

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKOCZÓW NA LATA 2023–2030+

GMINA SKOCZÓW 2023

Spis treści

WSTĘP.....	4
CZĘŚĆ I - DIAGNOSTYCZNA	5
1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII	5
2. METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII	6
3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	9
4. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	11
4.1 Podstawowa charakterystyka Gminy Skoczów	11
4.2 Demografia	16
4.3 Pomoc społeczna	19
4.4 Edukacja i kultura.....	22
4.4.1 Edukacja.....	22
4.4.2 Kultura	24
4.5 Ochrona zdrowia	27
4.6 Organizacje pozarządowe.....	29
4.7 Rynek pracy i przedsiębiorczość	31
4.8 Gospodarka mieszkaniowa	35
4.9 Turystyka.....	38
4.10 Sport i rekreacja.....	39
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	42
5.1 Sieć wodociągowa	42
5.2 Kanalizacja	43
5.3 Energia elektryczna i OZE	44
5.4 Sieci telekomunikacyjne, Internet i źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	46
5.5 Energia ciepła	46
5.6 Sieć gazowa.....	46
5.7 Infrastruktura drogowa i transport.....	48
5.7.1 Infrastruktura drogowa.....	48
5.7.2 Transport autobusowy i kolejowy.....	49
5.8 Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna.	50
5.9 Gospodarka odpadami	52
6. WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW.....	54
7. ANALIZA SWOT	59
CZĘŚĆ II – PROGRAMOWO-PLANISTYCZNA	69
8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)	69
9. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	76

9.1 Przepływy lokalne i ponadlokalne	77
9.2 Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej Gminy Skoczów.....	78
10. WIZJA	80
11. CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	81
12. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE	85
12. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE	85
CZĘŚĆ III - WDROŻENIOWA.....	89
13. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	89
14. MONITORING I EWALUACJA	91
15. RAMOWE ZAŁOŻENIA FINANSOWE STRATEGII ROZWOJU	94
Rysunek 1 Gmina Skoczów na tle Powiatu Cieszyńskiego	11
Rysunek 2 Gmina Skoczów z podziałem na sołectwa.	13
Rysunek 3 Liczba mieszkańców gminy Skoczów w latach 2018-2022.	16
Rysunek 4 Liczba mieszkańców miasta Skoczowa w latach 2018-2022.....	16
Rysunek 5 Liczba mieszkańców sołectw Gminy Skoczów w latach 2018-2022.	17
Rysunek 6 Przyrost Naturalny, w tym urodzenia i zgony - Gmina Skoczów.	18
Rysunek 7 Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Skoczów.	22
Rysunek 8 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Skoczów w latach 2004-2021 (GUS).....	33
Rysunek 9 Produkcyjne grupy wieku w Gminie Skoczów 2021.	34
Rysunek 10 Ceny transakcyjne lokali mieszkalnych w powiecie cieszyńskim w latach 2015-2020.	35
Rysunek 11 Budynki mieszkalne w Gminie Skoczów w latach 2015-2021.	36
Rysunek 12 Usytuowanie obszarowych form ochrony przyrody na terenie Gminy Skoczów.....	52
Rysunek 13 Województwo Śląskie w podziale na subregiony i lokalne ośrodki wzrostu.....	70
Rysunek 14: OSI Obszary cenne przyrodniczo.	72
Rysunek 15 OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.	74
Rysunek 16 OSI Ośrodki Wzrostu.	75
Tabela 1 Terminy spotkań warsztatowych.	7
Tabela 2 Powierzchnia gminy Skoczów z rozbiciem na sołectwa.....	12
Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Skoczów w latach 2018-2022 (meldunki stałe).....	17
Tabela 4 Zasiłki rodzinne na dzieci w Gminie Skoczów w latach 2019-2021.	20
Tabela 5 Przyczyny przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2019-2022	21
Tabela 6 Dzieci w przedszkolach (ogółem) w Gminie Skoczów 2018-2021.	23
Tabela 7 Apteki działające na terenie gminy Skoczów.	28
Tabela 8 Podmioty w sektorze prywatnym według form prawnych (wg. Rejestru REGON), Gmina Skoczów 2019-2021.....	32
Tabela 9 Wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Skoczów w 2021 roku.....	37
Tabela 10 Kierunki odjazdów z Dworca Autobusowego w Skoczowie.....	49
Tabela 11 Wskaźniki poziomu recyklingu w Gminie Skoczów 2019-2021.	53
Tabela 12 Stan gospodarki Subregion Południowy Województwa Śląskiego – Główne potencjały i wyzwania.	71
Tabela 13 Dane dotyczące projektów/inwestycji kluczowych planowanych do realizacji na czas obowiązywania Strategii (2023-2030+).	85

Tabela 14 Wykaz planowanych przedsięwzięć kluczowych (miękkich) – projekty społeczne, edukacyjne, kulturalne itp.	85
Tabela 15 Wskaźniki realizacji Strategii Rozwoju Gminy Skoczów.	91

WSTĘP

W dniu 26 października 2022 roku Rada Miejska Skoczowa podjęła Uchwałę Nr XLI/463/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, co uruchomiło proces opracowania dokumentu.

Dokument Strategii został opracowany metodą partycypacyjno-ekspercką z aktywnym udziałem społeczności lokalnej. Strategia została również poddana konsultacjom społecznym i zaopiniowana przez stosowne organy.

Strategia składa się z trzech głównych części. Część pierwsza dokumentu ma charakter diagnostyczny. Część druga – programowo-planistyczna zawiera wizję, cele, kluczowe przedsięwzięcia. Część trzecia – wdrożeniowa opisuje system monitorowania, ewaluacji i źródła finansowania.

Strategia Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ jest kluczowym dla gminy dokumentem programowym, wyznaczającym kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego na najbliższe 7 lat wraz z perspektywą po roku 2030.

CZĘŚĆ I- DIAGNOSTYCZNA

1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Najważniejsze dla powstawania Strategii Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023 – 2030+ akty prawne to:

- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.).
- Uchwała Rady Miejskiej Skoczowa Nr XLI/463/2022 z dnia 26 października 2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+.

Proces zaangażowania w przygotowanie Strategii Rozwoju mieszkańców Gminy Skoczów był zgodny z zapisami Uchwały Nr XXIII/275/2021 Rady Miejskiej Skoczowa z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Skoczów oraz określenia sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. Był również zgodny z art. 6 ust. 3-6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Projekt Strategii podlegał konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Z przebiegu konsultacji społecznych sporządzono sprawozdanie, które stanowi załącznik do niniejszej Strategii. Strategia Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ została przedłożona Zarządowi Województwa Śląskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Strategia została przekazana do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Katowicach w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokumentacja z niniejszej procedury stanowi załącznik do dokumentu Strategii.

Zapewniono spójność dokumentu Strategii w zakresie polityki rozwoju ze:

- Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Dokumentami strategicznymi i programowymi o zasięgu powiatowym i subregionalnym, (Aglomeracja Beskidzka),
- Krajowymi dokumentami strategicznymi, programowymi i aktami prawnymi,
- Unijnymi dokumentami strategicznymi, programowymi i aktami prawnymi.

Strategia Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ została przez Radę Miejską Skoczowa przyjęta w drodze uchwały.

2. METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ została zbudowana w oparciu o metodę partycypacyjno-eksperską. W zastosowanym procesie uspołecznienia tworzenia dokumentu równoważne było doświadczenie eksperckie oraz wiedza i potencjał społeczności lokalnej. Eksperti z różnych sektorów wnieśli swoje doświadczenie w zakresie budowania strategii rozwoju, natomiast mieszkańcy wiedzę na temat obszaru, jego mocnych i słabych stron, jego potencjału oraz optymalnych kierunków rozwoju.

Metoda partycypacyjno-eksperska zakładała silną współpracę konsultantów i ekspertów ze społecznością lokalną na każdym etapie opracowywania dokumentu. Łączyła ona zalety obu podejść metodycznych (eksperskiego i partycypacyjnego), a polegała na tym, że:

- część prac wykonywana była w wersji uczestniczącej (partycypacyjnej) z udziałem władz samorządowych, pracowników Urzędu Miejskiego w Skoczowie i jednostek organizacyjnych, mieszkańców Gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, przedstawicieli środowisk branżowych oraz lokalnych liderów i aktywistów,
- konsultanci i eksperci opracowując: analizy, raporty, syntezy, diagnozy branżowe, wykorzystywali dane pozyskane od społeczności lokalnej w badaniu ankietowym,
- wyniki prac zostały udostępnione i skonsultowane z mieszkańcami, przedstawicielami samorządu, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, a także przedstawicielami jednostek organizacyjnych.

Zastosowanie takiej metody przy tworzeniu dokumentu, oprócz partycypacji pozwoliło na zdobycie doświadczenia przyczyniając się jednocześnie do integracji środowisk w oparciu o planowanie rozwoju lokalnego. Doświadczenie zdobyte przez liderów lokalnych w pracach nad Strategią będzie mogło owocować podczas jej wdrażania i prac nad kolejnymi dokumentami programowymi.

Na potrzeby wykonania opracowania zastosowano następujące metody badawcze:

1. Ankieta dla mieszkańców i turystów – ankieta w postaci formularza online na stronie internetowej Gminy Skoczów i w formie papierowej, która dostępna była w budynku Urzędu Miejskiego w Skoczowie.¹
2. Spotkania warsztatowe – spotkania były realizowane z wykorzystaniem wizualnych technik moderacji i technik multimedialnych. Pozwoliły one na uzyskanie bardzo wysokiego poziomu interakcji między uczestnikami spotkań, ogniskowanie dyskusji wokół zaplanowanego tematu, a także wizualizację przebiegu pracy i jej wyników. Inną istotną zaletą zastosowanych technik była wysoka efektywność dyskusji.

¹ ankieta miała charakter anonimowy.

Tabela 1 Terminy spotkań warsztatowych.

L.p.	Nazwa spotkania warsztatowego	Obszar tematyczny	Termin
1.	I warsztat – Kapitał Społeczny	Kapitał społeczny	20.03.2023
2.	II warsztat – Infrastruktura, gospodarka, środowisko	Infrastruktura, gospodarka i środowisko	30.03.2023

Źródło: Opracowanie własne

3. Dodatkowo w trakcie realizacji spotkań warsztatowych stosowano elementy wywiadu grupowego celem usystematyzowania i dookreślenia wiedzy.
4. Wynikiem pracy grupowej w trakcie spotkań warsztatowych było wspólne z uczestnikami wypracowanie analizy SWOT.
5. Projekt dokumentu Strategii został również przedstawiony Radnym Gminy Skoczów w trakcie:
 - Komisji Kultury Fizycznej, Zdrowia i Opieki Społecznej - 24 maja 2023 roku,
 - Komisji Kultury i Oświaty - 25 maja 2023 roku,
 - Komisji Rozwoju Infrastruktury Komunalnej i Zagospodarowania Przestrzennego - 29 maja 2023 roku.

Najważniejsze źródła danych i informacji pierwotnych wykorzystane przy opracowaniu dokumentu:

- dane i informacje pozyskane podczas spotkań konsultacyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, pracownicy Urzędu Miejskiego w Skoczowie, mieszkańcy Gminy Skoczów, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, przedsiębiorcy, przedstawiciele środowisk branżowych oraz lokalni liderzy i aktywiści;
- opinie zebrane w badaniu ankietowym oraz w rozmowach bezpośrednich z przedstawicielami władz samorządowych, pracownikami Urzędu Miejskiego w Skoczowie, mieszkańcami Gminy Skoczów, przedstawicielami organizacji pozarządowych, przedstawicielami jednostek organizacyjnych gminy, przedsiębiorcami, przedstawicielami środowisk branżowych oraz lokalnymi liderami i aktywistami.

W dokumencie wykorzystano również dane i informacje pochodzące ze źródeł wtórnych:

- opracowania i statystyki Głównego Urzędu Statystycznego,
- dokumenty i programy strategiczne: europejskie, krajowe, wojewódzkie, subregionalne, powiatowe i gminne,

- monografie, analizy i raporty,
- strony internetowe,
- publikacje elektroniczne.

Proces opracowywania Strategii składał się z dwóch kluczowych etapów:

- Etap diagnostyczny – związany z analizą stanu wyjściowego (analiza społeczno-gospodarcza, potencjał Gminy, potrzeby mieszkańców Gminy) oraz z realizacją badań.
- Etap koncepcyjny – dotyczący wypracowania wizji, misji, priorytetów, określenia kierunków działania oraz zadań realizacyjnych, a także systemu monitorowania i ewaluacji.

Ważnym elementem procesu tworzenia Strategii były konsultacje społeczne, spotkania warsztatowe oraz badania ankietowe.

3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Dokument Strategii został skorelowany pod względem zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi o charakterze: europejskim, krajowym i regionalnym.

Cele, działania i system wdrażania wpisują się w założenia programowe wskazane i rekomendowane dla rozwoju w perspektywie 2023-2030+. Strategia Rozwoju Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ jest zgodna z zapisami poniżej wskazanych dokumentów programowych i strategicznych.

1. Dokumenty o znaczeniu europejskim:

- ✓ Agenda 2030 na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju,
- ✓ Agenda Terytorialna 2030,
- ✓ Plan Odbudowy dla Europy,
- ✓ Europejski Zielony Ład,
- ✓ Pakiet legislacyjny dla polityki spójności 2021-2027 przedstawionymi przez KE,
- ✓ Umowa Partnerstwa 2021-2027,
- ✓ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),

2. Dokumenty o znaczeniu krajowym:

- ✓ Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO),
- ✓ Krajowy Plan Sprawiedliwej Transformacji,
- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- ✓ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- ✓ Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- ✓ Strategia Krajowa Rozwoju Regionalnego 2030,
- ✓ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- ✓ Programy operacyjne na lata 2021-2027 (a do czasu ich zatwierdzenia z wersjami roboczymi projektów programów);
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku;
- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do roku 2030;
- ✓ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- ✓ Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

3. Dokumenty o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym:

- ✓ Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – Zielone Śląskie;
- ✓ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+;
- ✓ Projekt Regionalnej Polityki Rewitalizacji Województwa Śląskiego;
- ✓ Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+;
- ✓ Regionalna Polityka Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego 2020+;
- ✓ Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030;

- ✓ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024;
- ✓ Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030;
- ✓ Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030;
- ✓ Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030;
- ✓ Kierunek Śląskie 3.0 Program Rozwoju Wewnętrznego Województwa Śląskiego do 2030;
- ✓ Polityka Rozwoju Gospodarczego Województwa Śląskiego (aktualizacja czerwiec 2018);
- ✓ Polityka Gospodarki Niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego. Regionalna Polityka Energetyczna do roku 2030 wraz z podsumowaniem i uzasadnieniem;
- ✓ Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2023-2028;
- ✓ Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji;
- ✓ Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032;
- ✓ Koncepcja polityki przeciwdziałania negatywnym zmianom demograficznym, depopulacji i starzeniu się społeczeństwa w województwie śląskim. Śląskie. Wyzwania demograficzne;
- ✓ Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023;
- ✓ Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego;
- ✓ Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Województwa Śląskiego;
- ✓ Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027;
- ✓ Strategie, programy i plany o zasięgu subregionalnym - aglomeracyjnym i powiatowym;

4. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

4.1 Podstawowa charakterystyka Gminy Skoczów

Gmina Skoczów to gmina miejsko-wiejska zlokalizowana w południowej części województwa śląskiego, na terenie powiatu cieszyńskiego. Położona jest w dorzeczu Wisły, w dolinie wzgórza Kaplicówka oraz Górki Wiślickiej, na wysokości od 260 do 389 m n.p.m. Zajmuje obszar 63 km², z czego obszar miejski to około 10 km². Leży na ważnym skrzyżowaniu dróg krajowych Katowice – Bielsko-Biała – Cieszyn (S52) oraz Katowice – Wisła (DK 81). Do granicy polsko-czeskiej w Cieszynie ze Skoczowa jest 12 km; do Katowic 68 km i Krakowa 110 km. Atrakcyjność położenia potęguje też bliskość takich ośrodków wczasowo-turystycznych jak: Brenna, Ustroń czy Wisła. Układ dróg krajowych o charakterze międzynarodowym jest istotnym elementem uwarunkowań zewnętrznych gminy. Sieć komunikacyjna wiąże ten obszar z większymi miastami w Polsce i w Europie.

Rysunek 1 Gmina Skoczów na tle Powiatu Cieszyńskiego

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_cieszyński

Miasto Skoczów wraz z okolicznymi sołectwami należy do krainy geograficznej pod nazwą Pogórze Cieszyńskie. Polską część Śląska Cieszyńskiego (Śląsk Cieszyński to teren dawnego Księstwa Cieszyńskiego, ze stolicą w Cieszynie, obejmującego obszar 2283 km², które w 1920 r. zostało podzielone na część polską i czechosłowacką, z czego 55,8 %, tj. 1274 km² stanowi zachodnia – czeska część Śląska Cieszyńskiego (Zaolzie), a 44,2 % czyli 1009 km² – część wschodnia, należąca do Polski) ograniczają: na zachodzie dolina rzeki Olzy i pasmo Czantorii, na wschodzie dolina rzeki Białej, na południu dolina Krężelki w bocznym ramieniu górskim Trojaków, a na północy jezioro Goczałkowickie.

Ukształtowanie powierzchni jest zróżnicowane i dość urozmaicone. Obejmuje obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Cieszyńskiego oraz Kotliny Ostrawskiej i Oświęcimskiej.

Gmina Skoczów liczy 25 108 mieszkańców (według danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie), stan na 31.12.2022 r. i obejmuje miasto wraz z dziesięcioma sołectwami: Bładnice, Harbutowice, Kiczyce, Kowale, Międzywieć, Ochaby, Pierściec, Pogórze, Wilamowice i Wiślica.

Tabela 2 Powierzchnia gminy Skoczów z rozbiem na sołectwa.

Miejscowości wchodzące w skład gminy	Powierzchnia terenu gminy 6355 ha	% udział 100%
Miasto Skoczów	985 ha	15,49%
Sołectwo Bładnice	291 ha	4,58%
Sołectwo Harbutowice	177 ha	2,78 %
Sołectwo Kiczyce	730 ha	11,48%
Sołectwo Kowale	349 ha	5,50%
Sołectwo Międzywieć	298 ha	4,69%
Sołectwo Ochaby	1318 ha	20,74%
Sołectwo Pierściec	709 ha	11,16%
Sołectwo Pogórze	863 ha	13,58%
Sołectwo Wilamowice	278 ha	4,38%
Sołectwo Wiślica	357 ha	5,62%

Źródło: Charakterystyka gminy Skoczów Urząd Miejski w Skoczowie, Wydział Spraw Obywatelskich i Obronnych

Rysunek 2 Gmina Skoczów z podziałem na sołectwa.

Źródło: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Skoczów_\(gmina\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Skoczów_(gmina))

Rys historyczny

Według podań grodzisko, które dziś nazywane jest „Piekietkiem”, zamieszkiwało od VII do IX w. plemię Gołęszyców. Około X wieku Gołęszycowie „przeskoczyli” na tereny położone bliżej Wisły, gdzie założyli osadę Skoczów. Legendarną datą założenia Skoczowa jest rok 917, a najstarsza pisana wzmianka o nim pochodzi z 1232 r. Gród powstał przy szlaku solnym wiodącym z Krakowa na Morawy. Jan Długosz określił Skoczów w „Dziejach Polski” jako pierwsze miasto nad Wisłą poczynszy od jej źródeł. Wspomniano też o nim w dokumencie lennym księcia cieszyńskiego z 1327 r. Skoczów w początkach swoich dziejów był przede wszystkim osadą rolno-rzemieślniczo-handlową. Dopiero napływ ludności z Moraw i Węgier spowodował wyspecjalizowanie się grodu głównie w rzemiośle.

Od tych czasów miasto było wielokrotnie najeżdżane, niszczone przez pożary i epidemie. Mimo to do dziś podziwiać można piękny zabytkowy Rynek z kamieniczkami i ratuszem z 1797 r. W centralnym punkcie Rynku stoi figura Jonasza zwanego Trytonem, wyrzeźbiona w stylu późnego baroku w 1775 r. przez wielkomieszczanina skoczowskiego rodem z Moraw – Wacława Donaya. Rzeźba stanowiła ozdobę dawnej czyszczarni, studni miejskiej, do której wodę sprowadzano rurami z Kaplicówki.

W połowie XIX w. Skoczów liczył 2270 mieszkańców i był głównym miastem powiatu sądowego. Był to czas, kiedy nastąpił rozwój przemysłu. Zapoczątkowała go fabryka sukna braci Bartelt, przejęta następnie przez Heilperna. Później została przemianowana na Pierwszą Śląską Fabrykę Koców Derek i Guń. W 1859 r. morawski kupiec Dawid Spitzer założył duży warsztat garbarski, który z czasem rozrósł się w fabrykę produkującą skóry na obuwie i obicia mebli. W 1888 r. zbudowano linię kolejową z Cieszyna do Bielska, która przyspieszyła rozwój miasta. Ten rozwój w 1910 r. zahamował kolejny w dziejach miasta pożar, który zniszczył 21 domów w centrum miasta. Okres międzywojenny to dalszy rozwój Skoczowa.

Miasto poważnie ucierpiało pod koniec II wojny światowej, kiedy to na skutek wielotygodniowych walk zniszczonych zostało wiele budynków mieszkalnych, część zakładów przemysłowych, wszystkie mosty, węzeł kolejowy oraz sieć wodociągowa.

Po zakończeniu działań wojennych miasto stopniowo odbudowywano. Rozwijał się przemysł. W 1947 r. uruchomiono odlewnię żeliwa, która w 1972 r. weszła w skład Fabryki Samochodów Małolitrażowych, a obecnie pracuje jako Teksid Iron Poland. Rozwijały się znane w całym kraju zakłady: Fabryka Kapeluszy „Polkap” (dawna firma Hückel), Fabryka Koców „Pledan” czy Zakłady Garbarskie „Skotan”. W latach dziewięćdziesiątych i kolejnych niektóre zakłady przemysłowe upadły, część z nich została poddana restrukturyzacji, powstały nowe przedsiębiorstwa. Współczesny Skoczów nadal jest najbardziej uprzemysłowioną miejscowością powiatu cieszyńskiego.

Wielkim wydarzeniem w historii miasta był rok 1995. Na wznoszącym się nad miastem wzgórzu Kaplicówka z zabytkową kaplicą, która od XIX w. poświęcona jest Janowi Sarkandrowi, 22 maja 1995 roku papież Jan Paweł II odprawił pokanonizacyjną mszę ku czci św. Jana Sarkandra. Była to jedyna w skali kraju wizyta papieża, która odbyła się na zaproszenie władz lokalnych. W 1985 r. przed kaplicą stanął Krzyż Papieski, przeniesiony z lotniska w Muchowcu, wykonany z okazji wcześniejszej pielgrzymki papieża do Polski.

Ukształtowanie terenu i warunki hydrologiczne

Zajmując obszar w obrębie dwóch regionów fizyczno-geograficznych, Pogórza Śląskiego i Doliny Wisły, Gmina Skoczów charakteryzuje się zróżnicowaną wyżynno-niziną rzeźbą terenu o charakterze pagórkowatym z bogactwem cieków i zbiorników wodnych. Sieć hydrograficzna w obrębie gminy jest bogata – liczne są rzeki i ciek wodne (Wisła, Bajerka, Kowalówka, Brennica, Bładnica, Knajka). Także liczne są stawy położone głównie w północno-zachodniej części gminy.

Obszar gminy odwadniany jest w kierunku północnym do rzek Wisła oraz Bładnica. Wschodnią część odwadnia potok Bajerka, który jednocześnie zasila kompleksy stawów rybnych w Pogórzu. Pozostały obszar odwadniany jest siecią rowów oraz mniejszych potoków bez nazwy, które odprowadzają wody do rzek.

Miasto i gmina Skoczów leżą w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) „Doliny rzeki Górnej Wisły” wydzielonego w ośrodku porowym (zbiornik doliny – czwartorzędowy). Zbiornik charakteryzuje się czystymi wodami podziemnymi, klasy Ic, co stwarza dobre warunki dla zaopatrzenia miasta i gminy w wodę.²

Surowce mineralne

Na terenie gminy Skoczów występują następujące udokumentowane złoża:

1. Złoże wapieni „Kowale” (kruszywo drogowe i budowlane), nie eksploatowane. Występuje na obszarze sołectwa Kowale,
2. Złoże kruszywa naturalnego „Kiczyce II” wykorzystywane w budownictwie drogowym, nie eksploatowane. Złoża występują w miejscowości Kiczce,
3. Złoże gazu ziemnego „Pogórz” – eksploatowane okresowo, chronione ustawowymi

² Charakterystyka gminy Skoczów, Urząd Miejski w Skoczowie, Wydział Spraw Obywatelskich i Obronnych.

„obszarami i terenami górniczymi”. Istnieje dokumentacja geologiczna złoża. Występuje na terenie miejscowości Pogórze. Zasoby gazu ziemnego to 12.20 mln m³ (Gmina Skoczów, Opracowanie Ekofizjograficzne podstawowe do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 2007r.),

4. Złoże gazu ziemnego Dębowiec Śląski – czynne,
5. Złoże kruszywa naturalnego Pogórze – nieczynne³,
6. Złoże kruszywa naturalnego Ochaby (2 złoża).

Układ urbanistyczny

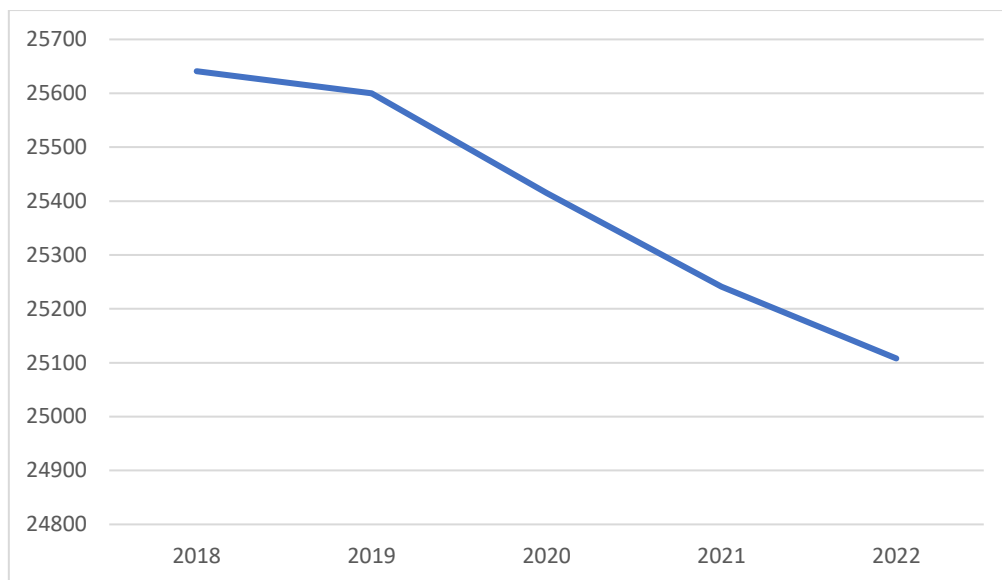
Podstawowy układ urbanistyczny tworzy zabudowa zlokalizowana wzdłuż ciągów komunikacyjnych w poszczególnych wsiach. Zwarta zabudowa usytuowana jest wzdłuż dróg powiatowych i gminnych prowadzących z centrum miasta do poszczególnych sołectw. Większa część zabudowy mieszkalnej, usługowej i przemysłowej znajduje się w centralnej części gminy na północ i południe od centrum Skoczowa. Na pozostałych terenach zabudowa ma charakter rozproszony. Tereny zurbanizowane w gminie Skoczów to: centrum miasta, okolice oraz osiedla: Górny Bór, Gustawa Morcinka, Za Wisłą. Pod względem gospodarczym gmina ma charakter przemysłowo-rolniczy, ale nie ma tu dużych gospodarstw rolnych, w związku z czym rolnicze formy działalności mają charakter gospodarstw domowych.

³ Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Skoczów, 2020 r.

4.2 Demografia

Zgodnie ze stanem na 31.12.2022 roku Gminę Skoczów zamieszkiwało ogółem 25 108 mieszkańców. Należy zaznaczyć, że na przestrzeni ostatnich lat (2018-2022) liczba mieszkańców zmieniła się nieznacznie, wykazując niewielką tendencję malejącą.

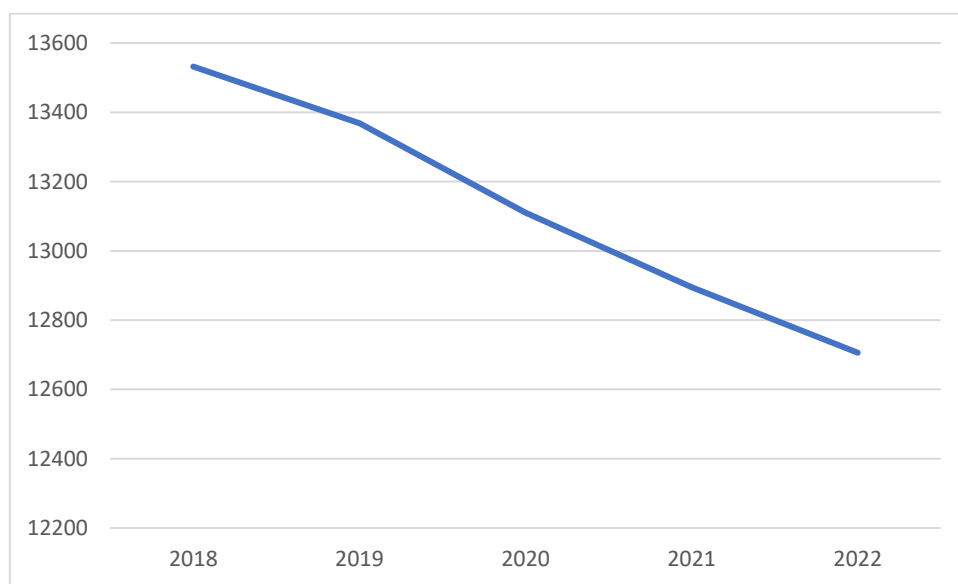
Rysunek 3 Liczba mieszkańców gminy Skoczów w latach 2018-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie.

W analizowanym okresie również liczba mieszkańców miasta Skoczów wykazywała tendencję malejącą. Na koniec 2022 roku liczba osób zamieszkujących w Skoczowie wynosiła 12 706 osób.

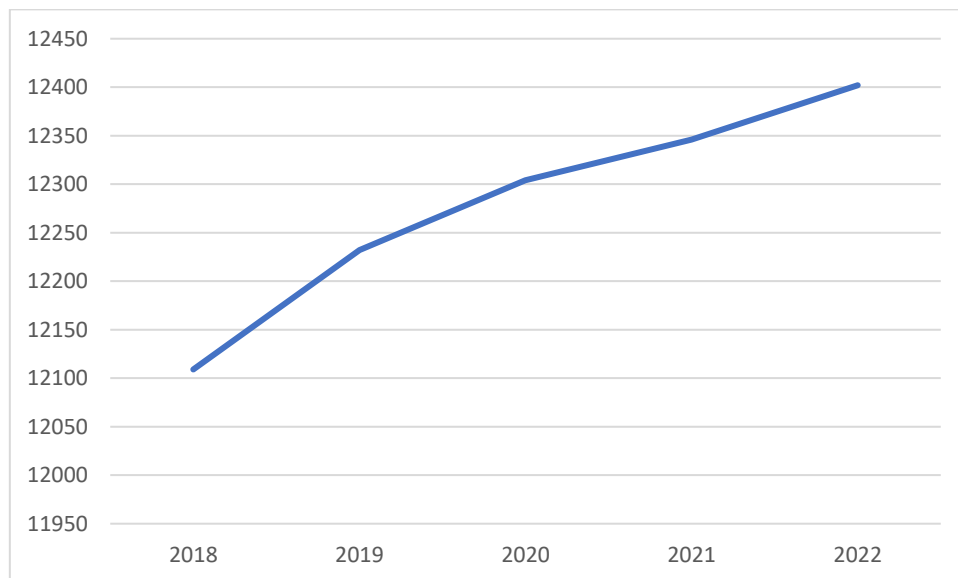
Rysunek 4 Liczba mieszkańców miasta Skoczowa w latach 2018-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie.

Na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie wzrosła liczba mieszkańców terenów wiejskich Gminy Skoczów, co jest potwierdzeniem atrakcyjności lokalizacji i przestrzeni sprzyjającej budowie domów jednorodzinnych. Większość z nowych mieszkańców sołectw, to ludność napływowa, którą do gminy przyciągnęły atrakcyjne warunki zamieszkania lub posiadają na terenie Gminy Skoczów drugi dom lub dom letniskowy, najczęściej są to mieszkańcy województwa śląskiego. W 2022 roku liczba ludności sołectw wynosiła 12 402 osoby.

Rysunek 5 Liczba mieszkańców sołectw Gminy Skoczów w latach 2018-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie.

Liczbę mieszkańców poszczególnych sołectw i miasta Skoczów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Skoczów w latach 2018-2022 (meldunki stałe).

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców w 2022 roku
Miasto Skoczów	12706
Bładnice Dolne	819
Bładnice Górne	112
Harbutowice	883
Kiczyce	1119
Kowale	719
Międzywiec	1152
Ochaby Małe	1168
Ochaby Wielkie	973
Pierściec	2012
Pogórze	2068
Wilamowice	574
Wiślica	803

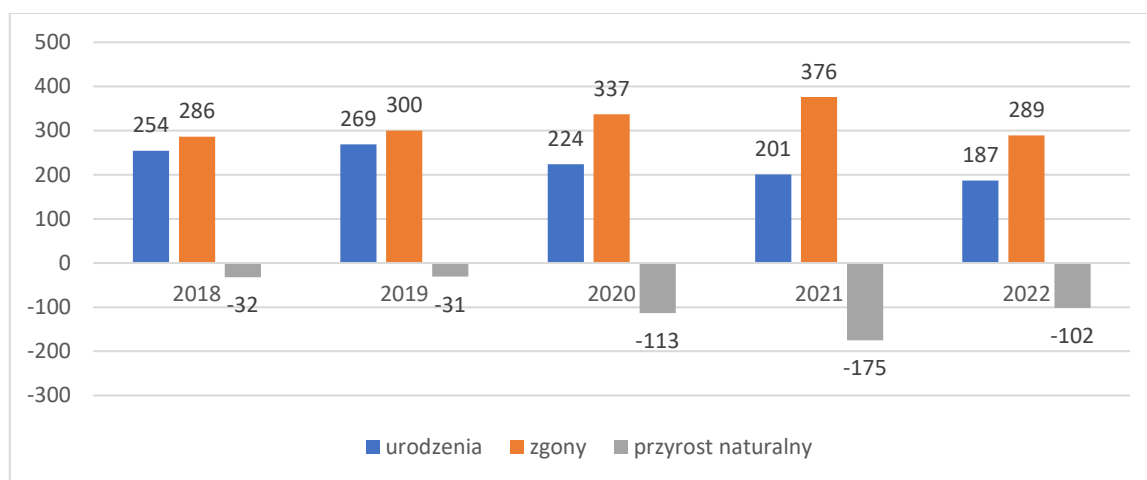
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie.

Najwyższy wzrost liczby mieszkańców z meldunkiem stałym w latach 2018-2022 na terenie Gminy Skoczów odnotowano w Pogórze, Pierścicu, Bładnicach Dolnych, Międzyzwieciu, Wilamowicach i Wiślicy.

Największy wzrost liczby zamieszkujących kobiet odnotowano w miejscowościach Pierściec i Pogórze, co pokrywa się z ogólną tendencją dla wzrostu liczby mieszkańców w tych lokalizacjach. Największy spadek liczby zamieszkujących kobiet odnotowano w Skoczowie.

Podobnie, jak w przypadku kobiet, na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba mężczyzn najbardziej wzrosła w miejscowościach Pierściec i Pogórze, co potwierdza rozwój budownictwa mieszkaniowego w tych lokalizacjach. Znaczący wzrost mieszkańców płci męskiej odnotowano również w miejscowości Międzyzwieć. W mieście Skoczów odnotowano spadek liczby mężczyzn.

Rysunek 6 Przyrost naturalny, w tym urodzenia i zgony - Gmina Skoczów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Skoczowie.

W analizowanym okresie zdecydowanie zmniejszyła się liczba urodzeń w gminie Skoczów. Najwyższy odnotowany wskaźnik w tym zakresie w 2021 roku wynosił 376 urodzeń. Problem liczby urodzeń występujący w gminie jest charakterystyczny dla większości lokalizacji w regionie i w Polsce, na co wskazują publikowane przez GUS dane demograficzne.

Niepokojąco wzrosła też liczba zgonów w gminie, szczególnie w latach 2019-2021. Częściowo wynikało to z pandemii Covid-19, niemniej jednak wartość 289 zgonów za 2022 rok nadal należy uznać za niepokojącą i wysoką.

Przyrost naturalny w Gminie Skoczów (ale też podobnie do innych miejsc w kraju i tendencji globalnych) zaczął wyraźnie spadać w latach 2020-2022, choć symptomy tego spadku pojawiały się już od 2018 roku, natomiast ostatnie 3 lata cechowały się znaczącym ujemnym przyrostem naturalnym:

- 2020 rok: - 113;
- 2021 rok: - 175;
- 2022 rok: - 102.

Podsumowując należy zaznaczyć, że demografię Gminy Skoczów cechują podobne wskaźniki jak w przypadku innych lokalizacji w regionie i podobnych gmin w Polsce. W analizowanym okresie

zaobserwowano spadek liczby ludności gminy, w szczególności widoczny w Skoczowie. Jednocześnie wyraźnie wzrastała liczba mieszkańców obszarów wiejskich w gminie.

4.3 Pomoc społeczna

Zadania w obszarze polityki społecznej w Gminie Skoczów prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej. Główne założenia działań w sferze społecznej realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 17. 1. ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie, zgodnie z art.16a, ustawy o pomocy społecznej, oceny w zakresie pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skoczów została opracowana na lata 2021-2027. Misja Strategii skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom niepełnosprawnym. Strategia została opracowana na podstawie ankiet, danych Ośrodka Pomocy Społecznej jak również informacji pozyskanych z jednostek oświatowych, Policji, Straży Miejskiej, Urzędu Miasta. W Strategii założono realizację 4 celów strategicznych, w ramach których wyszczególniono cele szczegółowe oraz kierunki działania.

W Gminie realizowany jest Program Wsparcia Seniorów. Swoim zakresem obejmuje:

1. Propagowanie „Koperty życia” i poszerzanie grona jej posiadaczy;
2. „Kartę Seniora” – system zniżek dla osób 60+;
3. Infolinię dla Seniora;
4. Teleopiekę;
5. Usługi opiekuńcze;
6. Wsparcie dla organizacji działających na rzecz Seniorów;
7. Promowanie idei wolontariatu;
8. Opłacanie części kosztów pobytu mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawowe działania na rzecz wsparcia rodziny. Są to między innymi wypłaty zasiłków, świadczeń rodzinnych, wychowawczych, przyznawanie pomocy na żywność czy posiłków w szkole. Prowadzona jest również szeroko rozumiana praca socjalna przez pracowników socjalnych, jak również wsparcie asystentów rodziny. Gmina ponosi także koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Pracownicy OPS współpracują również z placówkami oświatowymi, kuratorami rodzinnymi, poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Dodatkowo w ramach działań na rzecz rodziny Ośrodek prowadzi zajęcia opiekuńczo – wychowawcze. W zajęciach biorą udział dzieci i młodzież z terenu Gminy Skoczów. W ramach zajęć prowadzona jest socjoterapia, pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia ogólnorozwojowe. W 2021 r. w ramach środków z tzw. „korkowego” zostały przeprowadzone zajęcia Szkoły dla rodziców. Uruchomiono również dodatkowe zajęcia psychologiczne w szkołach dla dzieci i młodzieży. Oferta skierowana była przede wszystkim do osób, które w związku z wprowadzeniem zdalnego nauczania w trakcie pandemii Covid-19 miały problem z ponowną aklimatyzacją, powrotem do nauki stacjonarnej czy problemy z używkami.

Działania profilaktyczne realizowane przez Gminę określa Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skoczów. Na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii wykorzystywane były dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gmina Skoczów sukcesywnie likwiduje bariery architektoniczne w gminnych obiektach użyteczności publicznej zwiększając tym samym dostęp do usług publicznych dla osób niepełnosprawnych, w szczególności z ograniczeniami narządów ruchu.

Zgodnie z danymi GUS dla powiatu cieszyńskiego, w którym zlokalizowana jest Gmina Skoczów, w 2019 roku w powiecie było 4 529 rodzin posiadających „Kartę Dużej Rodziny”. W 2021 roku liczba ta wynosiła 5 748.

Tabela 4 Zasiłki rodzinne na dzieci w Gminie Skoczów w latach 2019-2021.

rok	2019	2020	2021
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	596	428	335
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	1 285	983	846
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	1 213	928	804
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	23,7	17,9	15,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W latach 2019-2021 znacząco spadła liczba rodzin, które otrzymywały zasiłki rodzinne na dzieci z 596 w 2019 roku do 335 w 2021 roku, jednocześnie zmniejszyła się liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłki z 1 285 do 846 dzieci w 2021 roku. Zmniejszył się też udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku z 23,7% w 2019 roku do 15,5% w 2021 roku.

Na świadczenia rodzinne w Gminie Skoczów w 2021 roku przeznaczono kwotę 6 374 tys. zł, była to kwota mniejsza niż w 2019 roku, ale też wyższa od wartości za 2020 rok. Kwoty zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) wypłacane w Gminie Skoczów w analizowanym okresie miały tendencję spadkową. Wartość zmniejszyła się z 2 536 tys. zł w 2019 roku do 1 784 tys. zł w 2021 roku. Kwota zasiłków pielęgnacyjnych w 2021 roku wyniosła 1 598 tys. zł. Było to więcej niż w 2019 roku, ale jednocześnie mniej niż w roku 2020. Liczba rodzin objętych pomocą w 2022 roku wynosiła 552 i zmniejsza się od 2020 roku (613). Podobnie miała się sytuacja z liczbą osób w rodzinach, która spadła z 1433 w 2019 roku do 1185 w 2022 roku.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoczowie wynika, że najczęstszymi przyczynami przyznania pomocy społecznej w latach 2019-2022 były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 5 Przyczyny przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2019-2022⁴

Przyczyna przyznania świadczenia	Liczba rodzin w roku 2019	Liczba rodzin w roku 2020	Liczba rodzin w roku 2021	Liczba rodzin w roku 2022
bezrobocie	108	100	91	82
ubóstwo	160	147	133	128
niepełnosprawność	153	151	130	123
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	94	85	85	80
długotrwała lub ciężka choroba	232	237	211	202
potrzeba ochrony macierzyństwa	42	35	25	22
alkoholizm	34	27	25	23
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	9	5	6
bezdomność	30	25	23	24
przemoc w rodzinie	7	3	4	1
zdarzenie losowe	1	4	2	2
narkomania	4	4	4	8
Sytuacja kryzysowa	0	1	4	0
Kłęska żywiołowa	2	0	0	0
Sieroctwo	1	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie.

Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoczowie w latach 2019-2022 najwięcej rodzin objęto pomocą w zakresie świadczeń rodzinnych, pracy socjalnej oraz pomocy społecznej⁵.

Główne zdiagnozowane problemy dotyczące systemu pomocy społecznej w Gminie Skoczów to:

- ✓ Wzrastająca liczba osób uzależnionych i niebezpiecznie eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi;
- ✓ Brak odpowiedniego do potrzeb budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoczowie;
- ✓ Zwiększające się ubóstwo wśród mieszkańców gminy Skoczów, w tym „ubóstwo energetyczne” związane ze znacznymi wzrostami cen energii.

⁴ W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.

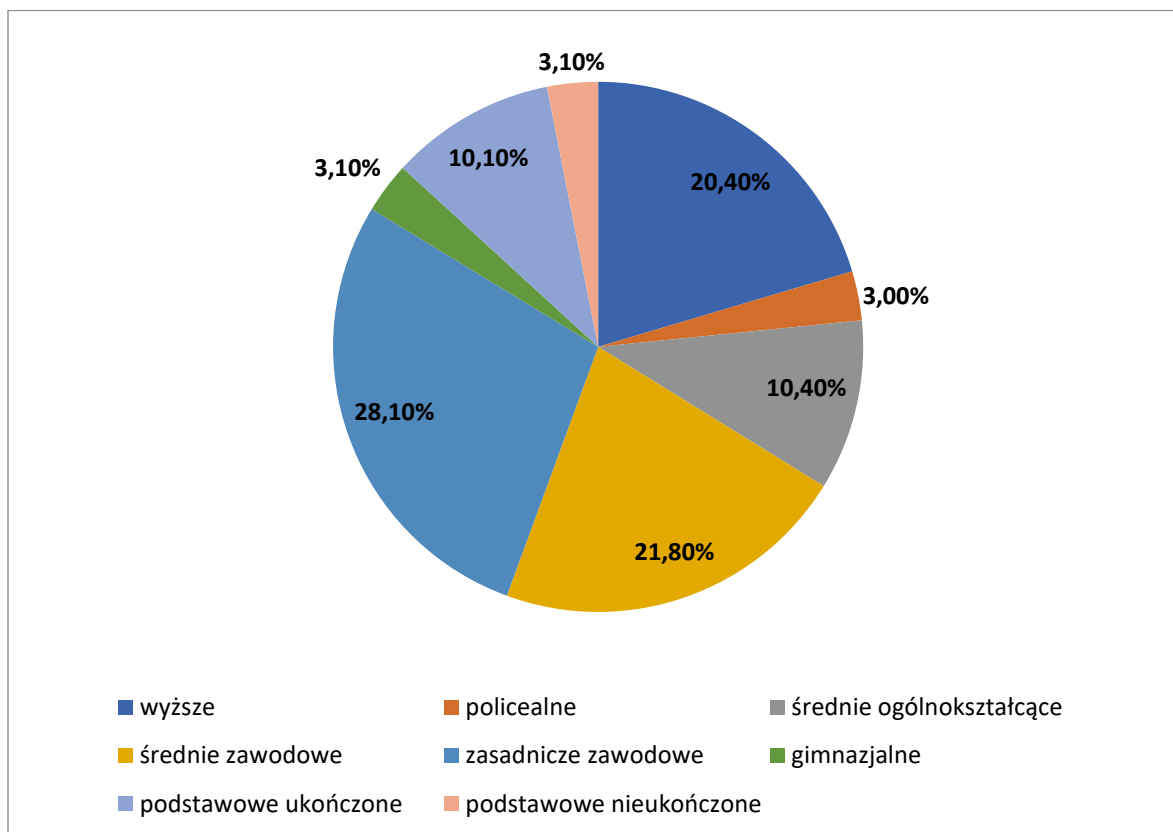
⁵ W zestawieniu nie uwzględniono świadczenia wychowawczego 500+, którego wypłacanie przejął ZUS.

4.4 Edukacja i kultura

4.4.1 Edukacja

W odniesieniu do województwa śląskiego mieszkańców gminy Skoczów cechował podobny poziom wykształcenia jak zamieszkujących inne rejony województwa. Wśród kobiet mieszkających w gminie Skoczów największy odsetek posiadało wykształcenie wyższe (23,8%) oraz zasadnicze zawodowe (22,3%). Mężczyźni najczęściej posiadali wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,4%) oraz średnie zawodowe (23,2%).

Rysunek 7 Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Skoczów.

Źródło: Opracowanie własne za Narodowym Spisem Powszechnym 2021 (31.03.2021 r.).

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wykształcenie wyższe posiadało 20,40% mieszkańców Gminy Skoczów. Wykształcenie policealne posiadało 3,00% mieszkańców gminy, a średnie ogólnokształcące 10,40%. Wykształceniem średnim zawodowym legitymowało się 21,80% mieszkańców gminy, natomiast zasadniczym zawodowym 28,10% mieszkańców. Osoby z wykształceniem gimnazjalnym stanowiły 3,10% mieszkańców Gminy Skoczów, a mieszkańcy z wykształceniem podstawowym stanowili 10,10% z ogółu społeczności gminnej. Wykształcenie podstawowe nieukończone deklarowało 3,10% mieszkańców Gminy Skoczów.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2021 w Gminie Skoczów na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat przypadało 950 dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego. Był to wynik lepszy od danych dla województwa śląskiego (907,0) i danych dla całego kraju (896,0).

W Gminie Skoczów działało 12 placówek przedszkolnych:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne Nr 3 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne Nr 4 w Skoczowie z Oddziałami Zamiejscowymi w Międzywiciu,
- Przedszkole Publiczne w Harbutowicach,
- Przedszkole Publiczne w Kiczycach,
- Przedszkole Publiczne w Pierścu z oddziałami zamiejscowymi w Kowalach,
- Przedszkole Publiczne w Pogórze,
- Przedszkole Publiczne w Ochabach z oddziałami zamiejscowymi w Wiślicy,
- Niepubliczne Przedszkole „Bajlandia” o profilu muzyczno-językowym w Skoczowie,
- Niepubliczne Przedszkole u Karolci w Skoczowie,
- Przedszkole Niepubliczne Chichopotam w Międzywiciu.
- Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Słoneczna Kraina” w Skoczowie.

Tabela 6 Dzieci w przedszkolach (ogółem) w Gminie Skoczów 2018-2022.

rok	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Skoczów	1 050	1 057	1 081	1 086	1105
miasto Skoczów	673	680	688	696	698
Skoczów obszary wiejskie	377	377	393	390	407

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz danych MZO w Skoczowie.

Na jedno miejsce w placówce przedszkolnej w Gminie Skoczów zgodnie z danymi GUS (2018 r.) przypadało 0,72 dziecka w wieku 3-5 lat. Dla miasta Skoczowa wskaźnik ten wynosił 0,55; dla obszarów wiejskich gminy: 1,05. W latach 2018 -2021 liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli prowadzonych przez Samorząd Gminy Skoczów zwiększyła się o 36, przyrost na obszarach wiejskich gminy wyniósł 13 dzieci, natomiast w mieście Skoczów 23 dzieci.

Na terenie Gminy Skoczów działały następujące Szkoły Podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Skoczowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kiczycach – Szkoła Podstawowa im. Orła Białego,
- Szkoła Podstawowa im. Zofii Kossak w Pierścu,
- Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Krystyny Bochenek w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Gustawa Morcinka w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa im. Karola miarki w Ochabach Małych,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pogórze – Szkoła Podstawowa im. Jana Miarki,
- Szkoła Podstawowa Nr 9 Specjalna w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa „Akademia u Karolci”.

W 2021 roku Szkoły Podstawowe w Gminie Skoczów zatrudniały nauczycieli w wymiarze ogółem 173,74 etatu (o 5,75 etatu mniej niż w 2018 roku). Liczba etatów nauczycielskich w szkołach podstawowych w mieście Skoczowie wynosiła 116,24; natomiast dla obszarów wiejskich gminy 57,50.

Ogółem w Gminie Skoczów w 2021 roku działało 9 szkół podstawowych (o jedną więcej niż w latach 2018-2020). Nowa placówka została uruchomiona w mieście Skoczów. W 2021 roku

w szkołach funkcjonowało 148 oddziałów, z czego 109 w Skoczowie, a 39 na obszarach wiejskich gminy. Łącznie do szkół podstawowych w Gminie Skoczów w 2021 roku uczęszczało 2 285 uczniów, tj. o 134 uczniów więcej niż w 2018 roku. (wzrost o 124 uczniów w mieście Skoczowie oraz o 10 uczniów w szkołach wiejskich). W 2021 roku szkoły podstawowe w gminie ukończyło 229 absolwentów, o 36 mniej niż w 2019 roku. Większy spadek liczby absolwentów wystąpił na obszarach wiejskich gminy. Na jeden oddział w szkole podstawowej w Gminie Skoczów przypadało średnio w 2021 roku 15 uczniów. Wskaźnik ten dla miasta Skoczów wynosił 14 uczniów, a dla szkół z obszarów wiejskich 20 uczniów.

Na terenie Gminy Skoczów w 2022 roku działały następujące placówki szkolnictwa ponadpodstawowego:

- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Skoczowie,
- Zespół Szkół Przyrodniczo-Technicznych w Międzywiciu,

W 2022 roku w Gminie Skoczów działały dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych prowadzone przez Powiat Cieszyński. W 43 oddziałach w 2022 roku uczyło się łącznie 1045 uczniów. W szkołach tych zatrudnienie kształtowało się na poziomie niemal 81 etatów.

Ponadto w Skoczowie funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych prowadzony przez Województwo Śląskie, który oferuje naukę na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym dla dzieci i młodzieży z deficytem intelektualnym w stopniu: lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz autystycznych, z Zespołem Aspergera, sprzężeniami oraz afazją. Do szkoły uczęszczają dzieci z powiatu cieszyńskiego, pszczyńskiego i bielskiego.

W Skoczowie znajduje się Wydział Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, który prowadzi studia licencjackie na kierunku bezpieczeństwo zdrowotne. Inne pobliskie ośrodki miejskie oferujące możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych licencjackich lub magisterskich znajdują się w Bielsku-Białej, Cieszynie, Katowicach i Krakowie.

Główny problem związanym z systemem edukacji w Gminie Skoczów jest, pomimo stale ponoszonych nakładów, niewystarczające wyposażenie placówek oświatowych. Kolejnym ważnym dla uczniów problemem jest ograniczony dostęp do opieki psychologicznej, pedagogów szkolnych, opieki psychoterapeutycznej i wsparcia w radzeniu sobie przez dzieci i młodzież szkolną z problemami, stresem, sytuacjami kryzysowymi.

4.4.2 Kultura

4.4.2.1 Dziedzictwo kulturowe

Skoczów to miasto z przeszłością. Jego historia sięga średniowiecza. „Pierwsze miasto nad Wisłą od jej źródeł” – tak o Skoczowie napisał w 1232 roku Jan Długosz – jest to pierwsza pisana wzmianka o mieście. Bogata historia sięgająca średniowiecza czyni to miejsce atrakcyjnym zarówno dla miłośników przeszłości, jak i doceniających podgórski charakter tych terenów. Miasto oferuje zwiedzanie poprzez trzy wytyczone szlaki spacerowe: sarkandrowski, morcinkowski i skoczowski zabytków. Pierwsza trasa łączy punkty związane z życiem i kultem świętego. Drugi prowadzi przez miejsca związane z pracującym i mieszkającym w Skoczowie Gustawem Morcinkiem. Opisu piękno Beskidów pisarz ma swój pomnik przy ul. Mickiewicza. Wybierając szlak skoczowski zabytków można poznać interesujące fakty z historii miasta. Skoczów, podobnie jak większa część Śląska Cieszyńskiego, jest gminą wielowyznaniową, dominuje tu wyznanie katolickie i ewangelickie. W mieście uwagę przyciągają zabytkowe kościoły, które wpisują się w sakralne dziedzictwo Śląska Cieszyńskiego. Skoczów jest często odwiedzany przez turystów i wiernych ze względu na osoby świętych: urodzonego

tutaj męczennika Jana Sarkandra i papieża Jana Pawła II, który 22 maja 1995 roku odprawił na Kaplicówce mszę po kanonizacji tego wywodzącego się ze Skoczowa męczennika.

W Skoczowie mieszkańcy i przyjezdni mogą skorzystać z bogatej oferty kulturalnej: wystaw, koncertów i wielu innych wydarzeń. Jedną z najważniejszych imprez cyklicznych są organizowane od ponad pół wieku w czerwcu Dni Skoczowa. Co roku na scenie prezentują się znakomici artyści polskiej sceny muzycznej oraz regionalne zespoły, jak i lokalni artyści. Ważną datą w corocznym kalendarzu wydarzeń są Ekumeniczne Dożynki Gminne. Święto poświęcone rolnikom z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych, co roku koncertem i wspólną zabawą na skoczowskim rynku. Dużą popularnością cieszy się skoczowskie kino – Teatru Elektryczny, prowadzonego przez Miejskie Centrum Kultury "Integrator". Obiekt ten jest jednym z dwóch najstarszych kin w Polsce.

Na terenie Gminy Skoczów zwiedzanie oferują następujące muzea:

- Muzeum im. Gustawa Morcinka, ul. Fabryczna 5, Skoczów,
- Muzeum Parafialne im. Św. Jana Sarkandra, ul. Rynek 2, Skoczów,
- Tradycyjna Zagroda Rolna – Skansen Ochaby, ul. Rodzinna 11, Ochaby.

W 2021 roku skoczowskie muzea odwiedziło 1362 zwiedzających (wobec 3 446 w 2019 i 456 w 2020 roku) z czego 1242 odwiedzających muzea w mieście Skoczowie i 120 odwiedzających muzea na obszarach wiejskich gminy. Na 10 tys. ludności w Gminie Skoczów przypadało w 2021 roku 516,6 odwiedzających (wobec 1279 w 2019 i 172,2 w 2020 roku). Znaczące zmiany wskaźników w analizowanym okresie wynikały z pandemii COVID-19 i ograniczeń epidemicznych⁶.

4.4.2.2 Instytucje kultury

Miejskie Centrum Kultury "INTEGRATOR"

Główna siedziba MCK „INTEGRATOR” znajduje się przy ul. Mickiewicza 9. Pod tym adresem, w zabytkowej kamienicy na pierwszym piętrze, zlokalizowana jest administracja MCK, sala konferencyjna i pracownie tematyczne, w których realizowane są zajęcia twórcze. Największa sala widowiskowa „Pod Pegazem” – mieści się przy ul. Targowej 26. Organizowane są tam m.in.: koncerty, recitale, występy kabaretów, przedstawienia teatralne, prelekcje, spotkania. Z sali korzystają od wielu lat różne organizacje społeczne z terenu gminy. Kameralne koncerty, spektakle teatralne, konferencje, wykłady i seanse filmowe organizowane są w skoczowskim kinie – „Teatrze Elektrycznym” (ul. Mickiewicza 3). Wśród nich znajdują się nie tylko pokazy filmowe, ale również retransmisje najznamienitszych baletów, oper, koncertów, wystaw wiodących galerii europejskich oraz jedyne w regionie pokazy filmów z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i słabo widzących. Z myślą o dzieciach i młodzieży w wieku szkolnym realizowane są w budynku kina seanse w ramach edukacyjnego projektu Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej. Prezentacje na dużym ekranie współgrają z wnętrzem w pełni odremontowanego, zabytkowego kina, działającego od 1913 roku. Główne pomieszczenie „Teatru Elektrycznego” to elegancka sala ze 104 fotelami dla widzów. Kino wyposażone jest w znakomity sprzęt techniczny, posiada doskonałą akustykę. Z dużą częstotliwością organizowane są tutaj najróżniejsze jubileusze, gale: sportu, edukacyjne, czy chociażby doroczna prestiżowa Gala Zasłużonych dla miasta/sołectwa. Cykliczne spotkania związane ze sztukami wizualnymi mają miejsce natomiast w galerii ARTadres - siedzibie skoczowskiego Wydziału Promocji UM, przy Rynku 18, gdzie organizowane

⁶ W oparciu o dane BDL GUS.

są wystawy czasowe. Wśród prezentowanych dotychczas artystów znaleźli się m.in. Tadeusz Michał Siara, Renata Bonczar, Karol Śliwka oraz szereg twórców związanych z regionem i cenionych na Śląsku.

Od marca 2020 roku w Gminie Skoczów znacząco zmalała ilość organizowanych imprez, jak również frekwencja, co wynikało w znacznej mierze z pandemii COVID-19 i obostrzeń epidemicznych uniemożliwiających bądź ograniczających możliwość realizacji imprez kulturalnych. Sytuacja zaczęła się poprawiać w drugiej połowie 2021 roku i można zaobserwować, że nieustannie kroczy w optymistyczną stronę. Wymiernym wskaźnikiem popandemicznego powrotu do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych jest frekwencja na seansach kinowych: 2020 r. - 246 seansów (7 591 widzów), 2021 r. - 241 seansów (5 859 widzów), 2022 r. - 721 seansów (13 449 widzów). Natomiast na stałym poziomie w gminie utrzymuje się liczba grup artystycznych, kół, klubów i sekcji.

Biblioteka Publiczna w Skoczowie

Skoczów posiada długie tradycje czytelnicze i bibliotekarskie, sięgające 1871 r. Właśnie wtedy, śladem powołanej 10 lat wcześniej cieszyńskiej Czytelni Ludowej, założono Polską Czytelnię Katolicką, która w pierwszych latach skupiała 42 czytelników i oferowała księgozbiór liczący 1349 książek polskich oraz 457 niemieckich. Jej działalność kontynuowała i uzupełniała powołana w 1922 r. przez Jana Żebroka, ówczesnego kierownika Szkoły Ludowej i Wydziałowej w Skoczowie, biblioteka Koła Macierzy Szkolnej, wśród której bibliotekarzy można znaleźć między innymi Gustawa Morcinka czy Pawła Pszczółkę. W tym czasie działało również kilka innych bibliotek, zorganizowanych między innymi przy związkach wyznaniowych i szkołach, a ogółem księgozbiory liczyły 10 450 woluminów, co było liczbą ogromną biorąc pod uwagę fakt, że Skoczów był miastem niewielkim. Po zakończeniu działań wojennych i wycofaniu się wojsk okupanta działacze Domu Kultury, na czele z jego ówczesnym kierownikiem Antonim Poćwierzem, przeprowadzili zbiórkę, która zakończyła się pozyskaniem około 500 książek. W ten sposób już rok po wojnie otwarto w Skoczowie pierwszą powojenną bibliotekę, w której znalazło się ostatecznie około 1500 woluminów, a jej kierownictwo powierzono Janowi Madzi.

Siedziba Biblioteki Publicznej w Skoczowie zmieniała się kilkakrotnie na przestrzeni lat, a obecnie jej główna siedziba mieści się w centrum miasta na parterze zabytkowej kamienicy przy ul. Mickiewicza 9. W jej ramach działają: Wypożyczalnia dla dorosłych, Oddział dla dzieci i młodzieży, Dział gromadzenia i opracowania zbiorów, Czytelnia książek i czasopism oraz Kącik Malucha (przeznaczony dla najmłodszych czytelników). W ramach biblioteki funkcjonują również dwie filie: Filia nr 1 w Skoczowie, mieszcząca się w budynku Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Bielskiej 34 oraz Filia nr 2 w Pierścicu, zlokalizowana w budynku OSP Pierściec przy ul. Ks. H. Sobieckiego 8.

W latach 2017-2019 biblioteka opracowała i przeprowadziła szeroko zakrojony plan modernizacyjny, którego celem była zmiana wizerunku placówki oraz przekształcenie jej w instytucję nowoczesną i przyjazną dla czytelników. W jego ramach wdrożono szereg zmian – zarówno wewnętrznych (takich jak unowocześnienie i rozbudowa bazy technologicznej i informatycznej lub pełna informatyzacja systemu wypożyczeń), jak i zewnętrznych (m.in. modernizacja wszystkich pomieszczeń Centrali biblioteki, zaprojektowanie i wdrożenie nowej identyfikacji wizualnej oraz wymiana wyposażenia). Rozszerzono również znacznie liczbę i zakres działań kulturalnych i promocyjnych biblioteki oraz wprowadzono nowe funkcjonalności i ułatwienia dla czytelników (w tym: system sms-owego powiadamiania o zarezerwowanych książkach, wypożyczanie książek za pomocą kodów QR, wypożyczanie e-booków czy program „Książka dla seniora”, wprowadzony we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Skoczowie).

Obecnie Biblioteka Publiczna w Skoczowie jest przyjaznym i nowoczesnym, a zarazem najważniejszym ośrodkiem kształtowania kultury czytelniczej w gminie Skoczów. Obsługuje czytelników ze Skoczowa oraz dziesięciu okalających miasto sołectw, udostępniając książki zarówno w formie tradycyjnej, jak i

elektronicznej. Oprócz podstawowych zadań, jakimi zgodnie ze statutem są m.in. upowszechnianie czytelnictwa wśród społeczności lokalnej oraz gromadzenie i wypożyczanie książek, biblioteka proponuje również szeroki wachlarz działań kulturalnych, takich jak: spotkania autorskie, warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych czy inne wydarzenia kulturalne – w tym spotkania podróżnicze oraz koncerty. Placówka organizuje też konkursy dla czytelników, gry miejskie, kiermasze używanych książek oraz z powodzeniem realizuje projekty kulturalno-edukacyjne z wykorzystaniem środków zewnętrznych, w tym również międzynarodowe, włączając się jednocześnie w życie kulturalne gminy Skoczów. Na bieżąco współpracuje także z gminnymi instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi oraz z innymi bibliotekami w kraju i za granicą.

W 2022 roku w bibliotece oraz filiach zarejestrowano łącznie 2781 czytelników, którzy wypożyczyli 55436 woluminów oraz 461 audiobooków. Ogólna liczba odwiedzin wyniosła 39048, a księgozbiór biblioteki liczył 56558 woluminów. Najchętniej wypożyczano polską literaturę obyczajową dla kobiet, kryminały, powieści historyczne oraz literaturę faktu (książki podróżnicze, reportaże oraz biografie), natomiast w działach dziecięco-młodzieżowych największym zainteresowaniem cieszyły się książki do nauki czytania zawierające proste teksty i ciekawe ilustracje, lektury szkolne, poradniki i powieści związane z grą „Minecraft”, a także książki obyczajowe i fantastyczne dla młodzieży oraz literatura historyczna, geograficzna i podróżnicza.

Aktywności prowadzone przez jednostki kultury wymagają dalszych nakładów umożliwiających rozwijanie oferty. Problemem jest również brak na terenie Gminy Skoczów obiektu/lokalizacji umożliwiającej realizację dużych imprez masowych przyciągających mieszkańców oraz turystów (często jednodniowych – odwiedzających Gminę Skoczów).

4.5 Ochrona zdrowia

Ogółem w 2021 roku na terenie Gminy Skoczów działało 21 przychodni (wobec 23 w 2020 i 2019 roku), 18 przychodni funkcjonowało w mieście Skoczów, a 3 na obszarach wiejskich gminy. W 2021 roku na 10 tys. ludności w Gminie Skoczów przypadało 8 przychodni. Wskaźnik ten dla miasta Skoczowa wynosił 13, a dla obszarów wiejskich gminy: 2.

W gminie Skoczów w 2021 roku udzielono ogółem 264 004 porad lekarskich. Rok wcześniej liczba ta wynosiła 251 391 porad, a w 2019 roku 294 222 porad. Zdecydowana większość porad udzielana była w mieście, w 2021 roku było to 240 449 porad, a na obszarach wiejskich gminy 23 555 porad.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2021 roku w Gminie Skoczów udzielono ogółem 174 005 porad (podstawowej opieki zdrowotnej). W 2020 roku liczba ta wyniosła 166 773, a w 2019 roku 180 369. W przychodniach podległych samorządowi w 2021 roku udzielono 3 113 porad podstawowej opieki zdrowotnej, w 2020 roku wartość ta wynosiła 2696, a w 2019 roku 5700.

Na terenie Gminy Skoczów w 2021 roku funkcjonowało 9 aptek i zarejestrowano 23 farmaceutów. Na jedną ogólnodostępną aptekę w Gminie Skoczów przypadało w 2021 roku 2395 mieszkańców (wobec 2446 w 2019 i 2400 w 2020 roku). Dla Skoczowa wskaźnik ten wynosił kolejno: w 2019 roku 1300, w 2020 roku 1260, a w 2021 roku 1250. Na obszarach wiejskich gminy w analizowanym okresie działały 2 punkty apteczne.

Zgodnie z danymi GUS dla powiatu cieszyńskiego liczba lekarzy pracujących według podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności wynosiła w 2021 roku dla powiatu 24,5 i znacząco się zwiększyła wobec 18,2 w 2019 oraz 17,3 w 2020 roku). Liczba lekarzy (personelu pracującego ogółem) na 10 tys.

ludności w powiecie cieszyńskim w analizowanym okresie wynosiła kolejno: w 2019 roku 47,5, w 2020 roku 47,4 i w 2021 roku 26,5 co wskazuje na wyjątkowo duży spadek personelu lekarskiego na 10 tys. ludności i w przyszłości może stanowić znaczący problem, zwłaszcza z punktu widzenia procesu starzenia się społeczeństwa oraz zagrożeń epidemicznych. Ogółem na terenie powiatu cieszyńskiego w 2021 roku pracowało (według podstawowego miejsca pracy) 431 lekarzy, wobec 324 w 2019 roku i 306 w 2020 roku. W powiecie pracowało w analogicznym okresie 42 lekarzy dentyistów, wobec 15 w 2019 roku i 14 w 2020 roku. Na 10 tys. ludności powiatu cieszyńskiego przypadało 72,2 osoby personelu pracującego pielęgniarek. Z kolei personel pracujący według podstawowego miejsca pracy w charakterze pielęgniarek i położnych to w 2021 roku 55,8 osoby, wobec 51,6 osoby w 2019 i 49,0 osoby w 2020 roku.

W Gminie Skoczów działają następujące przychodnie / placówki ochrony zdrowia:

- Centrum Stomatologii i Protetyki NZOZ SIGMA S.C. Klinika Stomatologiczna w Skoczowie,
- Cieszyńskie Pogotowie Ratunkowe w Skoczowie,
- DAJA. NZOZ Zakład Rehabilitacji i Profilaktyki Leczniczej w Skoczowie,
- Laboratorium Analityczne S.C. NZOZ w Skoczowie,
- Lekarska Praktyka Grupowa NZOZ S.C. Oddział w Skoczowie,
- Lekarska Praktyka Grupowa S.C. NZOZ,
- MEDIKOOL. Centrum Zdrowia. Przychodnia,
- OMEGA-DENT. NZOZ w Skoczowie,
- PLUS. NZOZ Centrum Rehabilitacji Firmy MEDIKOOL Sp. z o.o. w Skoczowie,
- Poradnia Laryngologiczna ZZOZ w Skoczowie,
- Przychodnia Akademicka NZOZ w Skoczowie,
- Poradnia Rodzinna w Skoczowie Sp. z o.o.,
- SNZOZ NOVUM (Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej NOVUM) w Skoczowie,
- TEKSIMED S.C. NZOZ w Skoczowie.

Najbliższe szpitale specjalistyczne znajdują się w Cieszynie, Bielsku-Białej i Ustroniu.

Tabela 7 Apteki działające na terenie gminy Skoczów.

L.p.	Nazwa apteki	Adres
1.	DBAM O ZDROWIE	ul. Rynek 11 Skoczów
2.	FAMILIA CENTRUM	ul. Mickiewicza 7 Skoczów
3.	ISOFARM	ul. Objazdowa 2 Skoczów
4.	MAX	ul. Bielska 45a Skoczów
5.	MEDIQ APTEKA NISKICH CEN	ul. Fabryczna 9 Skoczów
6.	MELISA	ul. Morcinka 16B Skoczów
7.	TWOJA APTEKA	ul. Stalmacha 8 Skoczów
8.	ZDROWIT	ul. Cieszyńska 3B Skoczów
9.	CENTRUM ZA WISŁĄ	ul. Górecka 25 Skoczów

Źródło: Gmina Skoczów, <https://www.skoczow.pl/strona-347-apteki.html>

Kluczowe problemy w obszarze ochrony zdrowia to przede wszystkim ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i specjalistycznej diagnostyki, co w znacznym stopniu pokrywa się z problemami występującymi na terenie całego kraju, dotyczącymi funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej.

4.6 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, a poprzez swoją działalność, tworzą warunki do udziału w życiu lokalnym. Rozległość i zakres działań, w jakie angażują się organizacje pozarządowe funkcjonujące w Gminie Skoczów, pomaga zaspokajać różnorodne potrzeby społeczne uzupełniając w ten sposób działalność władz samorządowych, stanowiąc jednocześnie cennego partnera jednostek samorządu terytorialnego. Przyczyniają się do wypełniania idei społeczeństwa obywatelskiego. Gmina Skoczów współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w zakresie pożytku publicznego, a intencją władz Gminy jest rozwój i poszerzanie współpracy. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się na płaszczyźnie finansowej i pozafinansowej.

Na terenie Gminy Skoczów aktywne są różnego rodzaju organizacje pozarządowe, należą do nich:

- ✓ Ochotnicze Straże Pożarne:
 - Miejsko-Gminny Związek OSP w Skoczowie,
 - OSP Bładnice,
 - OSP Kiczyce,
 - OSP Kowale,
 - OSP Międzywieć,
 - OSP Ochaby,
 - OSP Pierściec,
 - OSP Pogórze,
 - OSP Skoczów,
 - OSP Wiślica,
 - ZOSP W TEKSID IRON POLAND Sp. z o.o. w Skoczowie.
- ✓ Oddziały i koła stowarzyszeń:
 - Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych – Oddział w Skoczowie,
 - Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego.
- ✓ Ogółem ponad 50 Stowarzyszeń i Fundacji działających w kilkunastu zakresach merytorycznych
- ✓ Stowarzyszenie Sportowe:
 - Klub NORDIC WALKING „Włóczykije” Skoczów,
 - Klub Piłkarski Lukam 2010 Sp. z o.o.,
 - Klub Sportowy „Akademia Sparta” w Skoczowie,
 - Kobiety Klub Sportowy „Wisła” Skoczów,
 - KP „Beskid Skoczów”,
 - KS „Siatkarz Beskid” Skoczów,
 - LKS „Błękitni” Pierściec,
 - LKS „Ochaby 96”,

- LKS „Pogórze”,
- LKS „Wiślica” w Wiślicy,
- Ludowy Klub Jeździecki Przy Stadninie Koni w Ochabach,
- Skoczowski Klub KARATE SHOTOKAN,
- ✓ Związki Zawodowe na terenie Gminy:
 - Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy „Kuźników” Pracowników Kuźni Polskiej S.A. i Spółek z siedzibą w Skoczowie,
 - Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Pracowników G.T. Poland Sp. z o.o.,
 - Niezależny Związek Zawodowy Odlewników w „Teksid Iron Poland” Sp. z o.o.,
 - Samodzielny Niezależny Związek Zawodowy Pracowników „Hermes” Powszechnej Spółdzielni Spożywców,
 - Związek Zawodowy Pracowników Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Pogórze.
- ✓ Drużyny Harcerskie,
 - 3 Skoczowska Drużyna Starszoharcerska „3XEM”.
- ✓ Koła Gospodyń Wiejskich:
 - Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Skoczów,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Bładnice,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Harbutowice,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Kiczyce,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Kowle,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Międzywieć,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Ochaby,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Wilamowice,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Wiślica,
 - Koło Gospodyń Wiejskich Pogórze.
- ✓ Ochotnicze Hufce Pracy w Skoczowie.

Organizacje pozarządowe stanowią o aktywności społeczności lokalnej, są kreatorem inicjatyw oddolnych i w znaczący sposób wpływają na integrowanie się lokalnej społeczności Gminy Skoczów. Działalność organizacji pozarządowych jest wspierana w ramach corocznych programów współpracy Gminy Skoczów z organizacjami pozarządowymi. Podmioty z sektora pozarządowego mogą również w ramach swojej działalności korzystać z różnego rodzaju dotacji (w tym konkursowych) dostępnych na poziomie wojewódzkim, krajowym i europejskim.

Kluczowe problemy związane z działalnością organizacji pozarządowych na terenie Gminy Skoczów to:

- ✓ Niski poziom aktywności i wolontariatu osób poniżej 40 roku życia;
- ✓ Trudności dotyczące środków finansowych i utrzymania płynności finansowej organizacji;
- ✓ Niski poziom współpracy między organizacyjnej i aktywności w projektach partnerskich;
- ✓ Problemy lokalowe;
- ✓ Brak wsparcia doradczego: księgowego, prawnego, wsparcia w zakresie przygotowania i wdrażania przedsięwzięć finansowanych ze środków zewnętrznych.

4.7 Rynek pracy i przedsiębiorczość

Do najważniejszych przedsiębiorstw działających w Gminie Skoczów należy zaliczyć:

- Teksid Iron Poland,
- GT Poland Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Inżynieryjne „IMB-Podbeskidzie” Sp. z o.o.,
- Best Autotewch Sp. z o.o.,
- Ludwig Czekolada Sp. z o.o.,
- Polkap Sp. z o.o. Skoczowska Fabryka Kapeluszy,
- Garbarnia Skotan,
- SOBIK Zakład produkcyjny Sp. z o.o.,
- „Stadnina Koni OCHABY” Sp. z o.o.,
- Dream Park Ochaby.

Największą liczbę wśród osób prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Skoczów (zgodnie z PKD) stanowili w 2021 roku przedstawiciele sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 577 zarejestrowanych działalności. Drugą co do liczności grupę podmiotów stanowiły firmy z sekcji F – Budownictwo: 410 zarejestrowanych działalności. Na kolejnych pozycjach pod względem liczebności uplasowały się podmioty z sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe: 228 zarejestrowanych podmiotów; podmioty z sekcji M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 201 podmiotów; sekcje Q oraz S, T, U z identyczną liczbą, po 159 podmiotów; sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa: 138 podmiotów; sekcja J – Informacja i komunikacja: 97 podmiotów. Przedstawiciele pozostałych sekcji PKD działało w Skoczowie zdecydowanie mniej. We wszystkich kluczowych dla rozwoju gminy sekcjach liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie zwiększyła się, co potwierdza wzrost ogólny osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Skoczów z 2178 podmiotów w 2019 roku do 2334 podmiotów w 2021 roku. Rozkład geograficzny aktywności gospodarczej należy określić jako równomierny. W mieście Skoczowie funkcjonowały w 2021 roku 1193 podmioty, a na obszarach wiejskich gminy 1141 podmiotów.

Liczba osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej w Gminie Skoczów w analizowanym okresie wykazuje niewielką tendencję wzrostową. Podmiotów tego typu przybywało od 2019 roku (639 podmiotów) do 2021 roku (685). Najbardziej liczną grupę stanowiły podmioty działające w sekcjach: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 134 podmioty; S i T - Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 108 podmiotów; L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 65 podmiotów; P – Edukacja: 62 podmioty; C – Przetwórstwo przemysłowe: 59 podmiotów; F – Budownictwo. Z wyłączeniem sekcji C, w pozostałych sekcjach liczba działających w Gminie Skoczów podmiotów nieznacznie wzrastała w analizowanym okresie.

Zgodnie z systemem REGON w 2021 roku w Gminie Skoczów działało 7 spółdzielni z czego 6 w mieście Skoczowie, a jedna na obszarach wiejskich gminy. W tym samym roku działało w gminie 236 spółek prawa handlowego (wobec 208 w 2019 i 216 w 2020 roku) z czego 25 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (wobec 23 tego typu podmiotów w 2019 i 2020 roku). W gminie funkcjonowały również 3 spółki akcyjne oraz 186 spółek handlowych z ograniczoną odpowiedzialnością (wobec 152 w 2019 i 168 w 2020 roku). Spółek cywilnych w Gminie Skoczów w 2021 roku odnotowano ogółem 190 (wobec 187 w 2019 i 189 w 2020 roku). Większość podmiotów (137) zarejestrowanych było

w mieście Skoczowie, pozostałe (53) na obszarach wiejskich gminy. Tendencja wyrównana bądź też minimalnie spadkowa była widoczna w zakresie podmiotów nowo zarejestrowanych w systemie REGON. W 2019 roku takich podmiotów w Gminie Skoczów było 225 (115 w mieście Skoczów i 110 na obszarach wiejskich gminy), w 2020 roku analogicznie było to 177 (102 w mieście Skoczów i 75 na obszarach wiejskich gminy), a w 2021 roku 207 (116 w mieście Skoczów i 91 na obszarach wiejskich gminy).

Uwzględniając wyłącznie sektor prywatny w 2019 roku w Gminie Skoczów odnotowano 201 podmiotów nowo zarejestrowanych w systemie REGON (98 w mieście Skoczowie i 103 na obszarach wiejskich gminy), w 2020 roku analogicznie było to 150 podmiotów (80 w mieście Skoczowie i 70 na obszarach wiejskich gminy), natomiast w 2021 roku wartości te wynosiły: 183 podmioty (101 w mieście Skoczów i 82 na obszarach wiejskich gminy).

Analizując aktywność gospodarczą mieszkańców gminy na podstawie wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach należy stwierdzić że Skoczów jest gminą przedsiębiorczą, a mieszkańcy w aktywny sposób rozwijają biznes i kreują nowe miejsca pracy.

Tabela 8 Podmioty w sektorze prywatnym według form prawnych (wg. Rejestru REGON), Gmina Skoczów 2019-2021.

rok	2019	2020	2021
sektor prywatny ogółem	2 747	2 816	2 944
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 178	2 229	2 334
spółki handlowe	194	205	221
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	23	23	25
spółdzielnie	7	7	7
fundacje	7	7	8
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	78	79	80
Podmioty Noworejestrowane			
rok	2 019	2 020	2 021
sektor prywatny ogółem	201	150	183
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	185	140	176
spółki handlowe	0	0	0
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0
spółdzielnie	0	0	0
fundacje	0	1	1
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	4	1	2
Podmioty Wyrejestrowane Ogółem	129	99	91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie, zgodnie ze stanem na koniec 2021 roku w powiecie było zarejestrowanych 3446 osób bezrobotnych. W porównaniu do stanu z końca 2020 roku o 429 osób mniej (spadek o około 11%). We wszystkich gminach powiatu cieszyńskiego obserwowalne było równomierne zmniejszenie się ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych średnio o 11%, największy spadek nastąpił w gminie Dębowiec o około 28%, a najmniejszy w gminie Cieszyn o około 7%.

Zgodnie z danymi GUS⁷ na przestrzeni analizowanych 17 lat najniższe bezrobocie w Gminie Skoczów odnotowano w 2019 roku: 4,1%. Stopa ta była jedynie o 0,5% od wartości dla województwa i zdecydowanie niższa od średniej wartości dla całego kraju. W 2020 roku stopa bezrobocia w Gminie Skoczów wzrosła do 5,4%, by następnie spaść do wartości 4,8% w 2021 roku. Te niewielkie zmiany prawdopodobnie były podyktowane reakcją rynku pracy na epidemię COVID-19. Prawdopodobnie w najbliższych latach stopa bezrobocia będzie się utrzymywać na zbliżonym poziomie. Natomiast realny wpływ na gospodarkę, wzrost miejsc pracy i dalszy spadek bezrobocia wpływ będą miały średnioterminowe czynniki geopolityczne (wojna w Ukrainie), a co za tym idzie zamiany na rynku energii, na rynku samochodowym i w innych branżach uczestniczących w transformacji energetycznej i adaptacji do zmian klimatu.

Rysunek 8 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Skoczów w latach 2004-2021 (GUS).

Źródło: GUS (www.polskawliczbach.pl).

W perspektywie analizowanych 19 lat⁸ przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Skoczów wzrosło z 1864 zł w 2002 roku do 5 109 zł w 2021 roku. Gminę Skoczów charakteryzował stabilny i konsekwentny wzrost wynagrodzeń w analizowanym czasie. Przewiduje się dalsze wzrosty przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w najbliższych latach. Z racji niekorzystnych czynników geopolitycznych i inflacyjnych przyrosty te mogą być mniej dynamiczne niż w ostatnich kilku latach. Należy jednak zaznaczyć że pomimo wieloletnich wzrostów wartości przeciętne wynagrodzenia brutto

⁷ www.polskawliczbach.pl; proces bezrobocia przedstawiono w ujęciu wieloletnim – długofalowym.

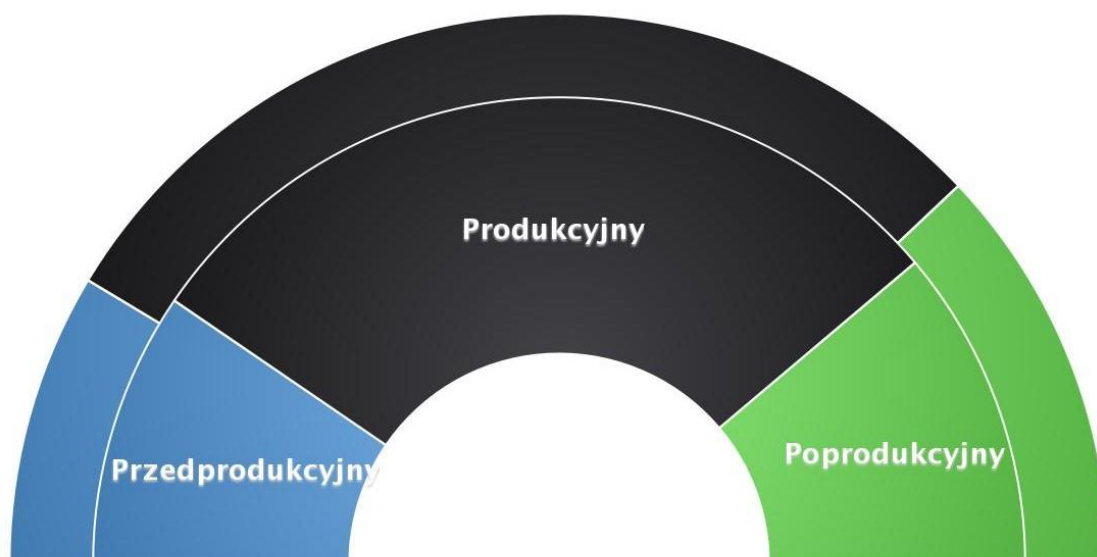
⁸ Jak wyżej.

w Skoczowie są niższe od wynagrodzeń w województwie śląskim i w kraju. W 2021 roku przeciętne wynagrodzenie brutto dla Gminy Skoczów wynosiło 5109 zł, dla województwa śląskiego wartość ta wynosiła 5 908 zł, a dla Polski 6 001 zł.

W 2020 roku ogółem liczba pracujących w Gminie Skoczów wynosiła 49 017 osób. W sektorze przemysłowym pracowało 16 218 osób, w sektorze rolniczym 9 910 osób, w sektorze usługowym 8 765 osób, w sektorze finansowym 673 osoby, natomiast w pozostałych sektorach 13 451 osób. Liczba pracujących w poszczególnych sektorach w analizowanym czasie była stabilna. Analizując liczbę pracujących ogółem na przestrzeni lat należy zaznaczyć że ta zwiększa się sukcesywnie z 35 629 pracujących w 2006 roku do 49 017 osób w 2020 roku.

Rysunek 9 Produkcyjne grupy wieku w Gminie Skoczów 2021.

(Źródło: GUS)

Źródło: GUS (www.polskawliczbach.pl).

Zgodnie z danymi za 2021 rok osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,1% ogółu mieszkańców. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 58,6% wszystkich zamieszkujących gminę, a mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowili 22,3%.

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 roku dla Gminy Skoczów wynosiła 60,6 osoby, wartość ta dla województwa śląskiego wynosiła 70,5 osoby, a dla całego kraju 69,0 osób. Wskaźnik Ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla Gminy Skoczów w 2021 roku wynosił 38,1. Dla województwa śląskiego wartość ta wynosiła 41,1 natomiast dla całego kraju 38,2.

Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym dla Gminy Skoczów w 2021 roku wynosił 116,9; dla województwa śląskiego miał on wartość: 139,7; dla całego kraju: 124,2.

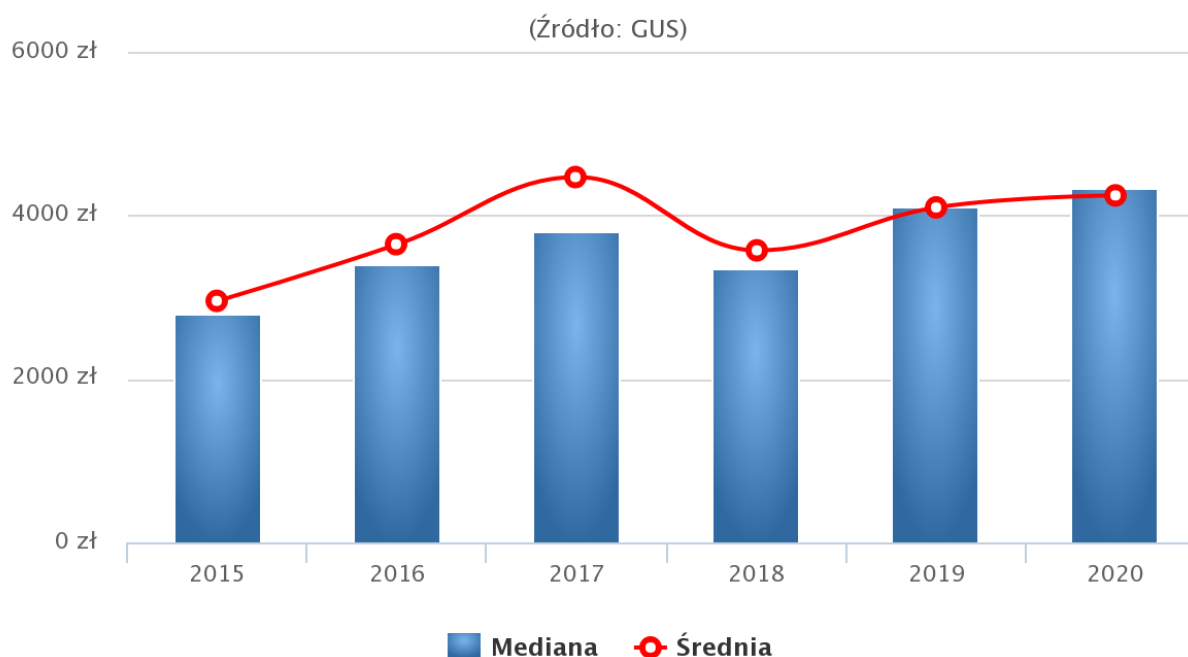
Sytuacja w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy w Gminie Skoczów wpisywała się w tendencje regionalne i subregionalne. Bolączką jest brak terenów inwestycyjnych możliwych do przeznaczenia dla lokowania się nowych przedsiębiorstw. Coraz większe trudności związane

z pielęgnowaniem tradycji rzemieślniczych i ginących zawodów, a także z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Dodatkowo na lokalny rynek pracy i przedsiębiorczość będą miały wpływ czynniki demograficzne.

4.8 Gospodarka mieszkaniowa

Na terenach gminy Skoczów występuje zarówno zabudowa jednorodzinna, jak i wielorodzinna. Rozplanowanie przestrzenne współczesnych obszarów wiejskich uwarunkowane było ukształtowaniem terenu, czyli topografią. Lokalizacja dróg do osad ludzkich, rzek, cieków wodnych, terenów zalewowych, a także obszarów leśnych była osnową przestrzennego zagospodarowania poszczególnych wsi. Zabudowa na terenach księstwa cieszyńskiego ukształtowała się jako rozproszona. Ukształtowanie wsi było na zasadach i zwyczajach polskich. Powstawała zabudowa wzdłuż drogi, czyli ulicówka, następnie okólnica – na bazie koła oraz na układzie krzyżowym lub gwiazdowym. Przykładem tej ostatniej zabudowy jest Pierściec, który jako jedyny wśród wiosek wokół Skoczowa ma własne centrum wsi, z którego rozchodzą się promienieście drogi. Struktura własnościowa nieruchomości położonych w gminie Skoczów wynika z uwarunkowań historycznych oraz przemian gospodarczych i społecznych. Nieruchomości zabudowane i niezabudowane na terenie miasta w większości stanowią własność prywatną.

Rysunek 10 Ceny transakcyjne lokali mieszkalnych w powiecie cieszyńskim w latach 2015-2020.

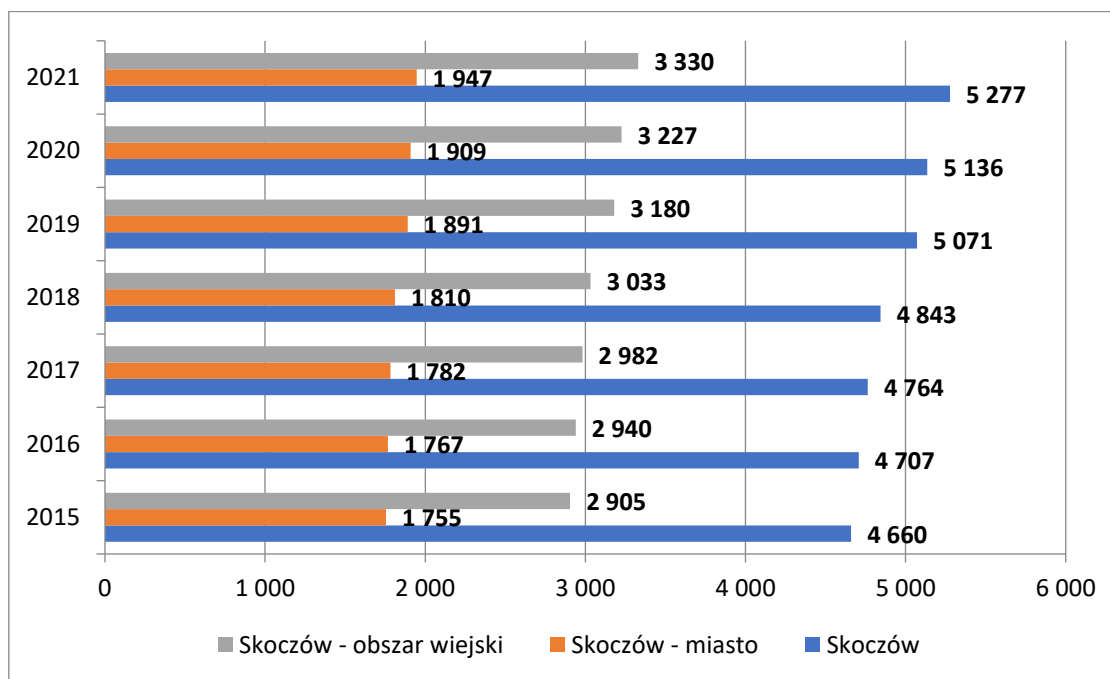

Źródło: GUS (polskawliczbach.pl).

Na przestrzeni analizowanych pięciu lat ceny transakcyjne mieszkań w powiecie cieszyńskim wzrosły. Średnio z 2954 zł w 2019 roku do 4 244 w 2020 roku, z wyraźnym szczytem średniej w wysokości 4 468 zł w 2017 roku.

W latach 1995 – 2009 przyrost liczby mieszkań w Gminie Skoczów był najbardziej dynamiczny (z 6 966 mieszkań do 8 384 mieszkań). W 2010 roku liczba ta spadła do 7 394 mieszkań by ponownie wzrosnąć do 8 155 mieszkań w 2020 roku.

Rysunek 11 Budynki mieszkalne w Gminie Skoczów w latach 2015-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w Gminie Skoczów było ogółem 5 277 budynków mieszkaniowych, w mieście Skoczowie 1 947 budynków mieszkalnych i na obszarach wiejskich 3 330 budynków mieszkalnych. Analizując liczbę budynków mieszkalnych w Gminie Skoczów poczynając od 2015 roku należy zaznaczyć że zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich w analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby budynków mieszkalnych. Zdecydowany wzrost był obserwowany przede wszystkim na obszarach wiejskich gminy począwszy od 2018 roku, związane to było zarówno ze zjawiskiem suburbanizacji i osiedlaniem się mieszkańców miasta Skoczowa na terenach podmiejskich (w obrębie gminy), a także napływu na obszary wiejskie nowych mieszkańców.

W 2021 roku w Gminie Skoczów oddano do użytku ogółem 72 mieszkania, z czego na wynajem / sprzedaż przewidzianych było 25 mieszkań. Najwyższe wartości dla gminy, jeśli chodzi o liczbę oddanych do użytku mieszkań notowano w następujących latach

- 2013 rok: 94 mieszkania (mieszkania indywidualne);
- 2020 rok: 139 mieszkań (z czego 64 indywidualne mieszkania, 75 na wynajem / sprzedaż).
- 2021 rok: 97 mieszkań (z czego 72 indywidualne mieszkania, 25 na wynajem / sprzedaż).

Łączna liczba izb w mieszkaniach oddanych do użytkowania w 2021 roku, w Gminie Skoczów wynosiła 482. Przeciętna liczba izb w lokalu wynosiła dla Gminy Skoczów 4,97 to więcej od wskaźnika dla województwa śląskiego: 4,32 oraz od wskaźnika dla całego kraju, który wynosił 3,90. Łączna powierzchnia użytkowa w lokalach oddanych do użytku w 2021 roku wynosiła 11 502 m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytku w 2021 roku wynosiła w Gminie Skoczów 118,6 m²; to więcej od średniej dla województwa śląskiego: 108,2 m², a także zdecydowanie więcej od wskaźnika dla całego kraju, który wynosił 92,9 m².

Zgodnie z wymogiem ustawowym, Gmina Skoczów posiada plan wykorzystania zasobu nieruchomości na lata 2023 - 2025, przyjęty zarządzeniem nr 0050.41.2023 Burmistrza Miasta Skoczowa z dnia 16 lutego 2023 r.

Gminny zasób nieruchomości wynosi 297,7556 ha. Na powierzchnię ogółem (297,7556 ha) składają się:

- grunty oddane w trwały zarząd, w tym drogi -156,3427 ha,
- grunty oddane w użytkowanie - 7,9387 ha,
- grunty pozostałe (pozostające we władaniu Gminy, a także oddane w najem, dzierżawę lub użyczone) - 133,4742 ha.

Z powierzchni – 133,4742 ha na obszar miejski przypada 77,9982 ha, na obszar wiejski przypada 55,4760 ha, z czego w:

- Bładnicach - 0,3477 ha,
- Harbutowicach - 0,3221 ha,
- Kowalach - 0,5888 ha,
- Kiczycach - 8,4942 ha,
- Międzywiciu - 1,3909 ha,
- Ochabach - 18,0025 ha,
- Pierścu - 1,4169 ha,
- Pogórze - 19,6695 ha,
- Wilamowicach - 4,0353 ha,
- Wiślicy - 1,2081 ha.

Grunty oddane w użytkowanie wieczyste (poza zasobem Gminy) – 52,8231 ha.

Tabela 9 Wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Skoczów w 2021 roku.

L.p.	Nazwa	Ilość	Powierzchnia użytkowa w m ²
1	Ilość budynków ze 100% własnością Gminy	42	10 425,64
2	Ilość wspólnot mieszkaniowych z lokalami Gminy	23	5 468,19
3	Ilość lokali mieszkalnych	208	8 334,11
4	Ilość lokali socjalnych	70	2 091,53
5	Ilość lokali we wspólnotach mieszkaniowych	126	5 468,19

Źródło: Raport o stanie Gminy Skoczów za rok 2021.

Ogółem zasób mieszkaniowy Gminy Skoczów liczył 404 lokale o łącznej powierzchni użytkowej 15 893,83 m². W zasobie mieszkaniowym Gminy Skoczów znajdowały się lokale o pełnym standardzie wyposażone we wszystkie instalacje zapewniające dostawę mediów oraz lokale o obniżonym standardzie. W 2021 r. sprzedane zostały 3 lokale na rzecz dotychczasowych najemców tych lokali. W celu poprawy wykorzystania zasobu, w tym dostosowania najmowanych lokali do oczekiwań i możliwości finansowych oraz potrzeb mieszkańców dokonywana jest zamiana lokali. W 2021 r. dokonano zamiany lokali przez 4 lokatorów. Na liście osób oczekujących na zamianę lokalu w 2021 r.

znajdowało się 49 rodzin. Zamiana lokali uwarunkowana była dysponowaniem pulą wolnych lokali, które można przeznaczyć na zamianę. W przypadku poprawy sytuacji finansowej najemców lokali socjalnych następuje zmiana umowy najmu z umowy najmu lokalu socjalnego na umowę najmu lokalu mieszkalnego. W 2021 r. nastąpiła 1 tego typu zmiana umowy najmu.

Finansowanie kosztów utrzymania mieszkaniowego zasobu gminy oparte jest na przychodach z czynszów za lokale mieszkalne (53,47%) i lokale użytkowe (46,53%). Pozostałe przychody (np. z odsetek za nieterminowe wpłaty czynszu) nie stanowiły znaczącej pozycji wpływów w odniesieniu do przychodów za czynsze. Wpływy za 2021 r. wyniosły: 1 838 tys. zł

Główne problemy związane z gospodarką mieszkaniową w Gminie Skoczów to, podobnie jak w innych lokalizacjach regionu i kraju niedobór lokali mieszkalnych, a także długi czas oczekiwania na mieszkanie komunalne. Problemem są również wzrastające ceny usług budowlanych i materiałów, a także ograniczenia w zakresie terenów wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, szczególnie w mieście Skoczowie.

4.9 Turystyka

Na terenie miasta Skoczowa w 2021 roku funkcjonowało 5 obiektów noclegowych, na obszarach wiejskich Gminy Skoczów działało 11 obiektów noclegowych. Na terenie miasta Skoczowa i na obszarach wiejskich gminy działały także: restauracje, bary bistro, pizzerie, kawiarnie, cukiernie i puby, łącznie 17 tego typu podmiotów⁹.

Na terenie Gminy Skoczów działał punkt informacji turystycznej połączony z Galerią ARTadres, Rynek 18 w Skoczowie. Punkt jest placówką prowadzoną przez Wydział Promocji Urzędu Miejskiego w Skoczowie. Punkt oferuje mieszkańcom gminy i osobom przyjezdnym informacje o aktualnych propozycjach kulturalnych, takich jak wystawy, koncerty, spektakle teatralne, projekcje filmowe. Dla osób zainteresowanych dostępne były również informacje o obiektach historycznych, szlakach turystycznych, ekspozycjach muzealnych oraz informacje o atrakcjach turystycznych Skoczowa i regionu. Dodatkowo można zasięgnąć praktycznych informacji z zakresu lokalizacji obiektów gastronomicznych, noclegowych i połączeń komunikacyjnych.

Punkt Informacji oferował również możliwość zapoznania się na miejscu z wydawnictwami poświęconymi Skoczowowi, np. archiwalnymi „Kalendarzami Skoczowskimi”, bezpłatnym czasopismem „Wieści Skoczowskie” itp. Do dyspozycji była również mini biblioteczka. W punkcie prowadzona jest także sprzedaż pamiątek związanych ze Skoczowem. Dodatkowo w siedzibie punktu mieści się Galeria ARTadres Miejskiego Centrum Kultury "Integrator" prezentująca wystawy twórczości nieprofesjonalnej, rozwijającej się w najbliższych okolicach oraz działalności artystów uznanych w szerokim świecie sztuki.

Zgodnie z badaniami ruchu turystycznego prowadzonymi przez Śląską Organizację Turystyczną w Katowicach turyści przyjeżdżający spoza województwa śląskiego bardzo chętnie odwiedzali Skoczów i jego najbliższą okolicę, co było wyraźnie widoczne w perspektywie ostatnich 4 lat¹⁰.

⁹ W oparciu o własną inwentaryzację stron internetowych i katalogów obiektów.

¹⁰ Badanie Ruchu Turystycznego w Województwie Śląskim w 2021 roku. Research Collective, Śląska Organizacja Turystyczna w Katowicach.

Częstotliwość wybierania przez turystów lokalizacji: „Okolice Wisły, Ustronia, Istebnej, Koniakowa, Cieszyna, Skoczowa” w 2021 roku stanowiły 21% ogółu wyboru lokalizacji przez turystów, w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła o 7,0% utrzymując trzecią pozycję w województwie śląskim.

Region: „Okolice Wisły, Ustronia, Istebnej, Koniakowa, Cieszyna, Skoczowa stanowił najbardziej atrakcyjną do odwiedzania lokalizację dla turystów wewnętrznych (z województwa śląskiego), tak wskazało 42% respondentów w 2021 co stanowiło wynik bliski temu sprzed pandemii COVID-19 (46% w 2018 roku). Potencjał turystyczny, liczne zabytki w gminie i najbliższej okolicy oraz oferta przemysłów czasu wolnego, a także sportowo-rekreacyjna oraz bliskość głównych, górskich ośrodków turystycznych województwa śląskiego sprawiały że Skoczów doskonale wpisywał się w miejsce do zwiedzania dla turystów jednodniowych. Ze względu na bliskość Wisły, Ustronia, Cieszyna, Bielska-Białej oraz Republiki Czeskiej może być bazą wypadową dla turystów nastawionych na dłuższe niż weekendowe zwiedzanie Śląska Cieszyńskiego i Beskidów.

Lokalizacja Gminy Skoczów w sąsiedztwie najatrakcyjniejszych górskich miejscowości województwa śląskiego spowodowała, że to przede wszystkim tam rozwija się turystyka. Gmina Skoczów pełni funkcję jednodniowej atrakcji dla turystów odwiedzających Beskidy. Możliwość zatrzymania turystów na dłużej niż 1 dzień wymagała by wdrożenia unikatowych produktów turystycznych i specjalizacji, na określone grupy odbiorców. Należy również zaznaczyć że poprzez posiadanie „drugiego domu” na obszarach wiejskich Gminy Skoczów rozwija się turystyka weekendowa, głównie za sprawą mieszkańców Górnego Śląska, którzy to takie nieruchomości w Gminie Skoczów posiadają.

4.10 Sport i rekreacja

W Gminie Skoczów funkcjonuje wiele obiektów sportowych, do najważniejszych zalicza się następujące:

- Boisko piłkarskie w Wiślicy ul. Stadionowa;
- Boisko przy SP 8 w Skoczowie, ul. Gustawa Morcinka 20;
- Kryta Pływalnia „Delfin” w Skoczowie, ul. Górecka 2A;
- Restauracja i łowisko „Pod Borem” Ochaby Wielkie, ul. Podbór 43;
- Skate Park w Skoczowie wraz z nowo powstającym kompleksem, ul. Ks. Ew. Jana Mocko;
- Hala Sportowa i Stadion Miejski „Beskid” im. R. Kukucza w Skoczowie, ul. Sportowa 6;
- Stadnina Koni w Ochabach, Ochaby Wielkie 1;
- Ośrodek Jeździecki HUBERTUS Międzywieć, ul. Rogowa;

Ponadto trwa budowa hali sportowej przy szkole Podstawowej w Kiczycach oraz przy Szkole Podstawowej nr 8 w Skoczowie. W 2023 roku rozpocznie się budowa zadaszego boiska przy Szkole Podstawowej nr 3 w Skoczowie.

W Gminie Skoczów znajdują się 3 Szlaki Spacerowe:

- Szlak Morcinkowski;
- Szlak Sarkandrowski;
- Szlak Skoczowskich Zabytków;

W Skoczowie rozpoczynają się również dwa szlaki turystyczne:

- Szlak Zielony: Skoczów – Górki Wielkie - Błotny (Błatnia);
- Szlak Żółty: Skoczów – Lipowiec – Równica.

Przez teren Gminy Skoczów przebiegają trasy rowerowe obejmujące swoim zasięgiem część obszaru nadgranicznego zarówno po polskiej jak i czeskiej stronie. Trasy wyznaczono m.in. w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński – Těšínské Slezsko.

- Szlak żółty: TRASA Nr 11Y: Przebieg: Cieszyn – Zamarski – Dębowiec – Skoczów – Pierściec – Zaborze – Mnich – Strumień.
- Szlak czerwony: TRASA Nr 24C: Przebieg: Chałupki – Godów – Jastrzębie Zdrój – Zebrzydowice – Cieszyn – Golezów – Skoczów – Ustroń – Wisła – Istebna – Jasnowice.
- Trasa MTB Skoczów-Hradek, Skoczów – Hradek Rodzinna Trasa Rowerowa, Rowerowe Przygody od Skoczowa do Hradka
- Pętla nizinna szlaku Greenway Kraków – Morawy – Wiedeń przebiega przez następujące miejscowości: Cieszyn – Dziegielów – Kozakowice Górne – Skoczów – Nierodzim – Górki Wielkie – Jaworze – Wapienicę – Mazańcowice – Międzyrzecze Dolne i Górne – Rudzicę – Landek.
- Wiśłana Trasa Rowerowa – prowadząca prawym brzegiem rzeki Wisły od granicy z gminą Brenna do granicy z gminą Strumień

Na terenie Gminy Skoczów znajdują się 3 trasy Nordic Walking: czerwona, czarna, zielona.

Podmiotem zarządzającym gminną infrastrukturą sportową i rekreacyjną w Gminie Skoczów jest Skoczowski Ośrodek Sportu i Rekreacji z siedzibą przy ul. Góreckiej 2A. Do podstawowego zakresu działalności SOSiR-u należy:

- zarządzanie gminnymi obiektami sportowymi i rekreacyjnymi wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- utrzymanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej;
- współpraca z placówkami oświatowymi celem wykorzystania obiektów do prowadzenia zajęć z kultury fizycznej;
- zapewnienie możliwości korzystania z obiektów w celach sportowych, rekreacyjnych oraz odnowy biologicznej.

Skoczowski Ośrodek Sportu i Rekreacji zarządza m.in. następującymi obiektami:

Kryta Pływalnia „Delfin” – obiekt wykorzystywany jest głównie do uprawiania dyscyplin w zakresie pływania, gry w kręgle, gry w tenisa ziemnego. W obiekcie można skorzystać również z sauny, siłowni, aerobiku oraz z masażu.

Stadion Miejski w Skoczowie – obiekt wykorzystywany jest do prowadzenia treningów i meczy piłkarskich oraz do prowadzenia treningów i zawodów lekkoatletycznych.

Boisko w Wiślicy – obiekt wykorzystywany jest do prowadzenia treningów oraz do przeprowadzania meczy piłkarskich grup młodzieżowych.

Skatepark - obiekt ogólnodostępny, znajdujący się przy ulicy Ks. Ew. J. Mocko w Skoczowie. W 2021 r. skatepark został rozbudowany o parkour.

W celu popularyzacji różnych dyscyplin sportowych, a także aby wprowadzić kształtowanie rywalizacji i zasad fair-play, Skoczowski Ośrodek Sportu i Rekreacji organizuje lub współorganizuje imprezy sportowo-rekreacyjne.

Na terenie Gminy Skoczów działalność sportową prowadzą następujące kluby sportowe:

- Nordic Walking „Włóczykije”, Skoczów, ul. Mickiewicza 9;
- Klub Piłkarski LUKAM 2010 Sp. z o.o. w Skoczowie, ul. Stalmacha 23B;
- Kobiecty Klub Sportowy „Wisła” Skoczów, ul. Bielska 34;
- KP „Beskid” Skoczów, ul. Sportowa 6;
- KS „Akademia Sparta” w Skoczowie;
- KS „Siatkarz Beskid” Skoczów, ul. Targowa 9;
- LKS „Błękitni” Pierściec, ul. Księdza Sobieckiego 8;
- LKS „Ochaby 96”, Ochaby, ul. Strażacka 4;
- LKS „Pogórze”, Pogórze, ul. Krosowa 89;
- Skoczowski Klub Sportowy Karate Kyokushin;
- Klub Sportowy HumanSport

Na obszarach wiejskich Gminy Skoczów, w sołectwach: Bładnice, Ochaby, Pierściec, Wiślica, Kiczyce, Kowale znajduje się infrastruktura (tereny i obiekty) umożliwiającą organizację wydarzeń, imprez i aktywizacji mieszkańców, w tym także do działań sportowo-rekreacyjnych (wiaty, place, obiekty, mała infrastruktura tp..).

Na obszarach wiejskich znajdują się również boiska, które użytkują kluby sportowe: LKS „Błękitni” Pierściec, LKS „Ochaby 96” w Ochabach, LKS „Pogórze” w Pogórze.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Skoczów dla wszystkich miejscowości posiada obowiązujące Miejsowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego przyjęte Uchwałami Rady miejskiej w Skoczowie, co w zdecydowany sposób ułatwia realizację zamierzeń inwestycyjnych, w tym związanych z rozwojem infrastruktury technicznej.

5.1 Sieć wodociągowa

Dostawą wody i obsługą sieci wodociągowej w Gminie Skoczów zajmują się Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. Spółka dostarcza wodę dla około 136 tys. mieszkańców w gminach: Cieszynie, Ustroniu, Skoczowie, Wiśle, Strumieniu, Hażlachu, Dębowcu, Goleszowie, Chybiu oraz hurtowo dla mieszkańców Brennej. W administracji spółki na zasadzie umów cywilno-prawnych znajdowało się około 340 km kanalizacji sanitarnej i 5 oczyszczalni ścieków w gminach: Ustroń, Wisła, Goleszów, Chybie i Strumień o maksymalnej przepustowości łącznej 27.016 m³ na dobę.

Źródłem wody dla miasta i gminy Skoczów są zasoby wód powierzchniowych i podziemnych (pochodzące z trzecio- i czwartorzędowych poziomów wodonośnych). Teren gminy zaopatrywany jest z trzech ujęć:

- Wisła Czarne – zaopatrywane są z niego zbiorniki wyrównawcze Kaplicówka w Skoczowie, a także zasilane są po drodze niżej położone tereny mieszkalne. Z ujęcia tego, poprzez zbiornik w Ustroniu do Skoczowa woda doprowadzona jest rurociągiem Ø 400 mm.,
- Pogórze koło Skoczowa – eksploatowane ujęciem brzegowym infiltracyjnym rzek Wisły i Brennicy, ujmującym wody z utworów czwartorzędowych 24 studniami, zaopatruje wieś Pogórze oraz m.in. miasto Cieszyn,
- Zawisłe w Skoczowie – eksploatowane w formie jednej studni kopanej Nr 2. Wykonana w 1950 roku o wewnętrznej średnicy 4,5 m i głębokości 7,6 m, jest to jednocześnie studnia zbiorcza jak i zbiornik wody z 3 otworów drenarskich.¹¹ Zaopatruje w wodę 2 500 mieszkańców Pierścica, Kowali, Ochab i Kiczyc.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Skoczów w 2021 roku do sieci wodociągowej podłączonych było 85,9% budynków mieszkalnych (w 2019 roku wartość ta wynosiła dla gminy 88,70%). Dla miasta Skoczowa wartość ta w 2021 roku wynosiła 88,00%, natomiast dla obszarów wiejskich gminy 84,70%.

W 2021 roku pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku wynosił dla Gminy Skoczów ogółem 9 185 dam³ (wobec 9 801,3 dam³ w 2019 roku). Należy zaznaczyć że w analizowanym okresie zarówno w mieście Skoczowie, jak i na obszarach wiejskich gminy zużycie wody zmniejszyło się. Dla miasta Skoczowa w analizowanym okresie o 85,2 dam³, natomiast dla obszarów wiejskich gminy o 531,1 dam³. W analizowanym okresie zmniejszył się również pobór wody ze strony przemysłu w gminie (z 296 dam³ w 2019 roku do 255 dam³ w 2021 roku).

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) na terenie Gminy Skoczów w 2021 roku wynosiła 193,7 km (63,5 km w mieście Skoczowie oraz 130,2 km na obszarach

¹¹ Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Skoczów. Projekt, marzec 2014, Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” Sp. z o.o.

wiejskich gminy). Łączna długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej w Gminie Skoczów w 2021 roku wynosiła 189,9 km (w tym w mieście Skoczowie 59,7 km i na obszarach wiejskich gminy 130,2 km).

W 2021 roku na terenie Gminy Skoczów zlokalizowanych było 4 408 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (w mieście Skoczowie 1683 przyłącza, na obszarach wiejskich gminy 2 725 przyłączy). Liczba przyłączy na przestrzeni ostatnich lat wykazywała tendencję wzrostową co było powiązane z oddawaniem do użytku nowych obiektów mieszkalnych w gminie.

Ogółem w 2021 roku odnotowano w Gminie Skoczów 190 awarii wodociągowych (wobec 154 tego typu przypadków w 2019 roku), 71 awarii wystąpiło w mieście Skoczowie, a 119 awarii na obszarach wiejskich gminy.

Jednocześnie należy zaznaczyć że zużycie wody w Gminie Skoczów w przeliczeniu na 1 mieszkańca rocznie wzrastało. W 2019 roku wynosiło 29,9 m³, natomiast w 2021 roku 30,3 m³. Z sieci wodociągowej na terenie gminy w 2021 roku korzystało 26 605 osób (z czego w mieście Skoczowie 13 894 osób, a na obszarach wiejskich gminy 12 711 osób).

Na obszarach wiejskich gminy zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 roku wynosiło 26 m³ (24,3 m³ w 2019 roku). W mieście Skoczowie zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło 30,3 m³ (29,9 m³ w 2019 roku).

Wymagane są dalsze działania w zakresie rozwoju i rozbudowy sieci wodociągowej w Gminie Skoczów.

5.2 Kanalizacja

Za gospodarkę ściekową i infrastrukturę kanalizacyjną w Gminie Skoczów odpowiada:

- Miejska Spółka SKO-EKO Sp. z o.o. w Skoczowie, ul. Olszyna 10 Skoczów.

Miejska Spółka SKO-EKO Sp. z o.o. w Skoczowie zarządzała siecią kanalizacyjną oraz świadczyła usługi komunalne w zakresie gospodarki ściekami na terenie gminy Skoczów. Do głównych zadań spółki należą:

- oczyszczanie ścieków,
- eksploatacja, remonty bieżące i kapitałne, konserwacje i utrzymanie w należytym stanie technicznym sieci kanalizacji sanitarnej oraz obiektów i urządzeń oczyszczalni ścieków
- prowadzenie inwestycji związanych z działalnością SKO-EKO, w tym rozbudową sieci kanalizacyjnej,
- czyszczenia, udrażniania rurociągów kanalizacyjnych,
- inspekcja kamerą video,
- kontrola urządzeniem do lokalizacji nielegalnych przyłączy.

Ogółem w Gminie Skoczów do sieci kanalizacyjnej w 2021 roku było podłączonych 62,30% budynków mieszkalnych, wskaźnik ten dla miasta Skoczowa wynosił 81.70 % podłączonych budynków mieszkalnych, a dla obszarów wiejskich gminy 51,50% podłączonych budynków mieszkalnych.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gminie Skoczów w 2021 roku wynosiła 164,9 km. Wartość wskaźnika dla miasta Skoczowa wynosiła 50,8 km, a dla obszarów wiejskich gminy 114,1 km. Gmina

Skoczów nie zarządzała, ani nie administrowała siecią kanalizacyjną. Obowiązki te zostały powierzone Miejskiej Spółce SKO-EKO Sp. z o.o. w Skoczowie.

W 2021 roku na terenie Gminy Skoczów istniało 3998 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W mieście Skoczowie zidentyfikowanych było 2118 przyłączy, natomiast na obszarach wiejskich gminy liczba przyłączy kanalizacyjnych wynosiła 1 880. Liczba przyłączy w Gminie Skoczów w latach 2019-2021 wykazywała tendencję wzrostową.

W 2021 roku na terenie Gminy Skoczów zarejestrowano 520 awarii sieci kanalizacyjnej (wobec 332 awarii w 2019 roku). W mieście Skoczowie w 2021 roku odnotowano 278 awarii, na obszarach wiejskich gminy 242 awarie. W mieście Skoczowie liczba awarii związanych z niedrożnością sieci (zatorami) w latach 2019-2021 wzrosła o 7 incydentów. Na obszarach wiejskich gminy wskaźnik ten jest niepokojący. Liczba awarii w latach 2019-2021 wzrosła o 181 incydentów. Na obszarach tych Spółka posiada najnowszą sieć wykonaną z tworzyw sztucznych, a odnotowane awarie wynikają głównie z niewłaściwego sposobu korzystania z instalacji sanitarnych. Wrzucanie do kanalizacji odpadów stałych, takich jak kości lub resztki jedzenia, pampersy, powoduje zatory i zastoiska, a w konsekwencji awarie, w tym również awarie przepompowni ścieków w większości zlokalizowanych właśnie na terenach wiejskich gminy. Spółka prowadzi akcje edukacyjne których celem jest zwiększenie kultury użytkowania instalacji sanitarnej przez odbiorców usług. Dodatkowo na terenach wiejskich, zwłaszcza w pierwszych latach użytkowania sieci, dochodzi do awarii związanych z uszkodzeniem sieci sprzętem rolniczym.

W 2021 w Gminie Skoczów odprowadzono kanalizacją ścieki bytowe o łącznej wartości 674,2 dam³, z czego 447,9 dam³ stanowiły ścieki odprowadzone z terenu miasta Skoczowa, a 226,3 ścieki bytowe odprowadzone z obszarów wiejskich gminy. W mieście Skoczowie w latach 2019-2021 ilość odprowadzonych ścieków bytowych utrzymywała się na podobnym poziomie, natomiast na obszarach wiejskich gminy odnotowano wzrost odprowadzanych ścieków (z 196,3 dam³ w 2019 roku do 226,3 dam³ w 2021 roku). Ilość ścieków oczyszczonych i odprowadzonych w 2021 roku dla Gminy Skoczów wynosiła 852,0 dam³ wobec 872,0 dam³ w 2019 roku. Widoczna tendencja spadkowa w zakresie łącznej ilości odprowadzanych ścieków stanowi pokłosie sytuacji związanej z pandemią COVID-19.

Ogółem w 2021 roku z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Skoczów korzystało 19873 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy, co stanowi 77,1% ogółu ludności. Spośród nich 12 708 stanowili mieszkańcy miasta, a 7 165 mieszkańcy obszarów wiejskich gminy..

Wymagane są dalsze działania w zakresie rozwoju i rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

5.3 Energia elektryczna i OZE

Zaopatrzenie terenu gminy Skoczów w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Operatorem systemu dystrybucyjnego działającym w zasięgu terytorialnym gminy Skoczów jest TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej.

Głównym źródłem zasilania sieci średniego napięcia (SN) zlokalizowanej na terenie gminy Skoczów jest stacja transformatorowa 110/15 kV „GPZ Skoczów” wyposażona w trzy transformatory 110/15 kV o mocy 31,5 MVA (T1) oraz 16 MVA (T2 i T3). „GPZ Skoczów” jest zasilany pośrednio liniami 110 kV ze stacji 220/110 kV Komorowice i Moszczenica.

Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są poprzez napowietrzne linie 15 kV, stacje transformatorowe 15/0,4 kV oraz sieć 0,4 kV (napowietrzną, kablową, napowietrzno-kablową i kablowo-napowietrzną).

Na terenie gminy znajduje się łącznie 159 stacji transformatorowych SN/nN, w tym 133 będących własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej i 26 stanowiących własność odbiorców.

Ogółem w Gminie Skoczów na koniec 2021 roku odnotowano 6 247 odbiorców energii elektrycznej (o 64 więcej niż w 2019 roku). Zużycie energii elektrycznej ogółem w gminie, w 2021 roku wyniosło 10 287,85 MWh i było większe wobec danych za 2019 rok o 451,60 MWh. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w gminie wzrosło o 62,19 kWh z 683,79 kWh w 2019 roku do 745,98 kWh w 2021 roku, z kolei zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę wynosiło 1 646,85 kWh rocznie.

Zarówno samorząd, jak i mieszkańcy oraz przedsiębiorcy inwestują w odnawialne źródła energii, zwłaszcza od chwili wybuchu wojny na Ukrainie i wystąpienia kryzysu energetycznego. Ilość instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Skoczów będzie wzrastać, zwłaszcza w przypadku budownictwa jednorodzinnego, gdzie warunki do wykorzystania OZE są bardziej sprzyjające. Należy zaznaczyć że obecnie są już możliwe do realizacji technologicznej instalacje na obiektach wielorodzinnych, w tym wykorzystujące nie tylko dachy, ale również ściany i balkony takich budynków. Rozwojowi odnawialnych źródeł energii w gminie sprzyjać będzie również wsparcie ze środków regionalnych, krajowych i z Unii Europejskiej przeznaczonych na transformację energetyczną.

W ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, mieszkańcy w 2021 r. zakończyli montaż 6 mikroinstalacji fotowoltaicznych. Ilość instalacji fotowoltaicznych z mocą zainstalowaną większą niż 10 kW wynosiła 73 sztuki, a z mocą mniejszą lub równą niż 10 kW wynosiła 907 sztuk.

W budynkach użyteczności publicznej instalacje OZE są zamontowane w:

- Przedszkolu Publicznego w Ochabach – instalacja solarna,
- Szkole Podstawowej w Ochabach – instalacja fotowoltaiczna 4,5 kW,
- Hali SOSiR, ul. Sportowa 6 w Skoczowie – instalacja fotowoltaiczna,
- Przedszkolu Publicznego w Pierścicu – instalacja solarna i fotowoltaiczna 4,5 kW,
- Miejskiej Spółce Sko-Eko Sp. z o.o. w Skoczowie – biogaz: zmiana sposobu prowadzenia fermentacji osadów ściekowych z umożliwieniem odzysku biogazu jako paliwa wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej i ciepła, kogenerator służy do produkcji energii elektrycznej do 180 kW oraz odzysku ciepła na poziomie 240 kW.
- Domu Dziecka w Międzywiciu – instalacja fotowoltaiczna 4,320 kW,
- Domu Pomocy Społecznej „Feniks” w Pogórze – instalacja fotowoltaiczna,
- Powiatowym Domu Pomocy Społecznej w Pogórze – instalacja fotowoltaiczna.

Głównym problemem w zakresie większego wykorzystania odnawialnych źródeł w Gminie Skoczów są przede wszystkim środki finansowe, zarówno w przypadku podmiotów samorządowych, jak i prywatnych oraz mieszkańców. Konieczne są dalsze działania mające na celu pozyskanie dodatkowych środków finansowych na rozwój OZE oraz infrastruktury z tym związanej (w tym, przesyłowej), a także magazynów energii. Działania tego typu mogą znacząco przyspieszyć transformację energetyczną w gminie.

5.4 Sieci telekomunikacyjne, Internet i źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Skoczów występują linie telefoniczne napowietrzne i kablowe. Gmina znajduje się w zasięgu powszechnie dostępnych sieci telefonii komórkowej. Internet na terenie Gminy Skoczów jest dostarczany odbiorcom poprzez operatorów działających w zasięgu krajowym oraz operatorów lokalnych. Dostępny jest również Internet w ofercie operatorów telefonii komórkowej.

Od 2021 r. monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2311). Ostatnie pomiary przeprowadzone 06.08.2018 r. wykazały natężenie pola elektromagnetycznego na poziomie poniżej 0,87 V/m. W ramach nowej sieci monitoringowej pomiary przeprowadzono 12.08.2021 r. przy ul. Cieszyńskiej w Skoczowie. Wynik pomiaru wyniósł poniżej 0,7 V/m, czyli znacznie niższe od poziomu dopuszczalnego.

5.5 Energia ciepła

W gminie Skoczów dostawą energii cieplnej z sieci zajmują się 2 podmioty:

Skoczowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. z siedzibą w Skoczowie, jednoosobowa spółka w której 100 procent udziałów posiada gmina Skoczów. Spółka została utworzona 30 września 1992 r. pod nazwą Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Ciepło” Spółka z o.o. Do 1 stycznia 2014 r. podstawę działalności stanowiły: wytwarzanie ciepła w oparciu o lokalne źródła gazu ziemnego w Dębowcu, przesył i dystrybucja ciepła wyprodukowanego we własnej kotłowni gazowej i zakupionego w Skoczowskiej Energetyce Ciepłej Sp. z o.o. oraz usługi zlecone związane z prowadzoną działalnością. 31 grudnia 2013 r. kapitał zakładowy spółki został podwyższony Uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników. Wszystkie nowo ustanowione udziały objęła Gmina Skoczów i pokryła je aportem w postaci zakładu budżetowego Gminy Skoczów o nazwie: Zarząd Budynków Miejskich. Firma zmieniła równocześnie nazwę na Skoczowskie Przedsiębiorstwo Komunalne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w ciepło jest kotłownia węglowa należąca do CNR Spółka z o.o. Skoczowska Energetyka Ciepła sp. k., a dodatkowym źródłem jest kotłownia gazowa należąca do SPK, w której wytwarzane jest rocznie max. 5 MW energii cieplnej. Łączna moc zamówiona w Spółce, na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosła 14,857 MW (zwiększyła się do roku poprzedniego o 0,013 MW). Energia ciepła wytworzona i zakupiona, przesyłana była własną siecią przesyłową o łącznej długości ok. 9,6 km łącznie z przyłączami do 1 węzła grupowego (Targowa) oraz 82 węzły indywidualne. W pozostałych przypadkach stosowane są przydomowe kotłownie do wytwarzania ciepła, w tym węglowe, gazowe oraz oparte o odnawialne źródła ciepła (kolektory, pompy ciepła).

5.6 Sieć gazowa

Gaz dla Gminy Skoczów dostarcza PGNiG S.A. Ogółem długość czynnej sieci gazowej w Gminie Skoczów, w 2021 roku wynosiła 266 980 m (to o 2300 m mniej niż w 2019 roku). Długość sieci gazowej w mieście Skoczów wynosiła 73 270 m i była większa od wartości odnotowanej w 2019 roku o 24 584 m. Na

obszarach wiejskich gminy zlokalizowane było 193 710 m czynnej sieci gazowej, było to 26 884 m mniej niż w 2019 roku.

Tereny zurbanizowane miasta i gminy Skoczów zasilane są gazem ziemnym wysoko metanowym z systemu krajowego, zasilającego rejon Podbeskidzia. Bezpośrednim źródłem zasilania jest gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 250 mm relacji Bielsko-Biała – Skoczów – Cieszyn. Równolegle do niego biegnie rurociąg Ø 300 mm. Zasilanie odbywa się poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe.

Stacje redukcyjno – pomiarowe:

- Skoczów obręb 5, ul. Wiślicka (w kierunku sołectwa Wiślica) stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia. Wyprowadzona z niej sieć średniego ciśnienia zasila północną część lewobrzeżnego Skoczowa oraz część północnych terenów wiejskich;
- Skoczów obręb 3, pomiędzy ul. Katowicką a Wiślańską (w kierunku sołectwa Harbutowice) - stacja redukcyjno-pomiarowa I. Doprowadzony do niej jest gaz wysokiego ciśnienia Ø150mm ułożony wzdłuż rzeki Wisła (od strony Ustronia). Stacja ta posiada też ciąg redukcyjny II stopnia. Zasilana jest z niej pozostała część Skoczowa oraz część terenów wiejskich. Ze stacji wyprowadzony jest gazociąg średniego ciśnienia do stacji redukcyjno-pomiarowej II stopnia zlokalizowanej w rejonie ulicy Górny Bór;
- Skoczów, obręb 1, pomiędzy ul. Katowicką a rzeką Wisła, (centrum miasta).

Centrum miasta zasilane jest gazem niskoprężnym z wyżej wymienionych stacji, a peryferie miasta i tereny wiejskie gazem średniego ciśnienia.

Część terenów wiejskich korzysta ze stacji redukcyjno-pomiarowych I stopnia zlokalizowanych poza granicami gminy:

- sieć gazociągów wsi Kowale spięta jest z siecią wsi Wieszcza, gmina Jasienica, co umożliwia dwustronne zasilanie;
- sieć wsi Ochaby Wielkie połączona jest z siecią wyprowadzoną ze stacji redukcyjno-pomiarowej Drogomyśl–Dębina gmina Strumięń, co umożliwia również dwustronne zasilanie;
- wieś Pogórze zasilana jest w całości ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Górkach Wielkich gmina Brenna.

Na terenie Odlewni Żeliwa Teksid – Poland, znajduje się zakładowa stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia pracująca dla potrzeb zakładu.

Przez obszar gminy (sołectwo Pogórze, Skoczów obr. 3, Harbutowice, Bładnice, Międzywieć) planowana jest trasa gazociągu wysokoprężnego DN 500.12

Siecią gazową objęte są wszystkie tereny zabudowane gminy. W dostawie ilości gazu nie występują ograniczenia. Jest on dostarczany na cele socjalno-bytowe i technologiczne. Stan sieci i urządzeń oraz sposób i ilość dostaw gazu oceniany jest pozytywnie.

Długość gazowej czynnej sieci przesyłowej dla Gminy Skoczów wynosiła w 2021 roku 19 252 m, o 14 831 m mniej niż w 2019 roku. W mieście Skoczowie ubyło 4 661 m sieci przesyłowej, a na obszarach wiejskich gminy 10 170 m, na przestrzeni analizowanych trzech lat.

Długość czynnej sieci dystrybucyjnej dla Gminy Skoczów w 2021 roku wynosiła 247 728, dla miasta Skoczowa wskaźnik ten wynosił 70 866, a dla obszarów wiejskich gminy 176 862 m.

Zgodnie z danymi GUS za 2021 rok na 100 km² w Gminie Skoczów przypadało 420,1 km czynnej sieci gazowej, w mieście Skoczowie 743,9 km, na obszarach wiejskich 360,7 km. Liczba czynnych przyłączy do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) dla Gminy Skoczów w 2021 roku wynosiła 5123, było to o 776 przyłączy więcej niż w 2019 roku; 2113 przyłączy w mieście Skoczowie i 3010 na obszarach wiejskich gminy.

Czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych w Gminie Skoczów w 2021 roku było 4877, z czego 1953 w mieście Skoczowie oraz 2924 na obszarach wiejskich gminy. Gospodarstw domowych będących odbiorcami gazu w Gminie Skoczów było w 2021 roku 7684. W tym 4729 w mieście Skoczów i 2 955 na obszarach wiejskich gminy. W analizowanym okresie (2019-2021) liczba odbiorców gazu w gminie wzrosła o 354.

Gospodarstwa domowe z Gminy Skoczów w 2021 roku zużyły ogółem 66369,4 MWh, o 17420,0 MWh więcej niż w 2019 roku. Zużycie w mieście było większe o 7 552,0 MWh, a na obszarach wiejskich gminy o 9868,0 MWh. W latach 2019-2021 wzrastało zużycie gazu z przeznaczeniem na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe, łącznie o 17420,0 MWh z 48949,4 w 2019 roku do 66369,4 w 2021 roku. Wzrost w mieście Skoczowie wyniósł 7552,0 MWh, a na obszarach wiejskich gminy 9868,0 MWh. W 2021 roku z sieci gazowej w Gminie Skoczów korzystało 24 938 osób, w tym 13739 z miasta Skoczowa i 11199 osób zamieszkujących obszary wiejskie gminy.

Zużycie gazu na 1 mieszkańca w Gminie Skoczów w 2021 roku wyniosło 2517,3 kWh (i było wyższe o 700 kWh od wartości w 2019 roku, natomiast na 1 korzystającego zużycie w 2021 roku wyniosło 2661,4 kWh i również było wyższe od wartości w 2019 roku o 701,5 kWh).

5.7 Infrastruktura drogowa i transport

5.7.1 Infrastruktura drogowa

Atutem gminy Skoczów jest położenie na szlaku tranzytowym wiodącym z północy na południe Europy. Kolejnym atutem jest położenie w pobliżu granicy z Republiką Czeską. W odległości 17 km znajduje się graniczne przejście drogowe w Cieszynie Boguszowicach, z którego korzystają głównie samochody ciężarowe oraz dwa przejścia graniczne w Cieszynie przeznaczone dla ruchu osobowego. Najbliższe lotniska to: Kraków Balice (124 km), Katowice Pyrzowice (105 km), Ostrawa Republika Czeska (74 km).

W Skoczowie krzyżują się ważne drogowe ciągi komunikacyjne: Cieszyn – Bielsko – Biała (S52), Katowice – Skoczów (DK 81), Skoczów – Istebna (DW 941). Ciąg drogowy Katowice – Wisła ma istotne znaczenie jako element składowy sieci drogowo-ulicznej gminy i miasta. Jest to także główne połączenie dla ruchu turystycznego z Górnego Śląska do miejscowości wypoczynkowych w Beskidach. Ważną rolę komunikacyjną stanowią drogi powiatowe umożliwiając komunikację pomiędzy dzielnicami miasta, sołectwami i okolicznymi gminami. W gminie Skoczów zarządzaniem drogami i ich utrzymaniem zajmuje się jednostka budżetowa gminy – Miejski Zarząd Dróg. MZD zarządza drogami o długości ponad 194 km. Drogi w znacznej większości posiadające nawierzchnię bitumiczną lub z kostki kamiennej/betonowej, szczególnie w centrum miasta, które objęte jest ochroną konserwatorską. Drogi w obrębie centrum miasta w większości posiadają przekrój uliczny z jedno- lub obustronnymi chodnikami. Drogi na terenie sołectw na ogół nie posiadają chodników, a jedynie utwardzone gruntowe pobocza. Z uwagi na uwarunkowania własnościowe często nie spełniają wymagań w zakresie szerokości jezdni. Ogólny stan nawierzchni drogowych można ocenić na pograniczu zadowalający/dobry. Na terenie Gminy Skoczów (w szczególności w mieście Skoczowie) funkcjonuje 9 płatnych parkingów; 28

zatok postojowych i parkingów bezpłatnych. Infrastruktura drogowa wymaga dalszych, regularnych nakładów inwestycyjnych i odtworzeniowych.

5.7.2 Transport autobusowy i kolejowy

Centralne położenie Gminy Skoczów w Powiecie Cieszyńskim pozwala na praktycznie pełne zaspokojenie potrzeb przewozowych przez linie powiatowe, wojewódzkie i międzywojewódzkie przebiegające przez Skoczów. Gmina Skoczów położona jest na szlaku tranzytowym wiodącym z północy na południe oraz w Skoczowie krzyżują się dwa ważne drogowe ciągi komunikacyjne: Jest to także główne połączenie dla ruchu turystycznego z Górnego Śląska do miejscowości wypoczynkowych w Beskidach.

Dworzec autobusowy zlokalizowany u zbiegu ul. Katowickiej i Bielskiej umożliwia połączenia autobusowe z większością sołectw i osiedli gminy oraz na głównych kierunkach z Cieszynem, Bielskiem-Białą, Katowicami, Krakowem, Zakopanem, a w okresie letnim nawet bezpośrednio z Kołobrzegiem oraz Ustką.

Wyjątek stanowi linia komunikacyjna Skoczów – Kiczyce - Pierściec – Kowale – Skoczów, ponieważ przez te sołectwa gminy nie przebiegają żadne linie powiatowe ani wojewódzkie. Organizacja publicznego transportu zbiorowego jest zadaniem własnym gminy. W związku z ogłoszeniem upadłości w 2018 r. Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego TRANSKOM, który realizował m.in. regularną linię komunikacyjną Skoczów – Pierściec – Kowale – Skoczów z uwagi na potrzebę zabezpieczenia potrzeb transportowych mieszkańców, którzy nie są objęci powiatowymi i wojewódzkimi liniami komunikacyjnymi wybrano przewoźnika na w/w linię komunikacyjną zawierając umowę z firmą DAS. Gmina Skoczów rekompensowała przewoźnikowi koszty ponieważ linia była nierentowna. Koszt organizacji publicznego transportu zbiorowego na linii Skoczów – Pierściec – Kowale – Skoczów wyniósł w roku 2021 ponad 83 tys. zł, natomiast dopłata z Funduszu Powoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej wyniosła ponad 32 tys. zł. Realny koszt utrzymania linii przez Gminę Skoczów w roku 2020 to ponad 50 tys. zł. W związku z obostrzeniami sanitarnymi, kilkakrotnie podczas roku Starosta Cieszyński zawieszał kursy szkolne z uwagi na zawieszanie nauczania stacjonarnego w szkołach średnich. Kilkakrotnie również linia gminna była zawieszana w czasie pandemii.

Tabela 10 Kierunki odjazdów z Dworca Autobusowego w Skoczowie.

Kierunek	Ilość odjazdów dziennie	w tym kursy w dni nauki szkolnej	w tym kursy od pon. - pt.	Kursy w soboty i niedziele
Bielsko Biała	51	36	36	20
Brenna	19	18	18	5
Cieszyn	83	67	67	20
Katowice	8	0	1	7
Kowale	7	4	7	0
Kraków	3	3	3	3
Strumień	4	4	4	0
Ustroń	32	32	32	14
Wisła	21	21	21	14

Źródło: Raport o Stanie Gminy Skoczów za 2021 rok.

Przez teren gminy Skoczów przebiega linia kolejowa Katowice – Wisła Głębce. Na tej trasie znajdują się 4 przystanki: Pierściec, Skoczów, Skoczów Bajerki, Skoczów Bładnice. W 2010 r. zawieszona została linia kolejowa nr 190 Bielsko-Cieszyn przez Skoczów. W ramach podpisanej umowy na Wykonanie rewitalizacji linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów - Bieniowiec - Skoczów - Goleszów - Cieszyn/Wisła Głębce, na terenie gminy wymieniono w całości torowisko wraz z urządzeniami sterowania ruchem kolejowym. Wykonano nowe perony w Pierścu, Skoczowie a także wykonano nowy przystanek kolejowy na Bajerkach. Zmodernizowano także wszystkie przejazdy kolejowe oraz wiadukty. Zostało wybudowane w Skoczowie Lokalne Centrum Sterowania Ruchem z możliwością miejscowego sterowania ruchem, od stacji Pierściec aż do Wisły Głębce.

Wśród najważniejszych problemów transportu kolejowego i samochodowego w Gminie Skoczów to przede wszystkim duża odległość dzieląca dworzec kolejowy i autobusowy w mieście Skoczowie. Brak jest centrum przesiadkowego, które integrowałoby transport w gminie. Dużym problemem i niebezpieczeństwem dla mieszkańców jest również brak odpowiedniej infrastruktury około-kolejowej, w szczególności kładek i bezpiecznych przejść dla pieszych oraz rowerzystów przez tory kolejowe. W szczególności różne lokalizacje linii kolejowej i dworca autobusowego utrudniają komunikację pasażerom korzystającym z różnych środków transportu. Występują również braki na terenie miasta Skoczowa w infrastrukturze parkingowej – obecnie ilość miejsc parkingowych bywa niewystarczająca dla potrzeb użytkowników.

5.8 Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna.

Na terenie gminy Skoczów występują następujące formy ochrony przyrody:

1. Obszary Natura 2000 – obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk lub obszary mające znaczenie dla Wspólnoty, utworzone w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.
2. Rezerваты przyrody – obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.
3. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.
4. Pomniki przyrody – pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Obszar Natura 2000 „Cieszyńskie Źródła Tufowe” Kod: PLH240001 Rodzaj: dyrektywa siedliskowa Województwo: śląskie Powiaty: bielski, cieszyński Gminy: Dębowiec, Goleszów, Skoczów, Jasienica Data wyznaczenia: 09.04.2008 Powierzchnia: 266,89 ha.

Obszar Natura 2000 „Pierściec” Kod: PLH240022 Rodzaj: dyrektywa siedliskowa Województwo: śląskie Powiaty: bielski, cieszyński Gminy: Strumień, Chybie, Skoczów, Jasienica Data wyznaczenia: 06.03.2009 Powierzchnia: 1 702,07 ha.

Obszar Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły” Kod: PLB240001 Rodzaj: dyrektywa ptasia Województwo: śląskie Powiaty: bielski, cieszyński, pszczyński Gminy: Strumień, Hażlach, Goczałkowice-Zdrój, Dębowiec, Pszczyna, Chybie, Skoczów, Jasienica, Czechowice-Dziedzice Data wyznaczenia: 05.11.2004 Powierzchnia: 24 740,19 ha.

Rezerwat przyrody „Skarpa Wiślicka” Województwo: śląskie Powiat: cieszyński Gmina: Skoczów Data uznania: 24,12,1996 Powierzchnia: 29,03 ha.

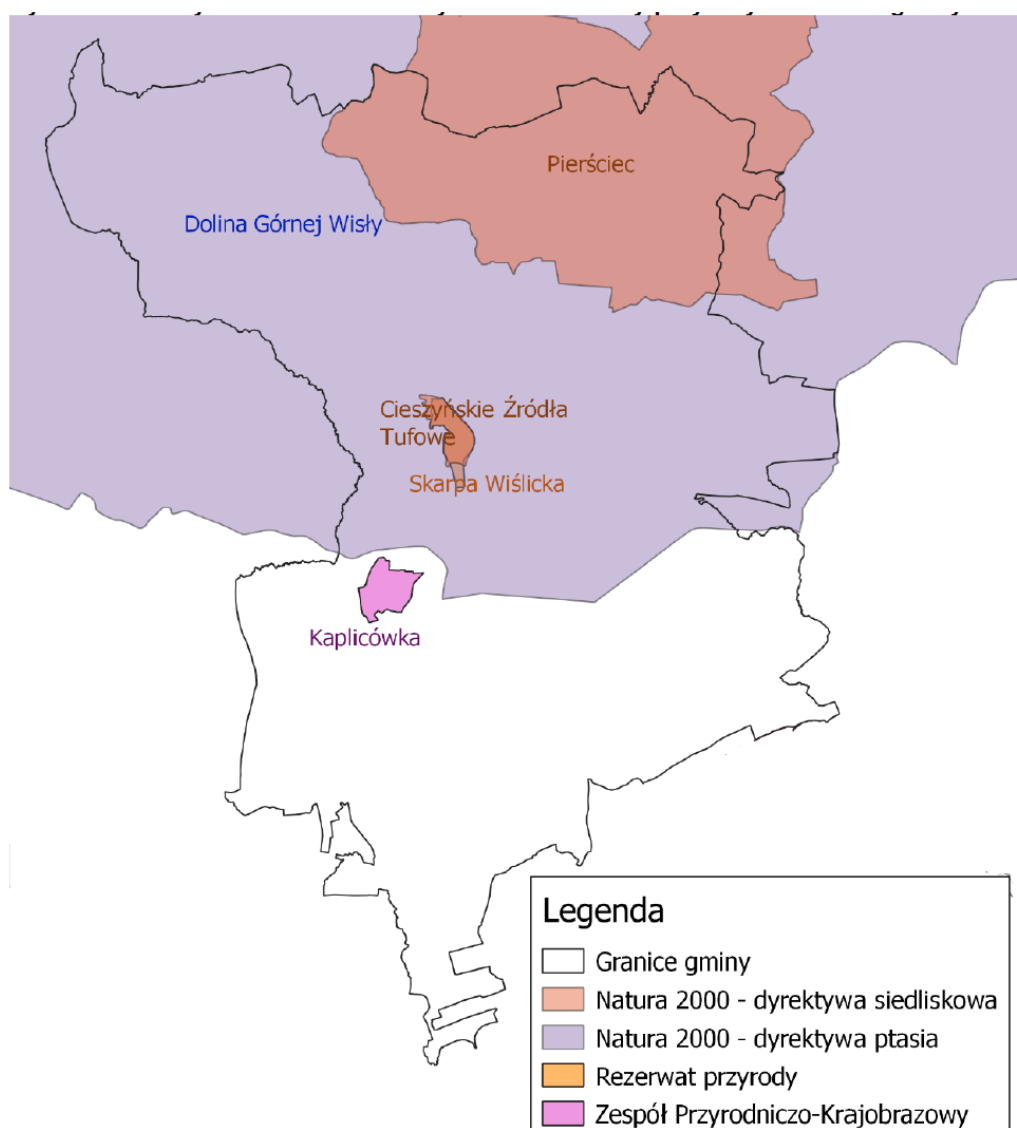
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kaplicówka” Województwo: śląskie. Powiat: cieszyński Gmina: Skoczów Data uznania: 11.10.2003 Powierzchnia: 35,49 ha.

Na terenie Gminy Skoczów znajduje się również 13 pomników przyrody.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Skoczów wynosi 977,73 ha, co daje lesistość na poziomie 15,0%. Jest ona niższa od średniej krajowej (29,6%), wojewódzkiej (32,2%) i powiatowej (38,0%).

Występujące na terenie gminy Skoczów kompleksy zieleni są dość rozproszone, a największe ich zgrupowanie znajduje się w jej północnej części. Również wokół samego miasta Skoczów znajduje się kilka mniejszych kompleksów. Największą powierzchnię na terenie gminy Skoczów zajmują pola uprawne, a lasy i łąki występują nielicznie. Grądy i buczyny karpackie na terenie gminy Skoczów należą do roślinności potencjalnej tzn. takiej, której występowanie zależy od położenia geograficznego i czynników bioklimatycznych. Na roślinność potencjalną składa się szereg zbiorowisk leśnych. Występują tu: lasy: łęgowe wierzbowe-topolowe, lasy łęgowe górskie z olszą szarą, lasy łęgowe wiązowe, olszowo-jesionowe, olsy i bory jodłowe. Stan zdrowotny i sanitarny lasów miejskich jest dobry, gdyż jest zróżnicowany gatunkowo, wiekowo i dlatego wykazuje dużą odporność na szkodliwe działania czynników natury biotycznej i abiotycznej. Obserwuje się jednak stałą regresję świerka. Na jego hodowlę ujemnie wpływa zanieczyszczenie powietrza (II strefa uszkodzeń Przemysłowych) susze, silne wiatry, mrozy. Osłabione drzewa stają się podatne na choroby grzybowe (opieńka) a następnie szkodniki wtórne niszczące pnie (kornik) powodujące ostatecznie zamieranie drzew i drzewostanów. Najczęstszym gatunkiem występującym w lasach miejskich jest sosna 41,5 %, dąb 19,6%, brzoza 10,9 %, świerk 9,3% modrzew 3,6 %, dąb czerwony 2,5 %, jawor 0,6%.

Rysunek 12 Usytuowanie obszarowych form ochrony przyrody na terenie Gminy Skoczów.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skoczów na lata 2023-2026 z Perspektywą do roku 2030.

Bioróżnorodność obszaru wymaga dalszych działań ochronnych, a także aktywnej edukacji opartej o rozwijanie działalności Centrum Edukacji Ekologicznej i współpracę z lokalną społecznością.

5.9 Gospodarka odpadami

Odpady komunalne odbierane są od właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, w systemie workowym, pojemnikowym, w pojemnikach typu „dzwon”, w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w punktach odbioru przeterminowanych leków (apteki) i w punktach zbiórki zużytych baterii. PSZOK zlokalizowany jest w Kiczycach przy ul. Pierścieckiej 3.

Mieszkańcy nieruchomości zamieszkałych, domki letniskowe mogą bezpłatnie oddawać do niego selektywnie zebrane odpady komunalne: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, odpady zielone, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe z remontów prowadzonych samodzielnie w ilości limitowanej, czyli do 500 kg na rok z danej nieruchomości, chemikalia, w tym opakowania po chemikaliach (m.in. farby, lakiery, rozpuszczalniki, zużyte oleje, itp.) powstające w gospodarstwach domowych.

Tabela 11 Wskaźniki poziomu recyklingu w Gminie Skoczów 2019-2021.

Wskaźnik	2019	2020	2021
Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	74 Wymagane ≥ 40	72 Wymagane ≥ 50	35,31 Wymagane ≥ 20
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	100 Wymagane ≥ 60	100 Wymagane ≥ 70	100 Wymagane ≥ 70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%]	21 Wymagane ≤ 40	20 Wymagane ≤ 35	34,28 Wymagane: nieokreślony

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skoczów na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku. Urząd Miejski w Skoczowie.

6. WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW

Kluczowym elementem przygotowania niniejszej Strategii angażującym społeczność lokalną Gminy Skoczów były badania ankietowe, realizowane w lutym i marcu 2023 roku.

Badanie ankietowe było dostępne na stronie internetowej Gminy Skoczów (link do ankiety) oraz w wersji papierowej w Urzędzie Miejskim w Skoczowie. Ogółem w badaniu udział wzięło 77 osób, 43 kobiety i 34 mężczyzn. Najwięcej respondentów było w wieku 30-39 lat 41,6%; następnie 18-29 lat 24,7%; 40-49 lat 19,5%; 50-59 lat 11,7% oraz osoby w wieku 60+ stanowiły 2,6%.

Większość respondentów zamieszkiwała na terenie Gminy Skoczów 93,5%, pozostałe 6,50% ankietowanych stanowili turyści / osoby odwiedzające Gminę Skoczów. Największą liczbę ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (59,70%) oraz z wykształceniem średnim (31,20%), 9,1% uczestników badania posiadało wykształcenie zawodowe.

Badanie składało się z 4 pytań i metryczki.

Ocena warunków życia w Gminie Skoczów przez uczestników badania miała charakter zróżnicowany, zależny od ocenianego czynnika.

Pierwsze złożone z kilkunastu zagadnień tematycznych pytanie dotyczyło oceny warunków życia w Gminie Skoczów.

- ✓ Zdecydowana większość ankietowanych oceniła klimat dla rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Skoczów jako dostateczny 50,68% wskazań, 24,66% ankietowanych osób oceniło ten aspekt życia w gminie na ocenę dobrą, bardzo dobrze klimat dla rozwoju przedsiębiorczości oceniło 2,74% badanych. Ocenę złą wskazało 17,81% respondentów, a bardzo złą 4,11% ankietowanych.
- ✓ Najwięcej ankietowanych – 47,30% oceniło dostęp do usług i instytucji na ocenę dostateczną, niewiele mniej – 40,54% ankietowanych wskazało na ocenę dobrą. Źle analizowany czynnik oceniło 5,41% uczestniczących w badaniu osoby, a 1,34% osób wskazała na ocenę bardzo złą, 5,41% ankietowanych dostęp oceniło bardzo dobrze.
- ✓ Najwięcej, 58,65 % uczestników badania oceniło dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na ocenę dobrą, ocenę bardzo dobrą wystawiło 6,76 % uczestników badania; 33,78% osób wskazało na ocenę dostateczną. Źle badany aspekt oceniło jedynie 9,46 % respondentów, a bardzo źle 1,35% ankietowanych.
- ✓ Najwięcej 36,84% ankietowanych oceniło dostęp do infrastruktury kultury i oferty kulturalnej dostatecznie, 35,53 % badanych wskazało na ocenę dobrą. Bardzo dobrze dostęp do infrastruktury kultury i oferty kulturalnej oceniło 11,84 % respondentów, tyle samo wskazało na ocenę złą. Bardzo źle analizowany czynnik oceniło 3,95 % uczestników badania.
- ✓ Najwięcej, 38,67 % respondentów oceniło stan środowiska naturalnego na ocenę dostateczną; 36% ankietowanych wskazało ocenę dobrą, a 14,67 % ocenę złą. Na ocenę bardzo złą oraz bardzo dobrą zdecydowało się po 5,33% badanych.
- ✓ Najwięcej 46,05 % badanych osób oceniło walory krajobrazowe, obszary chronione i bioróżnorodne w Gminie Skoczów na ocenę dobrą, ponad połowa mniej 22,37 % osób oceniło czynnik dostatecznie, a 18,42 % na ocenę bardzo dobrą. Na ocenę złą zdecydowało się 10,53 % ankietowanych, a ocenę bardzo złą wystawiło 2,63 % uczestników przeprowadzonego badania.
- ✓ Najwięcej ankietowanych oceniło zagospodarowanie przestrzeni publicznych – miejsca wspólne mieszkańców dostatecznie (40,54%), niewiele mniej respondentów, 33,78% wystawiło

ocenę dobrą, ocenę bardzo dobrą wskazało 4,06% respondentów, natomiast ocenę złą i bardzo złą kolejno 14,86% i 6,76 % ankietowanych.

- ✓ Najwięcej respondentów 36,99% oceniło jakość i stan infrastruktury drogowej na ocenę dostateczną, niewiele mniej 34,26 % ankietowanych wybrało ocenę dobrą. Źle analizowany czynnik oceniło 16,44 % badanych, a bardzo źle 10,96 % ankietowanych. Na ocenę bardzo dobrą wskazało 1,35 % ankietowanych.
- ✓ Największa liczba respondentów (36,49%) oceniła jakość i stan tras i ścieżek rowerowych na ocenę dostateczną. Ocenę złą wskazało 29,73 % ankietowanych, ocenę bardzo złą przyznało 20,27% osób. Czynnik uzyskał ocenę dobrą w opinii 12,16 % ankietowanych, na ocenę bardzo dobrą zdecydowało się 1,35% badanych.
- ✓ Zdecydowanie najwięcej respondentów dostęp do sieci wodociągowej oceniło na ocenę dobrą (48,02%), na ocenę bardzo dobrą zdecydowało się 27,40% ankietowanych osób. Ocenę dostateczną wystawiło 19,18 % ankietowanych. Ocenę złą i bardzo złą deklarowano identycznie na poziomie po 2,70% wskazań.
- ✓ Najwięcej respondentów, 43,84% oceniło dostęp do sieci kanalizacyjnej na ocenę dobrą, dostatecznie analizowany czynnik oceniło 26,02% respondentów, a bardzo dobrze 16,44% z ankietowanych osób. Źle i bardzo źle dostęp do sieci kanalizacyjnej oceniło po 6,85% badanych.
- ✓ Największa liczba respondentów oceniła dostępność transportu publicznego i komunikację autobusową na ocenę dobrą, 36,49% wskazań. Ocenę dostateczną dla badanego czynnika wystawiło 28,38% respondentów. Źle analizowany czynnik oceniło 22,97% uczestników badania, a bardzo źle 8,11%. Dostępność transportu publicznego i komunikację autobusową na ocenę bardzo dobrą oceniło 4,05% badanych.
- ✓ Najwięcej ankietowanych oceniło dostępność transportu kolejowego jako dobrą (38,67% wskazań). Na ocenę dostateczną wskazało 32,00% ankietowanych, natomiast 13,33% respondentów oceniło dostępność transportu kolejowego źle, a 5,33% bardzo źle. Na ocenę bardzo dobrą wskazało 10,67% respondentów.
- ✓ Najwięcej 60,27% ankietowanych oceniło dostęp do Internetu i e-usług na ocenę dobrą, ocenę dostateczną wskazało 19,18% ankietowanych, ocenę złą 6,85% respondentów, a bardzo złą 1,37%, natomiast 12,33% ankietowanych oceniło czynnik na ocenę bardzo dobrą.
- ✓ Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie kryzysowe przez większość ankietowanych zostało ocenione dobrze (46,58% wskazań) oraz dostatecznie (34,25% wskazań). Źle analizowany czynnik oceniło 9,58% ankietowanych, a bardzo źle 4,11%. Na ocenę bardzo dobrą zdecydowało się 5,48% respondentów.
- ✓ Najwięcej wskazań dla rynku pracy – możliwości zatrudnienia w Gminie Skoczów i najbliższej okolicy dotyczyło oceny dostatecznej, 35,14%, niewiele mniej 33,78% respondentów wskazało na ocenę dobrą. Źle analizowany czynnik oceniło 18,92% ankietowanych, a bardzo źle 6,76%. Ocenę bardzo dobrą wskazało 5,41% ankietowanych.
- ✓ Największa liczba respondentów 47,14% oceniła dostępność i jakość systemu pomocy społecznej na ocenę dostateczną, ocenę dobrą wystawiło 37,14% respondentów, a ocenę złą 8,57%. Na ocenę bardzo złą zdecydowało się 2,86% ankietowanych, a na bardzo dobrą 4,29% badanych.
- ✓ Najwięcej respondentów 43,84% wskazało na ocenę dostateczną dla dostępności i jakości opieki zdrowotnej. Ocenę dobrą wskazało 21,92% respondentów, a złą 20,55%. Ocenę bardzo źle wskazało 12,34% ankietowanych, a jedynie 1,35% badanych oceniło analizowany czynnik bardzo dobrze.
- ✓ Najwięcej respondentów wskazało na ocenę dostateczną dostępności i jakości opieki nad dziećmi do lat 3 (40,85%). Analizowany czynnik źle oceniło 23,94% badanych, a 21,13%

wskazało ocenę dobrą; ocenę bardzo złą wystawiło 12,68% respondentów, a 1,40% wskazało ocenę bardzo dobrą.

- ✓ Najwięcej ankietowanych 36,98% oceniło dostępność i jakość edukacji przedszkolnej na ocenę dobrą, niewiele mniej 32,88% respondentów wskazało ocenę dostateczną, ocenę złą wybrało 16,44% ankietowanych, a bardzo złą 5,48%. Ocenę bardzo dobrą wskazało 8,22% ankietowanych.
- ✓ Dostępność i jakość szkolnictwa podstawowego respondenci ocenili następująco. Większość z badanych, 54,17% oceniło badany czynnik na ocenę dobrą, 26,39% ankietowanych wskazało ocenę dostateczną. Ocenę bardzo dobrą wybrało 8,33%. Źle czynnik oceniło 6,94% ankietowanych, a bardzo źle 4,17%.
- ✓ Ocenę dostateczną dla dostępności i jakości szkolnictwa średniego i wyższego w Gminie Skoczów i najbliższej okolicy wybrała największa grupa respondentów 42,65%. Dobrze analizowany czynnik oceniło 26,47% ankietowanych, źle 22,06%. Bardzo złą ocenę wybrało 4,41% badanych, podobnie jak ocenę bardzo dobrą.
- ✓ Ocenę dostateczną dla oferty turystycznej i zagospodarowania czasu wolnego wystawiło 43,06% ankietowanych, 34,72% respondentów zdecydowało się na ocenę złą, a 12,50% na ocenę bardzo złą. Dobrą ocenę wystawiło 8,33% ankietowanych. Bardzo dobrze ofertę turystyczną i zagospodarowania czasu wolnego oceniło 1,39% badanych.
- ✓ Najwięcej ankietowanych wskazało dla bazy gastronomicznej na ocenę dostateczną (42,46%) oraz złą (32,88%). Bardzo źle analizowany czynnik oceniło 8,22% ankietowanych, a dobrze 16,44%. Nie wskazano oceny bardzo dobrej.
- ✓ Największa liczba respondentów oceniła dostęp do bazy hotelowej / noclegowej na ocenę złą (38,36%) oraz bardzo złą (28,77%). Ocenę dostateczną wskazało 26,03%, a ocenę dobrą 6,85%. Nie wskazano wyniku bardzo dobrego.
- ✓ Największa liczba respondentów wskazała dla dostępu do agroturystyki i turystyki wiejskiej ocenę dostateczną (38,03%) i złą (35,21%). Ocenę bardzo złą wybrało 14,08% ankietowanych, a ocenę dobrą analizowanemu czynnikowi wystawiło 12,68% respondentów. Nie wskazano oceny bardzo dobrej.
- ✓ Największa liczba respondentów dla dostępności terenów inwestycyjnych i budowlanych wybrała ocenę dostateczną (56,52%), następny wynik w kolejności to ocena zła (23,19%), ocenę bardzo złą dla analizowanego czynnika wybrało 8,70% ankietowanych, a dobrą 11,59% respondentów.
- ✓ Największa liczba respondentów wskazała dla aktywności organizacji pozarządowych ocenę dostateczną (53,62%), na wystawienie złej oceny zdecydowało się 21,74% respondentów, a bardzo złej 8,70%. Ocenę dobrą zadeklarowało 14,49% badanych, a bardzo dobrą ocenę dla analizowanego czynnika wystawiło 1,45% ankietowanych.

Następne zadane ankietowanym pytanie brzmiało: „Jakie Pana/Pani zdaniem najważniejsze inwestycje związane z rozwojem Gminy Skoczów należałoby zrealizować w latach 2023-2030+”? Proszę o wskazanie 3 kluczowych w Pana/Pani opinii inwestycji do realizacji. Udzielono ogółem 61 odpowiedzi, wśród najważniejszych, wielokrotnie wskazywanych należy wymienić:

- ✓ Budowę i oznakowanie tras i ścieżek rowerowych;
- ✓ Inwestycje w odnawialne źródła energii;
- ✓ Remonty dróg i budowa parkingów / ów wielopoziomowych w mieście Skoczowie;
- ✓ Przebudowa węzła drogowego / skrzyżowania ul. Bielskiej w Skoczowie z DK 81;
- ✓ Budowa chodników i bezpiecznych przejść dla pieszych;
- ✓ Lepsza dostępność do stadionu R. Kukuczki i wykonanie nawierzchni tartanowej celem realizacji zawodów oraz do codziennych treningów;

- ✓ Budowa nowego żłobka;
- ✓ Remont elewacji Muzeum Świętego Jana Sarkandra w Skoczowie;
- ✓ Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Wisły w Skoczowie;
- ✓ Budowa kanalizacji w Pierścu;
- ✓ Przebudowa bezpłatnego parkingu na Starym Targowisku;

Na pytanie nr. 3: „Jakie Pana/Pani zdaniem najważniejsze działania społeczne i kulturalne związane z rozwojem Gminy Skoczów należałoby zrealizować w latach 2023-2030+”? Proszę o wskazanie 3 kluczowych w Pana/Pani opinii przedsięwzięć do realizacji. Udzielono ogółem 41 odpowiedzi, wśród najważniejszych, wielokrotnie wskazywanych należy wymienić:

- ✓ Koncerty plenerowe – rozwój oferty kulturalnej;
- ✓ Świetlice dla seniorów;
- ✓ Wydarzenia teatralne;
- ✓ Wydarzenia o charakterze popularno-naukowym;
- ✓ Pokazy kina niemego;
- ✓ Edukacja ekologiczna;
- ✓ Imprezy integracyjne dla mieszkańców;
- ✓ Zaangażowanie uczniów szkół podstawowych w przedsięwzięcia kulturalne (warsztaty aktorskie ze znanym aktorem, warsztaty muzyczne, warsztaty plastyczne ze znanymi twórcami);
- ✓ Kursy, szkolenia i projekty dla osób 30+. Stworzenie przestrzeni kreatywnej dla osób 30+ - grupy taneczne, teatralne;
- ✓ Dbanie o potrzeby osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ Budowa Amfiteatru w Skoczowie;
- ✓ Stworzenie punktu obsługi cyfrowej dla seniorów;
- ✓ Rozwój turystyki związanej z kulturą żydowską, Rozwój współpracy i współuczestnictwa różnych mniejszości religijnych i etnicznych w kulturze miasta;
- ✓ Imprezy i wydarzenia dla rodzin z dziećmi.

Ostatnie, zadane respondentom pytanie brzmiało: „Jakie Pana/Pani zdaniem powinny być najważniejsze działania mające na celu rozwój Gminy Skoczów w latach 2023-2030+”? Proszę o wybór/zaznaczenie 7 najważniejszych działań. Odpowiedzi respondentów przedstawiono według klucza najczęstszych wskazań i największej popularności wśród ankietowanych.

- ✓ Od 1 do 19 wskazań;
- ✓ Od 20 do 29 wskazań.
- ✓ Powyżej 30 wskazań;

Najwięcej wskazań spośród wszystkich zaproponowanych działań rozwojowych otrzymał:

- ✓ Budowa i oznakowanie tras i ścieżek rowerowych (46);
- ✓ Budowa i monitoring dróg (42);
- ✓ Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (32);
- ✓ Ułatwienia dla przedsiębiorców, zwiększenie oferty terenów inwestycyjnych, pozyskiwanie inwestorów branżowych sektorowych (33);

W drugiej grupie popularności wskazań (w przedziale od 20 do 29 wskazań) znalazły się następujące działania rozwojowe:

- ✓ Stworzenie produktu turystycznego w oparciu o potencjał przyrodniczy i kulturowy Gminy Skoczów;

- ✓ Rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i agroturystycznej;
- ✓ rozwój systemu segregacji odpadów
- ✓ wsparcie finansowe dla mieszkańców na rozwój odnawialnych źródeł energii (np. Fotowoltaiki, pomp ciepła oraz edukacja ekologiczna w zakresie energii odnawialnej
- ✓ budowa i modernizacja ciągów pieszych;
- ✓ rozwój transportu publicznego i komunikacji we współpracy z sąsiednimi miastami i gminami;
- ✓ poprawa estetyki przestrzeni publicznych, miejsc spotkań mieszkańców, miejsc reprezentacyjnych;
- ✓ zwiększenie dostępności do opieki nad dziećmi do lat 3;
- ✓ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej;

W kolejnej grupie popularności wskazań (w przedziale od 1 do 19 wskazań) znalazły się następujące działania rozwojowe:

- ✓ rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej;
- ✓ budowa, rozbudowa, modernizacja i rewitalizacja obiektów kultury, w tym obiektów zabytkowych (dziedzictwa kulturowego i historycznego);
- ✓ rozbudowa miejsc opieki i rehabilitacji dla seniorów i osób niepełnosprawnych;
- ✓ zwiększenie dostępności do programów zmniejszających bezrobocie i problemy społeczne;
- ✓ modernizacja i doposażenie przedszkoli oraz szkół;
- ✓ promocja turystyczna i gospodarcza Gminy Skoczów;
- ✓ rozwój usług publicznych dostępnych przez Internet;
- ✓ organizacja wydarzeń kulturalnych;
- ✓ organizacja wydarzeń sportowych;
- ✓ sprawny urząd i samorząd gminy;
- ✓ rozwój rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego;

W ramach „innych” uczestnicy badania zdefiniowali następujące zagadnienia:

- ✓ Zdecydowane zwiększenie liczby koszy na śmieci na ulicach miasta i wałach rzeki Wisły
- ✓ Zadbanie o środowisko, szczególnie o różnorodność lasów - sadzenie tego samego gatunku drzew nie załatwi sprawy; poza tym choinki nie są u nas naturalnie występujące, przydałyby się również buki i inne.
- ✓ Czystość i więcej koszy na śmieci. Egzekwowanie niesprzątania kup psów przez właścicieli psów.
- ✓ Przebudowa głównego skrzyżowania
- ✓ Wymiana koszy (wymuszenie tej zmiany na etapie przetargu) do segregacji śmieci na "otwarte" czyli bez ograniczonych małych otworów, które nie pozwalają na wyrzucenie całego worka z posegregowanymi śmieciami
- ✓ Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach oraz przebudowa głównego skrzyżowania celem odkorkowania miasta.
- ✓ Mamy za plecami miasta turystyczne i ten potencjał należy wykorzystać, turysta lubi zwiedzać, Skoczów jest w zasięgu aby przyciągnąć inwestora i inwestycje turystyczne. Będą dochody aby poprawić jakość życia w Skoczowie.

7. ANALIZA SWOT

Analizę słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń wykonano przy współudziale mieszkańców Gminy Skoczów podczas dwóch zrealizowanych w dniach: 20 i 30 marca 2023 roku sesji warsztatowych. Analizę SWOT wykonano w oparciu o dane statystyczne, dane pozyskane w ramach badania społeczności lokalnej oraz wskazanych warsztatów i wiedzy eksperckiej. Analiza stanowi wypadkową tych elementów i sporządzona została dla poszczególnych obszarów tematycznych odrębnie:

- Turystyka, rekreacja, sport;
- Organizacje pozarządowe – sektor społeczny i non-profit;
- Edukacja i kultura;
- Pomoc społeczna, zdrowie i bezpieczeństwo;
- Przedsiębiorczość i gospodarka;
- Walory przyrodnicze i bioróżnorodność;
- Gospodarka mieszkaniowa, zabytki i ład przestrzenny;
- Transport, sieć drogowa, komunikacja rowerowa i piesza.
- Infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, gaz, ciepło, elektryczność i OZE, Internet, odpady).

Obszar: Turystyka, Rekreacja, Sport

Siły	Słabości
Dynamiczny rozwój sekcji sportowych i ich popularność wśród mieszkańców (w szczególności: piłki nożnej, siatkówki, judo).	Niewystarczająca względem zapotrzebowania baza turystyczna, agroturystyczna i hotelowa.
Położenie geograficzne oraz bliskość najważniejszych beskidzkich ośrodków turystycznych województwa śląskiego (Wisły, Ustronia, Brennej).	Niewystarczająca wobec potrzeb mieszkańców i turystów liczba parkingów i miejsc parkingowych oraz brak parkingu dla autobusów turystycznych.
Baza sportowo-rekreacyjna umożliwiająca rozwój dyscyplin sportowych oraz dbałość o aktywność mieszkańców.	Niepełna, wymagająca nakładów finansowych sieć trasorazi ścieżek pieszych i rowerowych.
Duża liczba stawów i łowisk – oferta turystyczna związana z rybołówstwem.	Znikoma promocja i ekspozycja walorów turystycznych sołectw - obszarów wiejskich Gminy Skoczów.
Potencjał przyrodniczy, obszary cenne przyrodniczo, w szczególności NATURA 2000.	Braki w zapleczu infrastrukturalnym obiektów sportowo-rekreacyjnych na obszarach wiejskich Gminy Skoczów.
Aktywność Centrum Edukacji Ekologicznej.	Brak dodatkowych zajęć sportowych i rekreacyjnych w placówkach oświatowych na terenach wiejskich Gminy Skoczów.
Dziedzictwo historyczne i architektoniczne miasta Skoczów będące potencjałem do tworzenia produktów turystycznych.	Słabe oznakowane ścieżek rowerowych i pieszych.
Dobra komunikacja drogowa z kluczowymi miastami regionu: Cieszyn, Bielsko-Biała, Katowice oraz Republiką Czeską i Republiką Słowacką	Brak placów zabaw dla dzieci, stref odpoczynku dla rodzin na terenie miasta Skoczowa.
Doświadczenie we współpracy transgranicznej polegające na wspólnej realizacji projektów z partnerami czeskimi.	Niewystarczające nakłady przeznaczone na renowację tkanki zabytkowej w Gminie Skoczów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKOCZÓW NA LATA 2023 – 2030+

	Brak zintegrowanego produktu turystycznego bazującego na potencjale Gminy Skoczów.
Krajobraz i ukształtowanie terenu oraz potencjał terenów wiejskich Gminy Skoczów do rozwijania agroturystyki i ekoturystyki.	Brak odpowiedniej, opartej o potencjał lokalnych produktów infrastruktury gastronomicznej na terenie Gminy Skoczów.
Popularność postaci związanych ze Skoczowem: św. Jana Sarkandra oraz Gustawa Morcinka, które stanowią potencjał dla rozwoju turystyki pielgrzymkowej i kulturowej w Gminie Skoczów.	Braki w przyszkolonej infrastrukturze sportowej.
	Nieczynny punkt informacji turystycznej w dni wolne od pracy.
	Brak przewodników turystycznych oprowadzających wycieczki po Gminie Skoczów.
	Niewystarczająca, głównie ze względów finansowych, promocja turystyczna Gminy Skoczów
	Ograniczona liczba miejsc spotkań towarzyskich (cukiernie, kawiarnie itp.) i niedostosowane do potrzeb odbiorców godziny dostępności miejsc (zamknięte po 18.00).
Szanse	Zagrożenia
Dostępność dofinansowania zewnętrznego (w szczególności środków z UE) na działania związane z turystyką, sportem i rekreacją.	Zmiany legislacyjne i ustawodawcze – niestabilność prawna oraz wzrost ryzyka inwestycyjnego w sektorze turystyki i gastronomii.
Kontynuacja rozbudowy bazy sportowo-rekreacyjnej oraz przestrzeni wspólnych i budowa Amfiteatru podnoszące możliwości techniczno-organizacyjne realizacji imprez plenerowych, masowych, cyklicznych dla większego audytorium	Wzrost kosztów utrzymania (w szczególności energii i ogrzewania) obiektów turystycznych, sportowych i rekreacyjnych.
Transgraniczna lokalizacja przy głównych międzynarodowych szlakach komunikacyjnych.	Nasilające się efekty zmian klimatycznych, rosnąca ilość klęsk żywiołowych (powodzie, gradobicia, trąby powietrzne, upały, susze i pożary) wpływające na rynek turystyczny.
Wzrost znaczenia transportu publicznego zarówno autobusowego, jak i kolejowego w regionie wpływający na rozwój turystyki jednodniowej i łatwiejszy dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Inflacja i utrata wartości pieniądza.
Stworzenie produktu turystycznego w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Gminy Skoczów.	Konkurencja ze strony najbliższych ośrodków turystycznych zlokalizowanych w Beskidach.
	Sytuacja geopolityczna i trwająca wojna w Ukrainie negatywnie wpływające na rynek turystyczny w Polsce.
Budowa ścieżek pieszo-rowerowych w Gminie Skoczów.	
Stworzenie terenów rekreacyjnych nad Wisłą.	
Rozwój bazy noclegowej w Gminie Skoczów.	

Organizacje pozarządowe – sektor społeczny i non-profit.

Siły	Słabości
Uzupełnianie i wzbogacanie przez sektor pozarządowy ofert: kulturalnej, oświatowej, sportowej i społecznej w Gminie Skoczów.	Tylko 20 aktywnie działających organizacji pozarządowych oraz 40 organizacji zarejestrowanych w Gminie Skoczów.
Współpraca organizacji pozarządowych z Gminą Skoczów i jednostkami kulturalnymi oraz oświatowymi.	Koncentracja większości organizacji pozarządowych na tematyce sportowej, niska aktywność w sektorach społecznym i kulturalnym.
Aktywizacja mieszkańców do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Skoczów.	Niski stopień wykorzystania dofinansowania zewnętrznego przez organizacje pozarządowe w Gminie Skoczów.
Tradycje działalności animacyjnej na obszarach wiejskich Gminy Skoczów, szczególnie widoczne w działaniach Ochotniczych Straży Pożarnych i Kół Gospodyń Wiejskich.	Niska aktywność społeczna mieszkańców Gminy Skoczów, w szczególności osób młodych i poniżej 40 roku życia.
Wsparcie działalności sektora pozarządowego przez Gminę Skoczów w ramach programu współpracy i dedykowanych konkursów tematycznych.	Brak w Gminie organizacji pozarządowych zaangażowanych w sprawy rodziny i rodzicielstwa.
	Brak współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi w Gminie Skoczów, brak inicjatyw partnerskich.
	Niewystarczająca liczba liderów (społeczników) aktywizujących do działania społeczność Gminy Skoczów.
	Brak chętnych do wolontariatu w ngo.
	Niska aktywność organizacji pozarządowych w kreowaniu oferty społeczno-kulturalnej.
Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł: lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich na działalność organizacji pozarządowych.	Problemy lokalowe i infrastrukturalne organizacji pozarządowych w Gminie Skoczów.
Współpraca międzysektorowa z instytucjami samorządowymi, innymi organizacjami oraz przedsiębiorcami.	Rosnące koszty utrzymania organizacji pozarządowych, w szczególności tych wynajmujących lub posiadających obiekty/biura / lokale.
Łączenie, w ramach działań organizacji pozarządowych aktywności dzieci i młodzieży w tym samym czasie.	Niska świadomość społeczna mieszkańców na temat roli organizacji pozarządowych w życiu społecznym Gminy Skoczów.
Oferta sektora pozarządowego skierowana do rodzin oraz matek z dziećmi.	Niska aktywność obywatelska mieszkańców, w szczególności osób młodych oraz niska liczba nowych członków organizacji pozarządowych.
	Brak osób chętnych do pracy w sektorze NGO, w szczególności brak wolontariuszy.
	Zbyt skomplikowane – zniechęcające do aktywności - dla organizacji pozarządowych procedury rozliczania dotacji (zewnętrznych źródeł finansowania).

Edukacja i kultura

Siły	Słabości
Dobre warunki lokalowe placówek oświatowych i kulturalnych.	Ograniczone możliwości korzystania z oferty kulturalnej mieszkańców sołectw z powodu dodatkowych kosztów związanych z transportem.
Bogata oferta zajęć dydaktycznych dla dzieci i młodzieży w mieście Skoczowie.	Niewystarczający poziom dofinansowania programów doskazywania kadry nauczycielskiej.
Dostępność do specjalistów w placówkach edukacyjnych.	
Wykwalifikowana kadra pedagogiczna.	
Aktywny udział uczniów szkół podstawowych w wydarzeniach i imprezach organizowanych na terenie Gminy Skoczów.	Brak oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży głównie na obszarach wiejskich Gminy Skoczów.
Dostępność sali kinowej w Skoczowie dla osób niepełnosprawnych.	Niewystarczające fundusze przeznaczone na zakup pomocy dydaktycznych do placówek oświatowych.
Zróżnicowana i odpowiadająca lokalnym potrzebom oferta czytelnicza bibliotek w Gminie Skoczów.	Braki w przyszłolnej infrastrukturze sportowej.
Atrakcyjna oferta imprez i wydarzeń kulturalnych.	Braki w podstawowym wyposażeniu placówek szkolnych (ławki, krzesła, meble, biurka).
Otwartość instytucji kultury na współpracę z innymi podmiotami, organizacjami oraz mieszkańcami.	Brak miejskiego placu zabaw dla dzieci w Skoczowie oraz brak placów zabaw i miejsc wspólnych w sołectwach Gminy Skoczów.
Promocja i informacja na temat wydarzeń i imprez kulturalnych realizowanych w Gminie Skoczów.	Słaby poziom wyposażenia jednostek kulturalnych w sprzęt umożliwiający organizację imprez masowych.
	Brak amfiteatru – dużej przestrzeni plenerowej do realizacji imprez masowych przyciągających widownię spoza Gminy Skoczów.
Szanse	Zagrożenia
Środki finansowe przeznaczone na doskonalenie kadr edukacyjnych i oświatowych.	Wzrost niepokojących zachowań w sferze emocjonalno-społecznej dzieci i młodzieży
Dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na działania edukacyjne i szkoleniowe oraz szkolenia zawodowe	Szerząca się cyberprzemoc i przemoc w środowisku dzieci i młodzieży.
Możliwości współpracy ponadlokalnej i ponadnarodowej w zakresie wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych i kulturowych.	Postępujące uzależnienie od smart fonów i gier komputerowych.
Wzrost zainteresowania dziedzictwem kulturowym i historycznym, w tym dziedzictwem lokalnym	Łatwa dostępność do używek, leków i substancji niszczących zdrowie (np. napoje energetyczne).
Duża liczba turystów odwiedzająca Beskidy, możliwa do zagospodarowania w ramach dedykowanych kulturalnych imprez masowych.	Niestabilność przepisów, ciągłe zmiany aktów prawnych i zaleceń dydaktycznych w sektorze edukacji.
Organizacja wypoczynku zimowego i letniego.	Zmniejszenie nakładów finansowych na działania sektora edukacji i kultury.
Ekspozowanie i promowanie miejsc historycznie cennych.	

Zagospodarowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie.	
Zagospodarowanie miejsc atrakcyjnych przyrodniczo, w tym tworzenie użytków ekologicznych i innych form ochrony przyrody.	

Pomoc społeczna, zdrowie i bezpieczeństwo.

Siły	Słabości
Aktywna działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Skoczów, adresowana do osób wymagających pomocy.	Trudności lokalowe – brak budynku ograniczający prowadzenie działań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej
Aktywna polityka senioralna prowadzona w Gminie.	Brak działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej w Gminie Skoczów (choroby: psychiczne, onkologiczne, układu krążenia, dodatkowych szczepień ochronnych).
Dostępność do specjalistycznych placówek dla osób niepełnosprawnych w najbliższej okolicy Gminy Skoczów.	Niewystarczające działania w zakresie opieki senioralnej.
Usługi opiekuńcze świadczone na terenie Gminy Skoczów, w tym asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, opieka wytchnieniowa i teleopieka.	Brak zaangażowania młodzieży w działania wolontariacie, skierowane do osób potrzebujących pomocy.
Wykwalifikowane kadry w zakresie pomocy społecznej.	Brak opieki nad dorosłymi osobami zależnymi, niepełnosprawnymi.
Działalność organizacji pozarządowych w obszarze problematyki społecznej.	Brak wsparcia dla dzieci i niemowląt zagrożonych niepełnosprawnością.
Bliskość ośrodków medycznych oferujących medyczne usługi specjalistyczne o wysokim standardzie (Bielsko-Biała, Ustroń, Katowice, Gliwice).	Słaby dostęp do lekarzy specjalistów.
	Brak na terenie Gminy Skoczów organizacji, która prowadziłaby działania profilaktyczne wśród młodzieży.
	Zbyt duża ilość świadczeń społecznych, możliwych do uzyskania w łatwy sposób co sprzyja bierności i postawom patologicznym.
	Brak dostępu do wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży.
	Zbyt mała liczba miejsc w żłobkach.
Szanse	Zagrożenia
Dodatkowe finansowanie działań związanych z pomocą społeczną, w szczególności polityką aktywną ze środków UE.	Niewystarczający system monitorowania miasta i sołectw nie gwarantujący mieszkańcom bezpieczeństwa, szczególnie po zapadnięciu zmroku.
Dopasowanie aktów prawnych i rozwiązań ustawowych w zakresie pomocy społecznej i zdrowia do potrzeb jednostek samorządu terytorialnego.	Zbyt łatwa dostępność do alkoholu, narkotyków i używek, w tym dostępność za pośrednictwem Internetu.
Zwiększenie liczebności i ilości patroli służb mundurowych zapewniających wyższy poziom bezpieczeństwa.	Zbyt duże obciążenie pracowników pomocy społecznej procedurami biurokratycznymi, ograniczającymi czas na działania aktywne, skierowane do osób potrzebujących pomocy.

Zwiększenie nakładów finansowych na działania związane z profilaktyką / edukacją dotyczącą używek, narkotyków i uzależnień.	Duża roszczeniowość beneficjentów pomocy społecznej i wsparcia świadczeniami socjalnymi.
Wprowadzenie długofalowych rozwiązań programowych i legislacyjnych ukierunkowanych na zapobieganie uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży.	Zbyt liberalne przepisy prawne wobec osób stosujących przemoc w domu i szkole.
	Niska wykrywalność osób i podmiotów dystrybuujących „dopalacze” i narkotyki stanowiące zagrożenie dla zdrowia i życia.

Przedsiębiorczość i gospodarka.

Siły	Słabości
Dobrze rozwinięty sektor przemysłowy w Gminie Skoczów z wieloletnimi tradycjami.	Brak terenów inwestycyjnych
Wielopokoleniowe lokalne tradycje rzemieślnicze.	Brak możliwości rozwoju zakładów przemysłowych ze względu na ograniczenia terenowe i lokalizację osiedli mieszkaniowych.
Dobre skomunikowanie miasta i gminy – rozwinięty układ drogowy i kolejowy	Starzenie się społeczeństw w Gminie Skoczów.
Łatwy dojazd do dużych aglomeracji regionalnych i krajowych.	Niewielka liczba inwestorów zewnętrznych zainteresowanych lokowaniem biznesu w Gminie Skoczów.
Dostępność transgraniczna – łatwy dojazd do Republiki Czeskiej i Słowackiej.	Brak strefy przemysłowej poza obszarem miasta – na sołectwach.
Oferta lokalnych usług skierowana do mieszkańców Gminy Skoczów.	Brak punktów usługowych, w tym kawiarni, cukierni, restauracji czynnych w godzinach wieczornych.
Bliskość znaczących, regionalnych ośrodków przemysłowych: Bielsko-Biała, Tychy, Katowice.	Ograniczona sieć dróg umożliwiająca transport „ciężki”.
Przedsiębiorczość i aktywność gospodarcza mieszkańców Gminy Skoczów.	Brak szkół branżowych sprofilowanych na potrzeby przemysłu.
Dostępność lokali użytkowych w mieście Skoczowie	Niewykorzystane przez przedsiębiorców lokale użytkowe w mieście Skoczowie.
Szanse	Zagrożenia
Transgraniczne położenie, bliskość granicy z Republiką Czeską.	Wysokie, ciągle rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz wzrost podatków.
Dostępność dofinansowania ze środków UE dla inicjatyw przedsiębiorców i projektów skierowanych na rozwój przedsiębiorczości.	Sytuacja geopolityczna i związane z tym negatywne zmiany na gospodarczych rynkach międzynarodowych
Dostępność rozwiązań innowacyjnych dla przedsiębiorstw.	Skomplikowane przepisy prawne zniechęcające do inwestycji w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.
Automatyzacja i gospodarka 4.0.	Wysoka emisyjność substancji szkodliwych wynikająca z działalności zakładów przemysłowych.
Światowe trendy w zakresie polityki energetyczno-klimatycznej wymuszające zdecydowane zmiany w strukturze gospodarczej Gminy Skoczów.	Zmiany w prawie podatkowym i zasadach prowadzenia oraz rozliczania działalności gospodarczej.
	Ograniczenie produkcji silników spalinowych.

	Brak wykwalifikowanych pracowników na rynku.
	Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej wynikający z wdrażania procesu transformacji energetycznej.

Walory przyrodnicze i bioróżnorodność.

Siły	Słabości
Potencjał krajobrazowy Wzgórza Kaplicówka.	Zagrożenie powodziowe dla części Gminy Skoczów.
Potencjał przyrodniczy rzeki Wisły wraz z terenami nadbrzeżnymi i wałami.	Brak środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu bioróżnorodności i ochrony środowiska.
Tereny zielone i lasy zlokalizowane w mieście i gminie Skoczów.	Zanieczyszczenie cieków wodnych.
Sąsiedztwo Beskidów, przestrzeni zielonych, obszarów chronionych i masywów górskich.	Zła jakość powietrza atmosferycznego w Gminie Skoczów.
Stawy hodowlane i kultura hodowli ryb słodkowodnych.	Niewielka liczba inicjatyw społecznych związanych z ochroną przyrody w Gminie Skoczów.
Funkcjonujące Centrum Edukacji Ekologicznej.	Niewielki stopień wykorzystania przez mieszkańców odnawialnych źródeł energii.
Obszary NATURA 2000 i inne obszary chronione.	Postępujące zjawisko suburbanizacji i przenoszenia się mieszkańców na obszary podmiejskie.
Świadomość mieszkańców związana z działalnością na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych.	Brak odpowiedniej infrastruktury do wyprowadzania psów na terenach zielonych w mieście Skoczowie.
Szanse	Zagrożenia
Finansowanie zewnętrzne, w szczególności środki UE przeznaczone na działania przyrodnicze.	Wycinanie lasów – leśna gospodarka rabunkowa prowadząca do zaburzenia funkcjonujących ekosystemów.
Zmiany w prawie UE i prawie krajowym zmierzające do większej ochrony środowiska.	Ocieplanie się klimatu i jego wpływ na różnorodność biologiczną.
Rozwój infrastruktury szlaków i tras pieszych i rowerowych.	Pogłębianie się deficytu zasobów wodnych w związku ze zmianami klimatu i wzrostem zapotrzebowania na wodę.
Budowa dróg rowerowych i pieszych ścieżek edukacyjnych.	Wymieranie gatunków i zanikanie siedlisk przyrodniczych.
Działania na rzecz likwidacji gatunków inwazyjnych.	Ograniczenie drożności korytarzy ekologicznych.
	Duże natężenie ruchu samochodowego i zanieczyszczenia z tym związane.
	Wzrost ilości produkowanych odpadów.

Gospodarka mieszkaniowa, zabytki i ład przestrzenny.

Siły	Słabości
Atrakcyjne tereny w Gminie Skoczów przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową.	Persja inwestycyjna na tereny niezainwestowane pełniące funkcje przyrodnicze.
Duża ilość obiektów zabytkowych, szczególnie w mieście Skoczowie podlegających ochronie konserwatorskiej.	Ograniczony zasób mieszkaniowy w Gminie Skoczów.
Miejscowy Plan Zagospodarowania przestrzennego dla terenu całej Gminy Skoczów.	Brak inwestycji związanych z wielorodzinnym budownictwem mieszkaniowym w Gminie Skoczów.
Zabytkowa Starówka wraz z rynkiem w Skoczowie.	Brak odpowiedniej liczby parkingów i miejsc parkingowych w mieście Skoczowie.
Wzrost liczby domów i wzrost liczby mieszkańców na obszarach wiejskich Gminy Skoczów.	Duże rozproszenie budynków na terenach wiejskich.
	Brak środków finansowych na remonty obiektów i przestrzeni zabytkowych.
	Ograniczenia – trudności w poruszaniu się po przestrzeni publicznej osób niepełnosprawnych.
	Brak toalet miejskich przy parkach i placach zabaw.
Szanse	Zagrożenia
Nowoczesne, tanie technologie budowy domów.	Postrzeganie województwa śląskiego jako terenów pogórnich nie atrakcyjnych do zamieszkania.
Zewnętrzne źródła dofinansowania na rewitalizację obiektów zabytkowych i zagospodarowanie przestrzeni.	Wzrost oprocentowania kredytów hipotecznych i ograniczenie zdolności kredytowej mieszkańców.
Preferencyjne programy kredytowe na zakup mieszkań i domów.	Niestabilna sytuacja polityczna związana z wojną w Ukrainie.
Łatwy dostęp do rozwiązań prosumenckich związanych z produkcją energii odnawialnej.	Zmiany prawno-podatkowe niekorzystne dla osób, które udostępniają mieszkania i domy pod wynajem.
Wzrost popularności inwestycji w nieruchomości mieszkaniowe.	Restrykcyjne przepisy związane z remontami obiektów zabytkowych.
	Wzrost czynszów i opłat wynikający z inflacji.
Realizacja zadań związanych z melioracjami.	

Transport, sieć drogowa, komunikacja rowerowa i piesza.

Sily	Słabości
Dobre połączenia drogowe Gminy Skoczów z ośrodkami miejskimi w subregionie i regionie.	Ograniczona komunikacja publiczna pomiędzy miastem Skoczów, a sołectwami.
Centralna lokalizacja Skoczowa w powiecie cieszyńskim.	Niewystarczająca infrastruktura tras rowerowych (w tym brak wypożyczalni rowerów).
Ścieżki rowerowe zlokalizowane na wałach Wisły.	Niski standard jakości części dróg gminnych.
Dostępność tras pieszych i rowerowych w Gminie Skoczów.	Mała ilość miejsc parkingowych na terenie miasta Skoczowa.
Dostępność transportu kolejowego.	Brak połączenia kolejowego do Bielska-Białej.
Bliskość lotnisk międzynarodowych, łatwy i szybki dojazd do portów lotniczych.	Brak chodników dla pieszych na peryferiach miasta Skoczów i na sołectwach.
Bliskość małych lotnisk biznesowych (Bielsko-Biała, Kaniów).	Zbyt niskie nakłady budżetowe na remont i modernizację dróg i chodników.
Dostosowany układ komunikacyjny dla obsługi transportu z i do zakładów przemysłowych.	Brak oznakowania związanego z przemieszczaniem się rowerami, ruch rowerowy odbywający się chodnikami dla pieszych.
	Brak parkingów dla autobusów turystycznych.
	Korki w godzinach szczytu w mieście Skoczowie.
	Brak bezpośredniego wyjazdu na drogę ekspresową w Międzyzwiązcu.
	Brak obwodnicy od południowej strony Gminy Skoczów.
	Brak zintegrowanego węzła przesiadkowego w Skoczowie.
Szanse	Zagrożenia
Zewnętrzne dofinansowanie na budowę i modernizację sieci drogowej (w tym środki z UE).	Wzrost kosztów utrzymania dróg.
Budowa ścieżek pieszych oraz tras rowerowych komunikujących teren całej Gminy Skoczów oraz połączeń z gminami ościennymi.	Wzrost kosztów budowy drogowych sieci komunikacyjnych.
Uruchomienie linii kolejowej Skoczów – Bielsko-Biała.	Długotrwałe i czasochłonne procedury administracyjne i uzgodnienia związane z przygotowaniem procesu budowlanego w sektorze drogowym i mostowym.
Rozwój autobusowego transportu publicznego w Gminie Skoczów i w ramach współpracy z gminami ościennymi.	Zwiększenie natężenia ruchu drogowego.
Budowa węzła drogowego na DK 81 (estakada).	Brak przepisów regulujących ruch na hulajnogach.
	Transport substancji niebezpiecznych przez teren Gminy Skoczów.
Przekwalifikowanie parkingów (stare targowisko, nowe targowisko, ul. Wiślańska, plac obok Komisariatu Policji tzw. potocznie świński targ) na płatne parkingi	

Utworzenie przejść dla pieszych przez tory PKP: na Górnym Borze (przejście do Teksidu i Medicolu) oraz w okolicach dworca PKP w Skoczowie.	
--	--

Infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, gaz, ciepło, elektryczność i OZE, Internet, odpady).

Siły	Słabości
Dopłaty do wymiany źródeł ciepła w domach jednorodzinnych.	Wysokie koszty odbioru i utylizacji śmieci w gminie.
Darmowe przydomowe kompostowniki wraz z obniżoną opłatą za śmieci.	Nieszczelność systemu zbierania śmieci – brak narzędzi do kontroli indywidualnych.
Skanalizowanie Gminy Skoczów w znacznej części wraz z oczyszczalnią ścieków i biogazownią.	Brak kontroli nad wywozem nieczystości płynnych z szamb oraz nielegalnego odprowadzania ścieków do rzek i przydrożnych rowów.
Dostępność Internetu – różnorodne oferty.	Ograniczenia związane z przyłączeniem do sieci gazowej nowych użytkowników.
Dobrze rozwinięta sieć kanalizacyjna i wodociągowa.	Niezadowalający stan sieci energetycznej w szczególności sieci przesyłowej związanej z produkcją energii z OZE.
Nowe sieci i węzły ciepłownicze.	Brak terenów pod lokalizację kompostowni.
Stale modernizowana oczyszczalnia ścieków.	
Dostęp do taniego gazu ze źródeł lokalnych.	Niski poziom recyklingu i odzysku odpadów segregowanych.
Dobra jakość wody pitnej.	Niewystarczający zasięg kanalizacji deszczowej.
	Dzikie wysypiska śmieci.
Szanse	Zagrożenia
Zmiana Ustawy „Śmieciowej”.	Ataki hakerskie na systemy zarządzania infrastrukturą techniczną.
Zewnętrzne źródła dofinansowania dla przedsięwzięć dotyczących wodociągów, kanalizacji, odnawialnych źródeł energii.	Rosnące ceny mediów i energii
Uruchomienie spalarni śmieci.	Zmiany legislacyjne.
Podłączenia domów jednorodzinnych do sieci ciepłowniczej.	Ograniczenie przepustowości sieci energetycznych dla prosumentów.
Realizacja inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii.	Postępujące zmiany klimatyczne.
Budowa masztów 5G i rozwój Internetu bezprzewodowego.	Wyczerpujące się zasoby wody pitnej w Polsce, zaniedbania związane z retencją i gromadzeniem wody pitnej.

CZĘŚĆ II – PROGRAMOWO-PLANISTYCZNA

8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

Obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne.

Obszary strategicznej interwencji wskazane dla Gminy Skoczów zostały skorelowane z zapisami w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Skoczów zostały wyznaczone na jej obszarze, wskazano dla nich zakres planowanych działań i uwzględniono w celach strategii.

W KSRR 2030 wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów, tj.: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju, tj. wschodnia Polska i Śląsk (Program Polska Wschodnia+, Program dla Śląska).

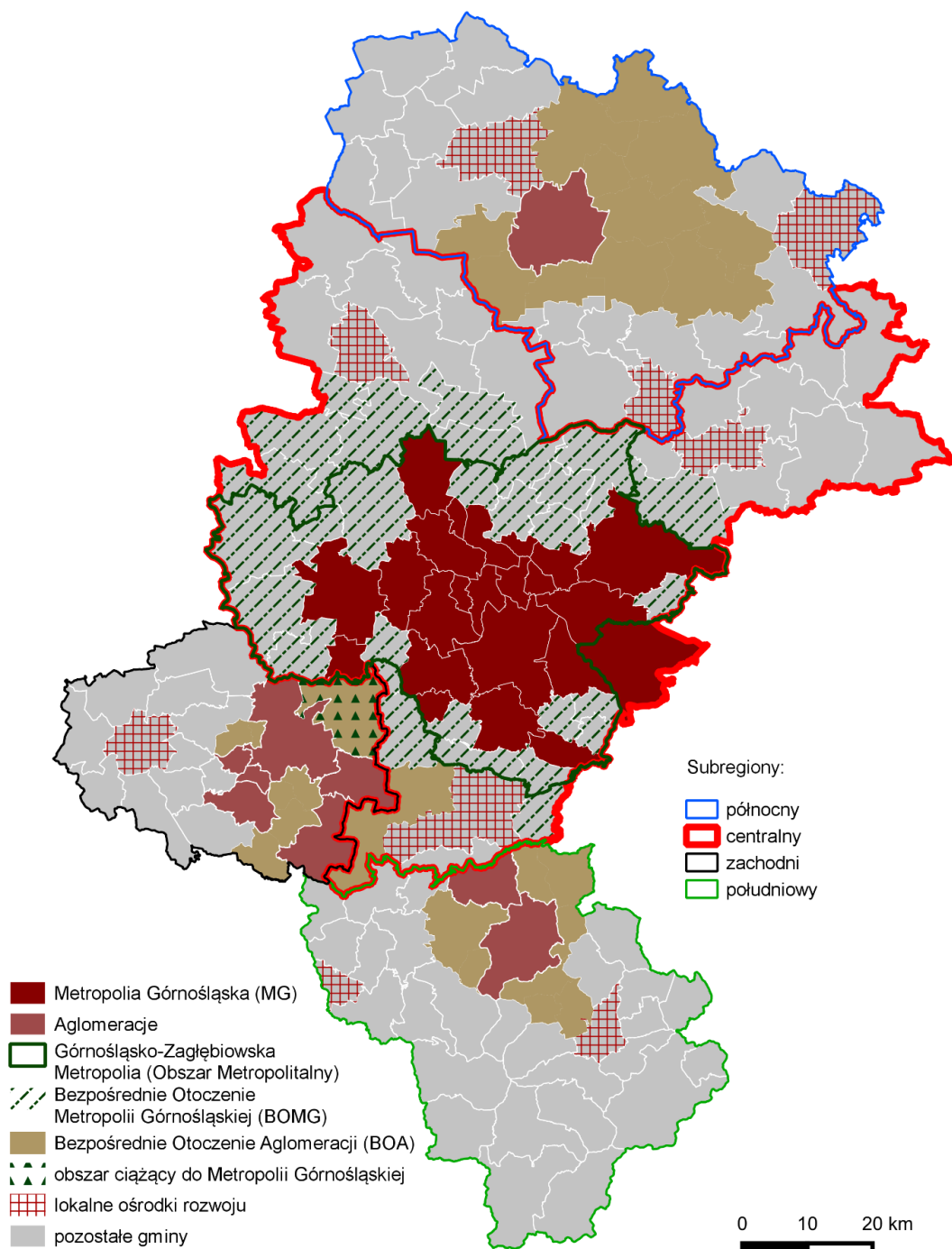
OSI wyznaczone w KSRR 2030 istotne dla województwa śląskiego to:

- Śląsk,
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (miasta powiększające dystans rozwojowy),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Pierwszy typ OSI w ujęciu funkcjonalnym tworzą tzw. subregiony. Zostały one zdefiniowane w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego uchwalonej w dniu 25 września 2000 r. Delimitacja ta została poprzedzona długotrwałym procesem konsultacyjnym oraz analizami w zakresie określenia wspólnych problemów i potencjałów rozwojowych. Celem ich wyznaczenia była organizacja procesów rozwojowych w oparciu o istniejące powiązania funkcjonalne, gospodarcze i społeczno-historyczne. Podział na subregiony był kontynuowany w kolejnych dokumentach strategicznych, zarówno w Strategii Rozwoju Województwa jak i Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa. Znajdował również swoje odzwierciedlenie w dokumentach wdrożeniowych, związanych m.in. z realizacją polityki spójności UE. W RPO WSL 2007-2013 subregiony otrzymały wsparcie poprzez realizację Programów Rozwoju Subregionów (PRS). W ramach kolejnego okresu programowania tj. w RPO WSL 2014-2020 województwo śląskie realizowało wsparcie dla subregionów poprzez objęcie ich instrumentem zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT/RIT).

Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: obszarach wiejskich i miejskich.

Rysunek 13 Województwo Śląskie w podziale na subregiony i lokalne ośrodki wzrostu.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie.

Główne potencjały i wyzwania subregionu południowego (zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego), w którym zlokalizowana jest Gmina Skoczów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12 Stan gospodarki Subregion Południowy Województwa Śląskiego – Główne potencjały i wyzwania.

GŁÓWNE POTENCJAŁY	GŁÓWNE WYZWANIA
Położenie przygraniczne, rozwijająca się współpraca transgraniczna.	Rozwój współpracy na rzecz tworzenia atrakcyjnych produktów turystycznych.
Infrastruktura transportowa stwarzająca możliwości dostępu do nowych terenów inwestycyjnych.	Rozwój i integracja wysokiej jakości infrastruktury turystycznej.
Wysoka atrakcyjność inwestycyjna.	Podniesienie jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, w tym również dróg pieszych i rowerowych.
Silnie rozwijająca się nowoczesna gospodarka ośrodka aglomeracyjnego.	Poprawa jakości środowiska, w szczególności powietrza i wód powierzchniowych.
Duży potencjał kulturowy i turystyczny.	Poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.
Występowanie obszarów o wysokich walorach środowiskowych i krajobrazowych.	Rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, w tym zintegrowanego systemu transportu, również na obszarze peryferyjnie położonych obszarów wiejskich.
Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców.	

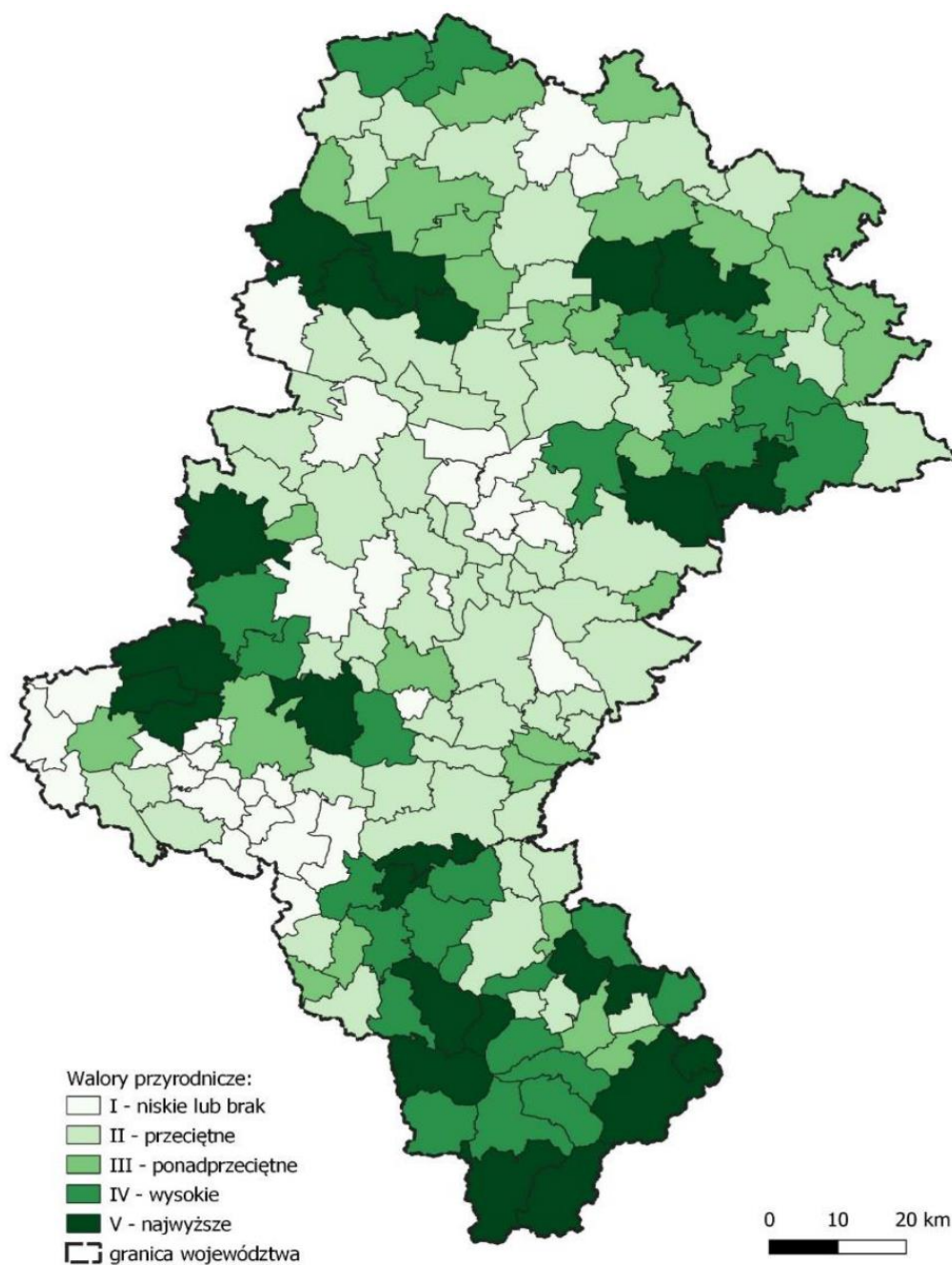
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie.

Z uwagi na coraz większe znaczenie koncentracji tematycznej w europejskiej oraz krajowej polityce rozwoju w procesie prac nad aktualizacją Strategii Województwa Śląskiego wyznaczono również obszary szczególnie ważne z punktu widzenia zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych województwa tzw. Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu tematycznym (OSI). Wyznaczone obszary odpowiadają na najważniejsze problemy i potencjały zarysowane w diagnozie strategicznej województwa.

OSI – obszary cenne przyrodniczo.

Obszar OSI – obszary cenne przyrodniczo, został wyznaczony w oparciu o udział scalonej powierzchni cennej przyrodniczo w powierzchni całej gminy. Kategoryzacja terenów cennych przyrodniczo została oparta o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne (korytarze dla ssaków kopytnych i drapieżnych oraz korytarze spójności). Na obszarze Gminy Skoczów znajdują tereny o wysokich walorach przyrodniczych.

Rysunek 14: OSI Obszary cenne przyrodniczo.

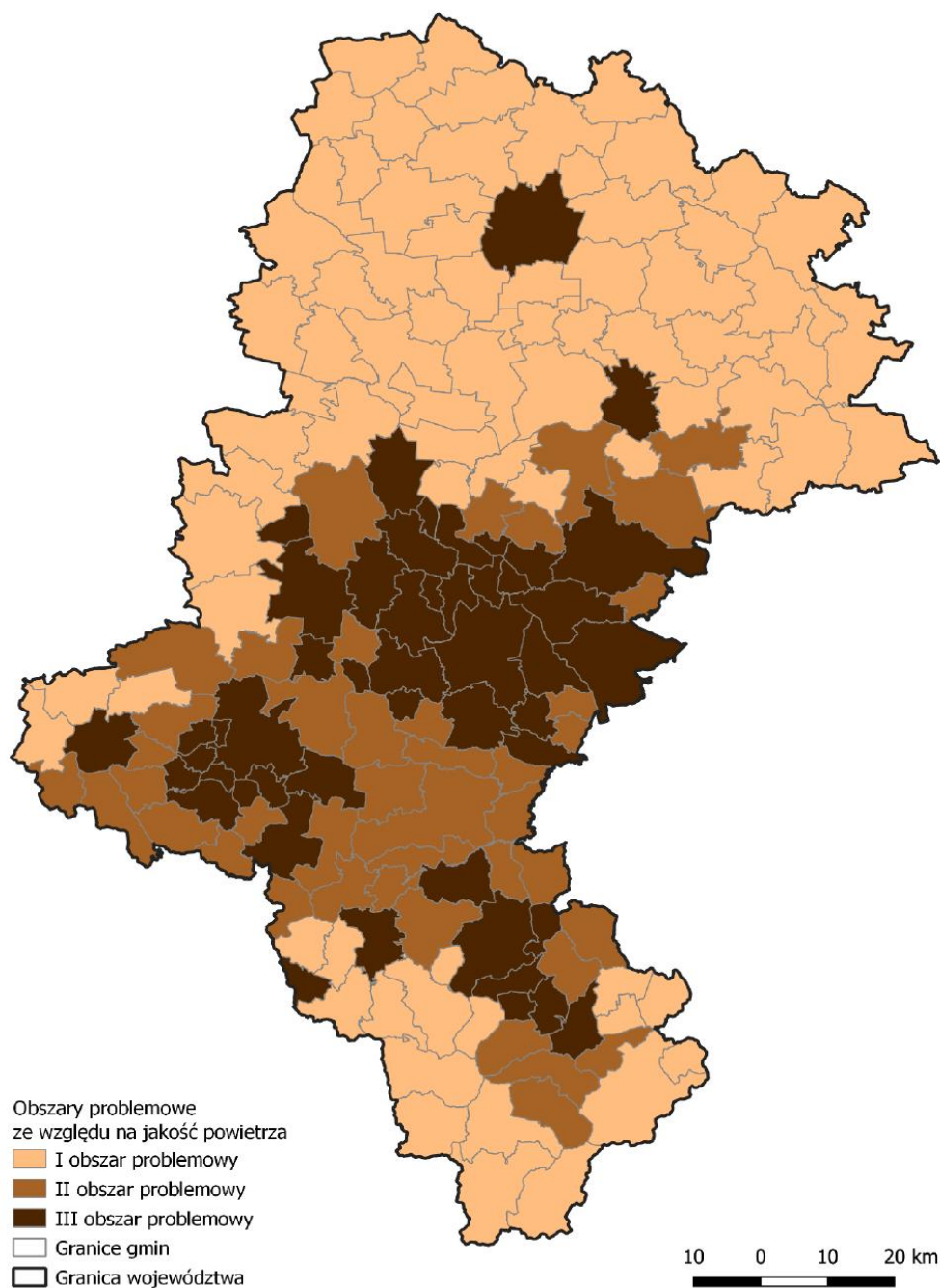
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie.

Gminę Skoczów, zgodnie ze wskazaniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Zielone Śląskie cechują ponadprzeciętne walory przyrodnicze.

OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.

Największym wyzwaniem w obszarze jakości środowiska stało się zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza na obszarze całego województwa. Do wyznaczenia obszaru OSI wykorzystano dane według stanu na rok 2018 pozyskane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie średniorocznych przekroczeń norm jakości powietrza w województwie śląskim pod względem: pyłów zawieszonych PM_{2,5}; pyłów zawieszonych PM₁₀, benzo(α)pirenu. Do wyznaczenia obszaru brano pod uwagę obszary przekroczeń wskazanych powyżej wskaźników. Przypisanie gminy do stopnia przekroczeń następowało poprzez analizę liczby rodzajów przekroczeń średniorocznych występujących na jej terenie. Gminy, na terenie których występowało przekroczenie jednego dowolnego wskaźnika jakości powietrza przypisano do I obszaru problemowego, gminy na terenie których występowało przekroczenie dwóch dowolnych wskaźników do II obszaru problemowego, natomiast dla gmin, na terenie których wystąpiło przekroczenie średniorocznych norm powietrza dla wszystkich wskaźników wyznaczono III obszar problemowy. Mając na uwadze koncentrację wsparcia na obszarach zamieszkałych przez dużą liczbę ludności, uzyskane wyniki skorygowano o wskaźnik gęstości zaludnienia. Powietrze na terenie województwa śląskiego jest silnie zanieczyszczone. Przekroczenie docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu występuje na obszarze całego województwa. Dodatkowo niemal wszyscy mieszkańcy aglomeracji górnośląskiej, rybnicko-jastrzębskiej oraz miast Częstochowy oraz Bielska-Białej zamieszkiwali tereny o przekroczonych normach średniorocznych pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀. Skala problemu oraz ograniczone środki na poprawę jakości powietrza powodują potrzebę koncentracji działań, by maksymalnie efektywnie wykorzystać wsparcie. Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nie zanotowano znaczącej poprawy jakości powietrza. Największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza. Pożądane jest wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz włączenie w nią możliwie największej liczby budynków mieszkalnych, jak również generowania i wdrażania innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Gminy ze swojej strony muszą podjąć wyzwanie egzekwowania przepisów tzw. „uchwały antysmogowej”. Poprawa jakości powietrza jest kluczowym problemem województwa. Zanieczyszczenie powietrza powoduje pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców, wyzwaniem więc będzie również zapewnienie odpowiedniej profilaktyki i opieki medycznej w tym zakresie. W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” Gmina Skoczów wskazana została jako III obszar problemowy w zakresie problemów środowiskowych dotyczących jakości powietrza.

Rysunek 15 OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.

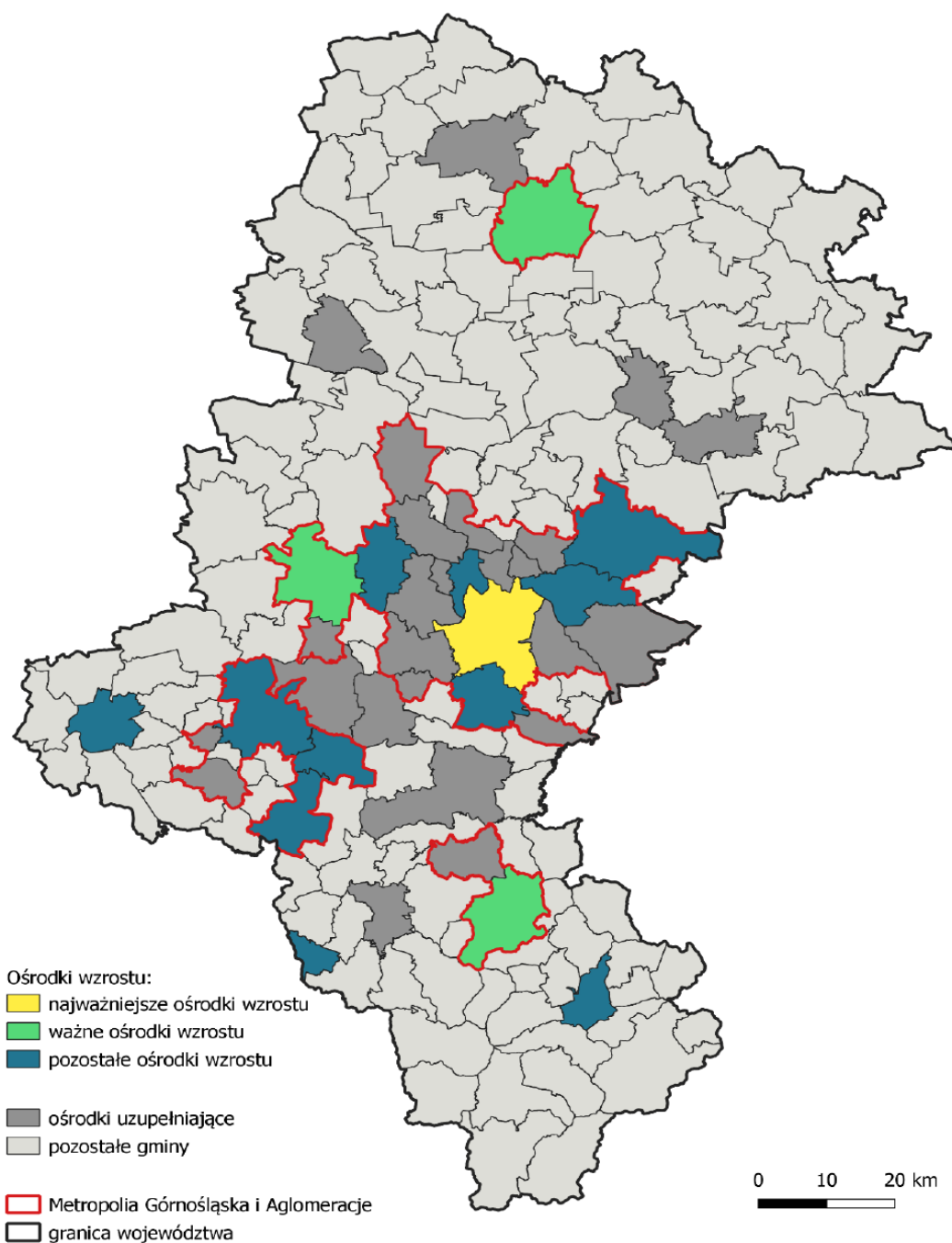
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

OSI – Ośrodki wzrostu

OSI – ośrodki wzrostu identyfikują obszary predystynowane do pełnienia wiodących funkcji gospodarczych i społecznych w regionie, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do rozwoju województwa jako całości oraz wpływają na jego pozycję w kraju i Europie. Do wyznaczenia regionalnych ośrodków wzrostu przyjęto szereg wskaźników. Do najważniejszych i ważnych ośrodków wzrostu w województwie śląskim zaliczone zostały cztery duże miasta: Katowice, Bielsko-Biała, Gliwice oraz Częstochowa. Kolejnych 11 gmin znalazło się w grupie pozostałych ośrodków wzrostu. Niemal

wszystkie z nich zlokalizowane są w obszarach dużych skupisk miejskich: Metropolii Górnośląskiej i Aglomeracji Rybnickiej, co wskazuje na wiodącą rolę tych obszarów w rozwoju regionu. Poza nimi istotne znaczenie mają ośrodki powiatowe: Cieszyn, Racibórz oraz Żywiec, uzupełniające wiodące ośrodki na poziomie lokalnym. Gmina Skoczów w ramach OSI Ośrodki Wzrostu ma charakter ośrodka uzupełniającego.

Rysunek 16 OSI Ośrodki Wzrostu.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

9. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Rolą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się działania realizujące cele rozwojowe strategii, również te związane z zagospodarowaniem przestrzennym.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna to układ przestrzenny kształtujący funkcjonalność jednostki, na który składa się rozmieszczenie głównych elementów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych oraz obszarów wyróżniających się charakterem i dynamiką procesów rozwojowych wraz z ich zależnościami i powiązaniem. Przejawem zintegrowanego podejścia w planowaniu rozwoju jest określenie w strategii rozwoju rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zawiera w sobie wskazane we wcześniejszej części opracowania OSI – obszary strategicznej interwencji, są to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu lub wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Identyfikacja OSI kluczowych dla gminy jest szczególnie istotna z punktu widzenia prawidłowego planowania działań i zachowania pełnej spójności pomiędzy dokumentami strategicznymi różnych szczebli, a także utrzymania korelacji z zagadnieniami istotnymi dla rozwoju lokalnego oraz subregionalnego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. 1. 4) zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378). Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i wyróżników.

Lokalizację Gminy Skoczów determinują: dorzecze Wisły, doliny wzgórz: Kaplicówka i Górka Wiślicka. Gmina Skoczów zajmuje obszar 63 km², z czego obszar miejski to około 10 km². Miasto Skoczów zlokalizowane jest na ważnym skrzyżowaniu dróg krajowych Katowice – Bielsko-Biała – Cieszyn (S1) oraz Katowice – Wisła (DK 81). Do granicy polsko-czeskiej w Cieszynie ze Skoczowa jest 12 km; do Katowic 68 km i Krakowa 110 km. Atrakcyjność położenia potęguje też bliskość takich ośrodków wczasowo-turystycznych jak: Brenna, Ustroń, czy Wisła. Układ dróg krajowych o charakterze międzynarodowym jest istotnym elementem uwarunkowań zewnętrznych gminy. Sieć komunikacyjna wiąże ten obszar z większymi miastami w Polsce i w Europie.

Rozkład ludności gminy wynika z jej miejsko-wiejskiego charakteru. Największa liczba mieszkańców zamieszkuje miasto Skoczów 50,60% ogółu mieszkańców. Miasto jest głównym ośrodkiem społeczno-gospodarczym gminy. Rozkład ludności w poszczególnych sołectwach jest proporcjonalny. Najmniejszą pod względem liczby zamieszkujących miejscowością w gminie są Bładnice Górne.

Stan infrastruktury technicznej w Gminie Skoczów należy ocenić jako dobry, wymagający jednak dalszych inwestycji i nakładów remontowych. Mieszkańcy posiadają dostęp do sieci elektroenergetycznej, gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej, w mieście Skoczowie również do sieci ciepłej. Bezprzewodowy i przewodowy dostęp do Internetu możliwy jest na obszarze całej gminy.

Przede wszystkim infrastruktura wodno-kanalizacyjna oraz przesyłowa energetyczna zwłaszcza na obszarach wiejskich wymaga dalszych inwestycji, zgodnie z założeniami planowania przestrzennego gminy. Przede wszystkim uwzględniając potrzeby mieszkaniowe o charakterze jednorodzinnym (na obszarach wiejskich) i wielorodzinnym w mieście Skoczowie.

Przy dalszym projektowaniu i tworzeniu infrastruktury technicznej należy również brać pod uwagę możliwości powiększania uzbrojonych terenów inwestycyjnych, dostępnych dla rozwijania przedsiębiorczości.

Układ komunikacyjny Gminy Skoczów to przede wszystkim powiązania wynikające z dostępności do dróg krajowych i międzynarodowych oraz lokalizacja w obszarze transgranicznym. Istotnym elementem funkcjonalno-przestrzennym jest wewnętrzny układ komunikacyjny rozwijany pomiędzy miastem Skoczów, a otaczającymi miasto sołectwami. Niezbędne jest utrzymanie dobrej komunikacji drogowej, rowerowej i pieszej pomiędzy poszczególnymi miejscowościami i stolicą gminy.

Niezbędne zarówno dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i kwestii środowiskowych jest rozwijanie transportu publicznego, umożliwiającego przemieszczanie się na terenie gminy oraz dającego możliwość komunikacji z gminami ościennymi. Infrastruktura parkingowa zlokalizowana jest w większości na terenie miasta Skoczów. Infrastruktura ta wymaga dalszej rozbudowy.

Zasoby dziedzictwa przyrodniczego występują w gminie w formie obszarów chronionych, w tym obszarów NATURA 2000. Realizując cele inwestycyjne dotyczące rozwoju infrastruktury należy ze szczególną starannością chronić potencjał przyrodniczy i bioróżnorodny przed negatywnym oddziaływaniem infrastruktury, jednocześnie ograniczając możliwości inwestowania na tych terenach i w ich bezpośrednim sąsiedztwie, zwłaszcza jeśli chodzi o inwestycje generujące szkody dla środowiska.

Podstawowy układ urbanistyczny tworzy zabudowa zlokalizowana wzdłuż ciągów komunikacyjnych w poszczególnych wsiach. Zwarta zabudowa usytuowana jest wzdłuż dróg powiatowych i gminnych prowadzących z centrum miasta do poszczególnych sołectw. Większa część zabudowy mieszkalnej, usługowej i przemysłowej znajduje się w centralnej części gminy na północ i południe od centrum Skoczowa. Na pozostałych terenach zabudowa ma charakter rozproszony. Tereny zurbanizowane w gminie Skoczów to: centrum miasta, okolice oraz osiedla: Górny Bór, Gustawa Morcinka, Za Wisłą. Pod względem gospodarczym gmina ma charakter przemysłowo-rolniczy, ale nie ma tu dużych gospodarstw rolnych, w związku z czym rolnicze formy działalności mają charakter gospodarstw domowych.

Kluczowe obszary dla rozwoju Gminy w ujęciu funkcjonalno-przestrzennym to tereny mieszkaniowe zabudowy jedno- i wielorodzinnej (zlokalizowane w mieście i sołectwach), tereny inwestycyjne na których lokalizowany jest przemysł, miasto Skoczów – jako centrum usługowo-handlowe gminy. W celu zapewnienia mieszkańcom dobrych warunków do życia konieczna będzie koncentracja na obszarach zielonych, przyrodniczo cennych, w tym rozwijanie bazy rekreacyjno-sportowej, tras pieszych i rowerowych, miejsc wspólnych spotkań oraz miejsc aktywności i wypoczynku.

9.1 Przepływy lokalne i ponadlokalne

Główne przepływy w Gminie Skoczów dotyczą społeczności lokalnej, tj. mieszkańców, turystów, osób z gmin i miast ościennych i granicznych, ale także przepływu towarów, usług i ofert, w tym m.in. edukacji, kultury, zdrowia, zatrudnienia itp. W tym zakresie przepływy skoncentrowane są przede

wszystkim na miastach Cieszyn i Bielsko-Biała, a w obszarze turystyki również z miejscowościami: Brenna, Ustroń, Wisła.

Negatywnym zjawiskiem przepływów z punktu widzenia kosztów rozwoju gminy może być proces suburbanizacji, występujący w gminach i miejscowościach granicznych miast (ośrodków wzrostu). Jednak dla Gminy Skoczów ten trend może okazać się zjawiskiem pozytywnym umożliwiającym rozwój i napływ nowych mieszkańców do gminy (w szczególności do sołectw otaczających miasto Skoczów), co w konsekwencji może doprowadzić do większych dochodów budżetu Gminy Skoczów.

Wyłączając procesy suburbanizacji, zdecydowanie więcej korzyści przynosi współpraca na poziomie lokalnym i subregionalnym, a co za tym idzie działania mające na celu usprawnienie przepływów.

W zakresie ponadlokalnym opisywane przepływy dotyczą przede wszystkim obszaru: Subregionu Południowego Województwa Śląskiego, lokalizacji w innych subregionach oraz miasta wojewódzkiego Katowice. Dodatkowo należy wskazać w przypadku Gminy Skoczów na przepływy transgraniczne, w związku z lokalizacją w bliskim sąsiedztwie granicy z Republiką Czeską.

9.2 Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej Gminy Skoczów

Przestrzeń terytorialna podlega ciągłym zmianom w kształtowaniu przestrzennego środowiska życia społeczności lokalnej, przejawiającego się w powstawaniu coraz to bardziej złożonych i zintensyfikowanych struktur. Działania te w konsekwencji prowadzą do ograniczenia dobra, jakim jest przestrzeń i narastanie konfliktów związanych z wykorzystaniem środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego. Dążąc do uniknięcia zbędnych konfliktów na różnych płaszczyznach życia lokalnego, władze powinny w większym stopniu koncentrować się na racjonalnym użytkowaniu i zagospodarowaniu przestrzeni poprzez odpowiednio dostosowaną do zaistniałych warunków politykę przestrzenną.

Polityka przestrzenna to świadoma i celowa działalność władz, polegająca na racjonalnym kształtowaniu zagospodarowania przez właściwe użytkowanie przestrzeni zapewniające utrzymanie ładu przestrzennego i umożliwienie prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego danej jednostki terytorialnej: miasta, gminy, województwa, kraju.

Podmiotem polityki przestrzennej są organy władzy państwowej i administracji rządowej, a przede wszystkim samorządy regionalne i lokalne oraz jednostki gospodarcze i mieszkańcy. Przedmiotem polityki przestrzennej jest przestrzeń, jej jakość z punktu widzenia ładu przestrzennego oraz zasoby wykorzystywane w procesie kształtowania zagospodarowania przestrzennego jednostki terytorialnej. System zarządzania gospodarką przestrzenną gminy zawiera wiele elementów, które są ze sobą wzajemnie powiązane. Za najważniejsze opracowania potrzebne przy realizacji celów założonych w polityce przestrzennej uznaje się studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, wieloletni plan inwestycyjny, wieloletni plan finansowy, a także wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Potrzeba sporządzania licznej dokumentacji do prawidłowego przebiegu całego procesu wymaga wypracowania konsensusu przy korzystaniu z wielu aktów prawnych regulujących zagospodarowanie przestrzeni.

Na terenie Gminy Skoczów mamy do czynienia z różnymi funkcjami: usługową, przemysłową (gospodarczą), mieszkaniową, rolniczą, turystyczno-rekreacyjną, przyrodniczą. Analizując układ przestrzenny gminy należy wskazać na złożoność, w której należy brać również pod uwagę obszary

cenne przyrodniczo i różnorodne biologicznie, a także ostoje sieci Natura 2000 i uwarunkowania wynikające z tego dla planowania przestrzennego w gminie.

10. WIZJA

Gmina Skoczów miejscem nowoczesnym, zapewniającym mieszkańcom, turystom i przedsiębiorcom możliwości rozwojowe i wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Wizja rozwoju doprowadzi do wykreowania gminy o pozytywnym wizerunku, która będzie zajmowała ważną pozycję w procesach rozwoju subregionu południowego województwa śląskiego.

Gmina Skoczów będzie:

- stwarzać możliwości rozwojowe mieszkańcom, dając poczucie bezpieczeństwa publicznego, ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego,
- gminą o silnej tożsamości kulturowej i wysokim stopniu identyfikacji społeczności lokalnej,
- mieć ugruntowany, pozytywny wizerunek nowoczesnej i atrakcyjnej gminy miejsko-wiejskiej,
- skutecznie reagować na pojawiające się zmiany w otoczeniu i dokonywać zrównoważonej transformacji.
- nowoczesna, innowacyjna ze zdywersyfikowaną gospodarką, medycyną, kulturą i edukacją,
- kłaść nacisk na współpracę i współudział społeczności lokalnej w kształtowaniu polityki społeczno-gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej,
- stwarzać warunki do zdrowego i aktywnego życia w wysokiej jakości środowisku oraz zapewniać zachowanie dziedzictwa historycznego, bioróżnorodności obszarów o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystycznych oraz rekreacyjnych.

Budowanie przyszłości Gminy Skoczów to przede wszystkim wykorzystanie istniejących potencjałów i wartości stanowiących o unikatowości miejsca. Do wartości tych zaliczyć należy: szacunek dla tradycji i dziedzictwa historycznego, kultury lokalnej i narodowej, pracowitość, silne więzi międzypokoleniowe i rodzinne, integrację społeczną, gościnność i otwartość oraz umiejętność współpracy. Budowanie przyszłości to również kreowanie nowych wartości takich jak: postawy kreatywne i innowacyjne, umiejętność działania w sieciach współpracy.

Wizja budowana jest również w oparciu o uwarunkowania przestrzenne, wyznaczając pożądane cechy struktury osadniczej, sposoby użytkowania przestrzeni, kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych. Istotnym elementem powiązań zewnętrznych jest poprawa efektywności przepływów i integracja z ośrodkami miejskimi oraz gminami wiejskimi, a także integracja w ujęciu regionalnym i ponadregionalnym.

11. CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Osiągnięcie wskazanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030+. Ostateczny kształt celów oraz uszczegóławiających je kierunków działań jest rezultatem analiz społeczno-gospodarczych i konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Skoczów.

CEL STRATEGICZNY A: Gmina Skoczów miejscem zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości
CEL STRATEGICZNY B: Gmina Skoczów miejscem przyjaznym dla mieszkańców
CEL STRATEGICZNY C: Wysoka jakość środowiska i przestrzeni w Gminie Skoczów

CEL STRATEGICZNY A: Gmina Skoczów miejscem zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości
Cel operacyjny A1: Gmina Skoczów miejscem dla rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki
Cel operacyjny A 2: Silna lokalna przedsiębiorczość.

CEL STRATEGICZNY B: Gmina Skoczów miejscem przyjaznym do życia i mieszkania.
Cel operacyjny B1: Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych w Gminie Skoczów
Cel operacyjny B2: Aktywny mieszkaniec i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
Cel operacyjny B3: Atrakcyjny i efektywny system edukacji w Gminie Skoczów
Cel operacyjny B4: Gmina Skoczów miejscem przyjaznym do życia i spędzania czasu wolnego.

CEL STRATEGICZNY C: Gmina Skoczów miejscem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni.
Cel operacyjny C1: Wysoka jakość środowiska w Gminie Skoczów.
Cel operacyjny C2: Efektywna infrastruktura.
Cel operacyjny C3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i dostosowanie do zmian klimatycznych

Kierunki działań:

CEL STRATEGICZNY A: Gmina Skoczów miejscem zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości.

Cel operacyjny A1: Gmina Skoczów miejscem dla rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki.

- Dywersyfikacja struktury gospodarczej i zrównoważony rozwój nowoczesnych przedsiębiorstw.
- Rozwój infrastruktury dla lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej.
- Promocja gospodarcza Gminy Skoczów i podnoszenie jakości usług dla biznesu.
- Sieciowanie i współpraca lokalnych przedsiębiorstw.
- Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego.
- Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i innowacji w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych.
- Wsparcie dla nowych i istniejących firm w zakresie wdrażania nowych technologii.
- Wpieranie zrównoważonego rozwoju i adaptacji do zmian klimatu oraz transformacji energetycznej przedsiębiorstw.

Cel operacyjny: A.2. Silna lokalna przedsiębiorczość

- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
- Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników sektora MŚP;
- Wspieranie rozwoju i promocja produktów lokalnych oraz tradycji rzemieślniczych;
- Wspieranie rozwiązań cyfrowych i informatycznych w przedsiębiorstwach;
- Wspieranie produkcji i promocji produktów lokalnych, w szczególności rolnych i spożywczych.
- Wspieranie rozwoju sektora turystyki i przemysłów czasu wolnego, opartych o atrakcje i potencjał dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- Stworzenie zintegrowanego, lokalnego produktu turystycznego bazującego na potencjałach: przyrodniczym, kulturowym i historycznym.
- Rozwijanie infrastruktury turystycznej i około-turystycznej.

CEL STRATEGICZNY B: Gmina Skoczów miejscem przyjaznym do życia i mieszkania.

Cel operacyjny B1: Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych w Gminie Skoczów.

- Podniesienie jakości ochrony zdrowia i jakości obsługi pacjentów oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach medycznych.
- Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowych usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i chorób wynikających ze zmian demograficznych.
- Poprawa dostępu do szybkiego diagnozowania schorzeń, w szczególności chorób nowotworowych.
- Podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej.
- Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami (w szczególności dzieci i młodzieży oraz seniorów) i osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających rodziny, w tym do opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających samotnych rodziców z dziećmi.

- Popularyzacja i rozwój srebrnej gospodarki, integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych.
- Podniesienie jakości usług medycznych w zakresie chorób zakaźnych i epidemii oraz wsparcie pacjentów w zakresie konsekwencji zdrowotnych wynikających z COVID-19.

Cel operacyjny B2: Aktywny mieszkaniec i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

- Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalno-turystycznej umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
- Promowanie, upowszechnianie i ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnej.
- Zapewnienie dostępności urbanistyczno-architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami (w tym z różnym stopniem i rodzajem niepełnosprawności).
- Promocja i wsparcie rozwiązań z zakresu ekonomii społecznej.
- Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w szczególności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej.
- Wzmocnienie świadomości i budowanie tożsamości narodowej oraz regionalnej i lokalnej.
- Wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny B3: Atrakcyjny i efektywny system edukacji w Gminie Skoczów.

- Podniesienie jakości i dostępności do nowoczesnej oferty edukacyjnej odpowiadającej nowoczesnej gospodarce i transformacji na rynku pracy.
- Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy.
- Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji kadry nauczania.
- Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji społeczeństwa informacyjnego.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie.

CEL STRATEGICZNY C: Gmina Skoczów miejscem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Cel operacyjny C1: Wysoka jakość środowiska w Gminie Skoczów.

- Wspieranie rozwiązań poprawiających jakość powietrza w gminie.
- Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, przeciwdziałanie suszy i powodziom.
- Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności oraz ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych.
- Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów przez wytwórców oraz recycling.

- Wsparcie działań na rzecz redukcji hałasu oraz zmniejszania jego uciążliwości.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.

Cel operacyjny C2: Efektywna infrastruktura

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej.
- Poprawa powiązań transportowych w zakresie dróg, linii kolejowych oraz centrów przesiadkowych.
- Rozbudowa i integracja sieci dróg rowerowych i tras pieszych na poziomie gminnym i ponadlokalnym.
- Wsparcie bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego (Rozwój systemu monitoringu miejskiego, zacieśnianie współpracy pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz porządek w mieście. oświetlanie miejsc szczególnie niebezpiecznych, wsparcie bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego).
- Rozwój odnawialnych źródeł energii i sieci przesyłowych.
- Budowa i modernizacja infrastruktury komunalnej.

Cel operacyjny C3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i dostosowanie do zmian klimatycznych.

- Rewitalizacja miejsc i obiektów stanowiących dziedzictwo historyczne i architektoniczne gminy.
- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych i miejsc wspólnych mieszkańców.
- Adaptacja do zmian klimatu.
- Ograniczanie niskiej emisji oraz poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Rozwój zrównoważonego, proekologicznego budownictwa mieszkaniowego z uwzględnieniem dostępności usług publicznych.
- Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu zbiorowego.

12. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE

12. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE

Przedsięwzięcia strategiczne to priorytetowe działania o najważniejszym dla gminy znaczeniu. Listę kluczowych przedsięwzięć strategicznych Gminy Skoczów na lata 2023-2030+ przedstawiono poniżej.

Tabela 13 Dane dotyczące projektów/inwestycji kluczowych planowanych do realizacji na czas obowiązywania Strategii (2023-2030+).

L.p.	Nazwa zadania
1.	Wiślica – kanalizacja sanitarna zlewnia pompowni P8III i P10III.
2.	Ochaby Małe i Ochaby Wielkie – kanalizacja sanitarna zlewnia pompowni P11 III (etap II).
3.	Pogórze – kanalizacja sanitarna zlewnia pompowni P1 V.
4.	Uzupełniająca rozbudowa odcinków sieci kanalizacyjnej na terenach skanalizowanych .
5.	Bezwykopowa modernizacja i uszczelnienie sieci kanalizacyjnej w Skoczowie.
6.	Modernizacja części biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków.
7.	Przyłącze ciepłownicze do Hali sportowej wraz z węzłem cieplnym nr dz. 809/2.
8.	Przebudowa węzła drogowego na skrzyżowaniu DK 81 z ulicą Bielską w Skoczowie. (Gmina Skoczów wykonuje dokumentację, realizatorem inwestycji ma być GDDKiA)
9.	Przebudowa ul. Powstańców Śl., Łęgowej, Parkowej oraz Podkłępie w Skoczowie.
10.	Modernizacja drogi gminnej ul. Wspólna w Skoczowie.
11.	Przebudowa drogi gminnej w rejonie ul. Góreckiej (boczna).
12.	Przebudowa ul. Wiślańskiej od stacji Crab oraz ul. Stara Droga do granicy działki 306/14.
13.	Przebudowa dróg ul. Ks.J.E.Mocko i ul. Targowej w Skoczowie w rejonie przedszkola publicznego.
14.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: SP 1, Delfin, SP 3 Osiedlowa.
15.	Adaptacja budynku Bielska 17 dla OPS.
16.	Budowa Sali sportowej przy SP 8.
17.	Budowa świetlicy wielofunkcyjnej w Kiczycach.
18.	Przebudowa boiska przy PP3 na ul. Bielskiej .
19.	Budowa Przedszkola w Pogórze.
20.	Rodzinna Strefa Aktywności przy ul. Mocko w Skoczowie.
21.	Przebudowa krajowej trasy rowerowej nr 5 na terenie Gminy Skoczów jako element planowanej, zintegrowanej sieci tras rowerowych na terenie subregionu południowego.
22.	Uzupełnienie infrastruktury centrum przesiadkowego w Skoczowie.
23.	Słoneczny Skoczów – OZE w budynkach użyteczności publicznej.
24.	Rozbudowa krytej pływalni Delfin

Źródło: Urząd Miejski w Skoczowie.

Tabela 14 Wykaz planowanych przedsięwzięć kluczowych (miękkich) – projekty społeczne, edukacyjne, kulturalne itp.

L.p.	Nazwa zadania	Krótki opis projektu
1.	Program wsparcia seniorów w Gminie Skoczów.	Program realizowany jest w oparciu o Uchwałę Rady Miejskiej Skoczowa nr XXV/295/2021 z dnia 21.04.2021r. do 2027r. W założeniu realizacja zadań z zakresu polityki senioralnej będzie kontynuowana w kolejnych latach. Realizowane są w ramach programu zadania ustawowe jak również dodatkowe inicjatywy w zależności od potrzeb oraz posiadanych środków
2.	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.	Program realizowany na podstawie Uchwały Rady zgodnie z założeniami ustawowymi. Działania skierowane są do całej społeczności Gminy, natomiast ich forma zależna jest między innymi od wieku, pojawiających się problemów związanych z różnego rodzaju uzależnieniami.
3.	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.	Program realizowany jest ze środków MRiPS. Głównym celem Programu jest zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych.
4.	Opieka wytchnieniowa .	Program realizowany jest ze środków MRiPS. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez możliwość udzielenia im doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.
5.	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.	Program ma na celu pomoc żywnościową najuboższym
6.	Opieka 75 +.	Celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej
7.	Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”.	Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych
8.	Projekty finansowane ze środków UE.	W przypadku możliwości aplikowania o środki planuje się złożenie projektów na: - rozwój sieci usług opiekuńczych w Gminie Skoczów, - rozwój działań na rzecz seniorów,

		- rozwój działań na rzecz dzieci i młodzieży, szczególnie zagrożonych uzależnieniami, przemocą w rodzinie, wymagających regularnego, szerokiego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego, przejawiających działania autodestrukcyjne.
9.	SKOCZOWSKIE PERSPEKTYWY – współpraca gminy, szkół podstawowych i ponadpodstawowych ze światem biznesu i przedsiębiorcami.	Inicjatywa zakłada systematyczną współpracę gminy jako organu prowadzącego oraz szkół ze światem biznesu w celu promowania wskazanych zawodów oraz prowadzenia działań z zakresu doradztwa zawodowego oraz preorientacji zawodowej uczniów szkół podstawowych (organizowanie wizyt studyjnych w firmach, dni otwartych itp.)
10.	PROGRAM WSPIERANIA UCZNIÓW ZDOLNYCH.	Kontynuacja programu wspierania uczniów zdolnych w Gminie Skoczów: stypendia dla uczniów, gala „Nasi Najlepsi”, wyróżnienia „Skoczowski Prymus”
11.	WSPARCIE ROZWOJU dzieci i młodzieży.	Zoptymalizowane działania specjalistów i wychowawców, których celem jest profilaktyka zaburzeń i samobójstw oraz zachowań patologicznych, wsparcie i pomoc dzieciom i młodzieży z SPE oraz rodzinom (np. dodatkowa pomoc psychologów, organizacja gminnego wsparcia WWR, tworzenie w szkołach „stref relaksu i ciszy”, tworzenie w przedszkolach salek terapeutycznych, rozwój gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej w przedszkolach, realizacja na szeroką skalę programów typu: Archipelag Skarbów); zwiększanie dostępności architektonicznej, organizacyjnej i cyfrowej
12.	Zaprojektuj kulturę w swoim życiu (w ramach programu „Edukacja kulturalna 2023”).	Zaplanowany szereg działań edukacyjno-animacyjnych aktywizujących dzieci, młodzież i dorosłych poprzez organizację warsztatów twórczych, wykładów o sztuce oraz popularyzację efektów twórczych uczestników zajęć.
13.	Publikacja na temat bitwy pod Skoczowem – niezwykle ważnego wydarzenia dla dwóch narodów (w ramach programu „Literatura 2023”).	Projekt stanowi kontynuację wcześniejszych aktywności kierowanych do dzieci i młodzieży przy okazji obchodów setnej rocznicy bitwy pod Skoczowem, realizowanych w 2019 roku. Publikacja książki jest pozycją z zakresu wiedzy o kulturze i historii lokalnej społeczności. Zakłada popularyzację podejmowanych tematów poprzez warsztaty interaktywne

		wzbogacone o publikację.
14.	Kino plenerowe „za miedzą” (w ramach programu „Kultura dostępna 2023”).	Zadanie polega na organizacji – na obszarze wiejskim Gminy Skoczów – kina plenerowego poprzedzonego animacjami dla dzieci. Projekt stwarza warunki do wzmocnienia tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, a zwłaszcza na terenie sołeckim.
15.	!ReVoLTa! – bunty i rewolucje w polskiej kinematografii XX i XXI wieku. 16. edycja Festiwalu Filmów Przewrotnych (w ramach programu „Film 2023”).	Zadanie polega na organizacji trzydniowego przeglądu filmów będących przejawem rewolucyjnych dążeń polskich reżyserów do przełamania zastanych konwencji w świecie filmowych eksploracji. Zostaną zaprezentowane nowatorskie polskie filmy, nagradzane na polskich i światowych festiwalach.

Źródło: Urząd Miejski w Skoczowie.

CZĘŚĆ III- WDROŻENIOWA

13. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Za wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy odpowiada samorząd lokalny, tj. Burmistrz oraz Rada Gminy Skoczów. Dla zapewnienia skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwoju Gminy proces wdrażania powinien opierać się na następujących zasadach:

- 1) zasada zrównoważonego rozwoju – prowadzenie działań w taki sposób, by rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny odbywał się z poszanowaniem i z zachowaniem równowagi przyrodniczej i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, aby umożliwiać zaspokajanie potrzeb przyszłych pokoleń przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych oczekiwań społecznych.
- 2) zasada partnerstwa i partycypacji - wdrażanie Strategii oparte będzie na współpracy samorządu lokalnego z partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z mieszkańcami poprzez wykorzystanie szerokiego wachlarza narzędzi współpracy – konsultacji, debat oraz realizacji projektów prorozwojowych wykorzystujących potencjał wielu interesariuszy i różne źródła finansowania przedsięwzięć.
- 3) celowości - działania organizacyjne i podejmowane inwestycje ukierunkowane będą na osiągnięcie konkretnych celów zapisanych w Strategii Rozwoju i będą się przyczyniać do poprawy jakości życia i możliwości rozwojowych mieszkańców Gminy Skoczów,
- 4) efektywności – podejmowane działania i inwestycje będą ukierunkowane na maksymalizację korzyści dla mieszkańców przy ich realizacji w sposób najbardziej skuteczny i optymalnie wykorzystujący posiadany potencjał i zasoby finansowe.

Strategia Rozwoju Gminy wykracza poza formalno-prawne ramy działania samorządu gminy, dlatego proces wdrażania opiera się na zasadzie partnerstwa i wymaga ścisłego współdziałania interesariuszy ze wszystkich grup i sektorów (administracja, ngo, przedsiębiorcy, mieszkańcy).

- ✓ Na potrzeby wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju rekomenduje się powołanie Grupy Wdrażającej. Zadaniem Grupy będzie monitorowanie działań i realizacji celów wynikających z zapisów Strategii Rozwoju oraz weryfikowanie osiągniętych wskaźników rozwojowych gminy. Planuje się że posiedzenia Grupy Wdrażającej Strategię Rozwoju Gminy odbywać się będą dwa razy do roku. Przedmiotem posiedzeń Grupy Wdrożeniowej powinna być informacja o stanie realizacji polityki rozwoju Gminy Skoczów, a także dyskusja o przedsięwzięciach, inicjatywach i projektach służących realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju.

W skład Grupy Wdrażającej powinni wchodzić przedstawiciele:

- ✓ Urzędu Miasta Skoczowa na czele z Burmistrzem Gminy,
- ✓ Rady Gminy Skoczów na czele z Przewodniczącym Rady,
- ✓ Przedstawiciele jednostek podległych Gminie Skoczów,
- ✓ Przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Skoczów,
- ✓ Przedstawiciele przedsiębiorców z Gminy Skoczów,
- ✓ Przedstawiciele Parafii z Gminy Skoczów,
- ✓ Przedstawiciele Sołectw z Gminy Skoczów,

- ✓ Przedstawiciele mieszkańców (w tym grup nieformalnych, grup młodzieżowych, itp.)

Partycypacyjny model tworzenia Strategii, a w konsekwencji również wdrażanie i realizacja oparte o współpracę w modelu partnerskim pozwolą na lepsze wykorzystanie potencjałów, a także zaangażują interesariuszy ze wszystkich sektorów, co jednocześnie będzie się wiązać z głównymi źródłami finansowania pochodzącymi zarówno z dofinansowania jak i budżetów uczestniczących w inicjatywach interesariuszy. Zastosowanie takiego montażu finansowego zwiększy efektywność wykorzystania środków (w tym dotacji).

Skuteczność wdrażania Strategii Rozwoju zależy od podejmowanych decyzji i reagowania na ewentualne trudności i ograniczenia powstałe w trakcie działań wdrożeniowych, aby je właściwie zdiagnozować niezbędne będzie prowadzenie monitoringu okresowej ewaluacji Strategii Rozwoju.

14. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring Strategii Rozwoju obejmował będzie następujące aspekty:

- bieżący ogląd procesu realizacji działań i przedsięwzięć;
- identyfikowanie zmian warunków realizacji, w tym nowych szans i zagrożeń,
- dokonywanie bieżących korekt i poprawek dla zwiększenia efektywności i skuteczności podejmowanych działań,
- informowanie mieszkańców i partnerów o planowanych i podejmowanych działaniach oraz ich efektach.

Zakłada się coroczne przygotowywanie raportów z realizacji, a w ostatnim roku realizacji dokumentu sporządzenie raportu ewaluacyjnego, oceniającego postępy i przedstawiającego wskaźniki oraz ewentualne rekomendacje dotyczące zmian/modyfikacji Strategii.

Dla sporządzenia odpowiednich raportów i oceny zmian zachodzących w Gminie proponuje się monitorowanie poniższych wskaźników dedykowanych dla celów strategicznych.

Tabela 15 Wskaźniki realizacji Strategii Rozwoju Gminy Skoczów.

Cel strategiczny	Wskaźnik realizacji celu	Pożądany kierunek zmiany wskaźnika	Źródło danych
CEL STRATEGICZNY A: Gmina Skoczów miejscem zrównoważonego rozwoju nowoczesnej gospodarki	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych	wzrost	BDL GUS
	Liczba firm, które wdrożyły innowacje	wzrost	Dane własne
	Liczba i powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych dostępnych dla przedsiębiorców.	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć promocji inwestycyjnej gminy oraz pozyskiwania i wspierania inwestorów.	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj podmiotów uczestniczących w inicjatywach partnerskich, sieciowych i klastrowych.	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć aktywizujących i poszerzających kompetencje zawodowe pracowników i bezrobotnych.	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć podnoszących kompetencje cyfrowe pracowników i osób bezrobotnych.	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj produktów turystycznych	wzrost	Dane własne
	Liczba nowych przedsiębiorstw	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Liczba nowych miejsc pracy	wzrost	BDL GUS Dane własne

CEL STRATEGICZNY B: Gmina Skoczów miejscem przyjaznym do życia i mieszkania.	Liczba projektów z zakresu poprawy dostępu do usług medycznych	wzrost	Dane własne
	Liczba projektów z zakresu profilaktyki medycznej i aktywnego stylu życia	wzrost	Dane własne
	Odsetek gospodarstw korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	spadek	BDL GUS Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów aktywizujących osoby wykluczone społecznie i zagrożone wykluczeniem	wzrost	Dane własne
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych.	spadek	BDL GUS Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów skierowanych do osób 50+	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów aktywizacyjnych, społecznych i medycznych skierowanych do dzieci i młodzieży	wzrost	Dane własne
	Liczba uczestników projektów opieki nad osobami zależnymi	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj ofert zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przestrzeni publicznych wyposażonych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przestrzeni i obiektów dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	wzrost	Dane własne
	Liczba projektów z zakresu ekonomii społecznej	wzrost	Dane własne
	Liczba osób objęta projektami przekwalifikowania zawodowego	wzrost	Dane własne
	Liczba organizacji pozarządowych korzystających z dofinansowania zewnętrznego	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów z zakresu działań edukacyjnych i aktywizacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów związanych z cyfryzacją edukacji i nowymi technologiami w nauczaniu	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj projektów promujących uczenie się przez całe życie	wzrost	Dane własne
CEL STRATEGICZNY C: Gmina Skoczów miejscem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Długość zmodernizowanych /wybudowanych dróg na terenie gminy	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Długość wybudowanych szlaków oraz tras pieszych i rowerowych (w tym turystycznych)	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Liczba budynków publicznych objętych termomodernizacją	wzrost	Dane własne
	Długość zmodernizowanych /wybudowanych odcinków sieci kanalizacyjnej na terenie gminy	wzrost	BDL GUS Dane własne

	Powierzchnia obszarów objętych działaniami proekologicznymi.	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu ograniczania hałasu	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj zebranych i przetworzonych odpadów.	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć edukacji ekologicznej skierowanych do mieszkańców	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj powiązań komunikacyjnych w komunikacji publicznej	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj wypadków drogowych, w tym wypadków z udziałem pieszych	spadek	BDL GUS Dane własne
	Liczba, rodzaj i powierzchnia obszarów i obiektów objętych rekultywacją i rewitalizacją	wzrost	BDL GUS Dane własne
	Liczba, rodzaj i powierzchnia utworzonych i zmodernizowanych miejsc wspólnych dla mieszkańców	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć z zakresu adaptacji do zmian klimatu	wzrost	Dane własne
	Liczba obiektów mieszkaniowych wykorzystujących do ogrzewania i produkcji energii OZE	wzrost	Dane własne
	Liczba, rodzaj i pojemność magazynów energii utworzonych na terenie Gminy	wzrost	Dane własne
CEL STRATEGICZNY D: Gmina Skoczów miejscem sprawnie zarządzanym.	Liczba i rodzaj projektów partnerskich, w których uczestniczy Gmina Skoczów	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj inicjatyw związanych z partycypacją społeczną w Gminie Skoczów	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj wdrożonych e-usług dedykowanych mieszkańcom	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć ponadlokalnych i subregionalnych, w których uczestniczy Gmina Skoczów	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj przedsięwzięć sportowo-rekreacyjnych i turystyczno-kulturalnych zrealizowanych w Gminie Skoczów	wzrost	Dane własne
	Liczba pracowników JST i jednostek podległych uczestniczących w projektach z zakresu podnoszenia umiejętności i kompetencji	wzrost	Dane własne
	Liczba i rodzaj wdrożonych instrumentów monitorowania rozwoju Gminy	wzrost	Dane własne

Źródło: opracowanie własne.

15. RAMOWE ZAŁOŻENIA FINANSOWE STRATEGII ROZWOJU

Podstawą finansowania realizacji postanowień Strategii Rozwoju są środki pochodzące z budżetu Gminy Skoczów. W zarządzaniu środkami budżetowymi Gmina Skoczów posługuje się wieloletnią prognozą finansową. Zadania realizowane przez pozostałych interesariuszy Strategii są finansowane ze środków będących w ich dyspozycji. Samorząd lokalny oraz inni interesariusze Strategii będą dokładali wszelkich starań celem pozyskania zewnętrznego finansowania realizacji wybranych składowych Strategii. W pierwszej kolejności aktywność będzie ukierunkowana na zdobywanie współfinansowania środkami europejskimi (Polityka Spójności, Fundusz Odbudowy) oraz funduszami dziedzinowymi lub instrumentami finansowymi uruchamianymi na poziomie krajowym przez agendy desygnowane przez Rząd RP. Przewiduje się współfinansowanie i finansowanie wybranych przedsięwzięć ze środków dotacji i subwencji pochodzących z budżetu państwa, a także w ramach wspólnych inicjatyw podejmowanych przez władze samorządowe (z samorządem regionalnym, samorządem powiatowym oraz innymi samorządami gminnymi).

W związku ze stopniowym bogaceniem się polskich regionów i zmniejszaniem się dostępnych środków polityki spójności UE oraz pojawiającymi się nowymi wyzwaniami dla Europy i koniecznością ich finansowania, ciężar finansowania inwestycji publicznych przenoszony będzie w większym stopniu na środki krajowe. W tym kontekście jednostki samorządu terytorialnego będą musiały poszukiwać innych źródeł finansowania procesów rozwojowych, zwiększając poziom własnych wydatków inwestycyjnych. Będzie to proces ewolucyjny z uwagi na dostępną perspektywę UE 2021-2027.

Do głównych źródeł finansowania działań wynikających ze Strategii należą:

- środki własne Gminy Skoczów;
- środki pochodzące z budżetu państwa;
- środki pochodzące z budżetu województwa śląskiego;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności oraz inicjatywa KE związana z transformacją regionów pogórnich – Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO));
- inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych (Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego);
- fundusze pochodzące z międzynarodowych instytucji: Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy;
- fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego i pozarządowego.

Do kluczowych instrumentów procesu wdrażania Strategii zaliczyć należy:

- projekty własne Gminy Skoczów finansowane ze środków budżetu gminy;
- instrumenty finansowe zwrotne w ramach RPO WSL;
- dedykowane konkursy w ramach RPO WSL lub projekty pozakonkursowe – preferencje dla OSI (kryterium premiujące lub dostępne);
- konkursy ofert, granty i dotacje np. w dziedzinie kultury, turystyki, sportu, rewitalizacji, klimatu;
- porozumienia terytorialne (gmina – województwo oraz gmina – rząd).

